

**Komunitný plán sociálnych služieb
hlavného mesta Slovenskej republiky
Bratislavy
na roky 2020 – 2021**

Zhotoviteľ:

ERUDIO, s.r.o.

Košovská cesta 16

971 01 Prievidza

www.erudio.sk

Dokument bol odovzdaný dňa 26. 11. 2018

Autori dokumentu:

Ing. Ján Helbich

Ing. Mária Filipová

Ing. Andrea Dubecová, PhD.

Mgr. Michal Štálnik

Spolupracovali:

Mgr. Marcela Gbelecová, riaditeľka sekcie sociálnych vecí, kultúry, školstva a športu

Mgr. Vlasta Miškaninová, vedúca oddelenia sociálnych vecí

Mgr. Ján Korec

Mgr. Branislava Belanová, riaditeľka zariadenia pre seniorov DOMOV JESENE ŽIVOTA

PhDr. Miriam Jamrišková, riaditeľka krízového centra Repuls

Mgr. Veronika Krivačková

RNDr. Katarína Kučárová, PhD.

Dokument revidovala:

Mgr. Miriam Kanioková, M.A. a kolektív sekcie sociálnych vecí hlavného mesta SR Bratislavy

Obsah

Obsah	3
Zoznam použitých skratiek	5
Úvodná poznámka	7
Úvod	9
1 Analytická časť	11
1.1 Vyhodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018	12
1.1.1 Analýza a hodnotenie stanovených cieľov KPSS 2013 – 2018	12
1.1.2 Ekonomická analýza sociálnych služieb podľa KPSS 2013 – 2018	19
1.1.3 Závery k hodnoteniu KPSS 2013 – 2018	20
1.2 Prehľad existujúcich KPSS mestských častí	22
1.2.1 Ekonomická analýza výdavkov do sociálnej oblasti na území hlavného mesta Bratislavy za obdobie rokov 2015 – 2017	26
1.3 Demografická situácia a prognózy jej ďalšieho vývoja	27
1.4 Sociálna analýza	35
1.4.1 Štatistiky sociálnej ochrany	35
1.4.2 Štatistiky trhu práce a ekonomickej situácie obyvateľov	37
1.4.3 Ľudia bez domova	40
1.5 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy a ďalších sociálnych služieb poskytovaných v územnom obvode Bratislavy	43
1.5.1 Vymedzenie kompetencií hlavného mesta a mestských častí v sociálnej oblasti	43
1.5.2 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb s dôrazom na služby v pôsobnosti hlavného mesta	44
1.6 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb	67
1.7 Analýza požiadaviek obyvateľov Bratislavy	72
1.8 SWOT analýzy	75
1.8.1 Seniori	76
1.8.2 Deti, mládež a rodina	78
1.8.3 Ľudia bez domova	79
2 Strategická časť	81
2.1 Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (sociálne služby krízovej intervencie)	82
2.2 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	90

2.3 Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	95
2.4 Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov v rámci komunitného plánovania	102
2.5 Rozvoj ľudských zdrojov	114
2.6 Sumarizačná finančná tabuľka KPSS na roky 2020 – 2021	119
Príloha č. 1 – Výdavky do sociálnej oblasti za roky 2015 – 2017	121
Zoznam použitých zdrojov	122

Zoznam použitých skratiek

B1	Bratislava I
B2	Bratislava II
B3	Bratislava III
B4	Bratislava IV
B5	Bratislava V
BA	Bratislava
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
BV	bežné výdavky
CVČ	Centrum voľného času
ČR	Česká republika
DC	denné centrum
DS	denný stacionár
EON	ekonomicky oprávnené náklady
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EU	Európska únia
FO	fyzická osoba/fyzické osoby
HDP	hrubý domáci produkt
HMBA, HM	Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava
KI	krízová intervencia
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb
KV	kapitálové výdavky
ĽBD	Ľudia bez domova
MČ	mestská časť
MHD	Mestská hromadná doprava
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MsZ	Mestské zastupiteľstvo
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVO	mimovládne organizácie
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
n. o.	nezisková organizácia
NBS	Národná banka Slovenska
NDC	nízkoprahové denné centrum
NePoSS	neverejný poskytovateľ sociálnych služieb
NFP	nenávratný finančný príspevok
OZ	občianske združenie
PoSS	poskytovateľ sociálnej služby
PriSS	prijímateľ sociálnej služby
RO	rozpočtová organizácia
RP	realizačné plány

SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOH	stredisko osobnej hygieny
SPODaSK	sociálna právna ochrana detí a sociálna kuratela
SR	Slovenská republika
SS	sociálne služby
SSKI	sociálne služby krízovej intervencie
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŤZP	ťažko zdravotne postihnutý
UoZ	uchádzači o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VePoSS	Verejný poskytovateľ sociálnych služieb
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecné záväzné nariadenie
ZOS	zariadenie opatrovateľskej služby
ZP	zdravotné postihnutie
ZPS	zariadenie pre seniorov
ZSS	zariadenie sociálnych služieb
ZÚ	záverečný účet
ZUŠ	Základná umelecká škola

Úvodná poznámka

V nasledujúcej poznámke osvetlíme históriu dokumentu, na ktorý sa pozeráte. Dokument „Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2019 – 2023“ bol vypracovaný firmou ERUDIO, s.r.o. v druhej polovici roku 2018. Od nástupu nového vedenia mesta po voľbách v novembri 2018 sa na oddelení sociálnych vecí realizovalo viacero zásadných zmien. Uvedieme len niektoré z nich. Oddelenie sociálnych vecí bolo transformované na samostatnú sekciu sociálnych vecí. Počet zamestnancov sa k januáru 2020 oproti predchádzajúcemu stavu približne strojnásobil. Sekcia začala systematicky rozvíjať činnosť aj v tých oblastiach sociálnej politiky mesta, ktorým sa doteraz nevenovala potrebná pozornosť. Príkladom môže byť téma bezpečnosti a násilia, drogovej problematiky, či rodovej rovnosti. Snaha otvárať nové témy je sprevádzaná opätovnou definíciou fungovania tradičnejších tém, akými sú poskytovanie podpory starším ľuďom, či nastavovanie vzťahu s mestskými časťami. Jednou z ťažiskových tém nielen sekcie sociálnych vecí sa stalo tiež dostupné bývanie. Bratislava sa tak stáva súčasťou svetovej debaty o riešeníach bytovej krízy. 'Reštart' sociálnej politiky v Bratislave prináša so sebou aj potrebu vyjasnenia si role komunitného plánovania sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je vnímané nie ako formálna nutnosť, ale ako neoddeliteľná a neprestajná súčasť rozvoja sociálnej politiky na úrovni mesta. Týmto revidovaným dokumentom si mesto plní svoju zákonnú povinnosť, zároveň však dáva prísľub nového komunitného plánovania založené na princípoch transparentnosti a participácie.

Predkladaný dokument je revíziou existujúceho dokumentu Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2019 – 2023. Revízia nezasahovala do analytickej časti a do veľkej miery ani do strategickej časti. V strategickej časti bolo snahou v čo najmenšej miere zasahovať do textu. Bez ohľadu na rôzne názory na predchádzajúci proces komunitného plánovania, ide o rešpektovanie princípov tvorby strategických materiálov. Napĺňanie aktivít a opatrení bude zhodnotené v správe o hodnotení a monitoringu komunitného plánovania. Uvedomujeme si neaktuálnosť niektorých z údajov (komunitné plány sociálnych služieb mestských častí, registrácie sociálnych služieb a pod.) naviazaných na čas vypracovávania dokumentu. Sami by sme presadzovali častokrát inú terminológiu, či iný pohľad na riešenia sociálnych problémov. Dokument bol revidovaný tak, aby jeho účinnosť bola skrátená na roky 2020 – 2021. V strategickej časti sú prepracované aj finančné tabuľky. Finančné tabuľky odzrkadľujú výlučne náklady z rozpočtu HMBA. To sa týka aj prípadov, ak sú uvedené iné zdroje krytia, akými je rozpočet HMBA.

Revidovaný bol tiež cieľ č. 4. s pôvodným názvom „Informovanosť a spolupráca“ v strategickej časti dokumentu. Tento cieľ bol transformovaný do cieľa s názvom „Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov v rámci komunitného plánovania.“ Opatrenia a aktivity spojené s cieľom „Informovanie a spolupráca“, sa stali súčasťou cieľa zameraného na komunitné plánovanie. To napĺňa víziu komunitného plánovania ako aktivity založenej na funkčnom partnerstve a informovanosti. Okrem opatrení spojených s partnerstvami a informovaním, cieľ obsahuje plán nového komunitného plánovania. Nové komunitné plánovanie má byť postavené na otvárať nových tém, nastavení dynamického spôsobu zisťovania informácií a plánovania tak, aby sociálna

politika mesta do väčšej miery odpovedala na potreby Bratislavčanov a Bratislavčaniek. Vznik nového komunitného plánu zároveň dovoľuje zosúladiť sa so vznikajúcim Metropolitným plánom Bratislavy 2030.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na vytváraní existujúceho dokumentu, tešíme sa na stretnutia pri spoločnom ovplyvňovaní ďalšieho smerovania sociálnej politiky v Bratislave. Veríme, že sa nám spolu podarí vytvárať Bratislavu tak, aby bola mestom pre všetkých.

Kolektív Sekcie sociálnych vecí hlavného mesta SR Bratislavy

Máj 2020

Úvod

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, miest, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňať potreby občanov pomocou dostupných a kvalitných foriem sociálnej pomoci,
- zabezpečovať zdroje na jednotlivé druhy sociálnych služieb,
- hľadať optimálne riešenia vybavenosti a efektívnosti sociálnych služieb, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí.

Nižšie uvedené dokumenty a zákony boli a sú základnými východiskami pri návrhu a tvorbe aktuálneho Komunitného plánu sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2020 – 2021 (ďalej len KPSS):

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, medzi ktoré patrí zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho nediskriminačného prístupu a s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti; zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity; zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho odkázaného člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže;
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike;
- Štatút hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len štatút);
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Bratislava (ďalej len PHSR BA) na roky 2010 – 2020 (obslužnosť mesta z hľadiska sociálnych služieb);
- Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2013 - 2018;
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja, ktorá ako svoje programové priority stanovuje (i) zabezpečenie nedostatkových sociálnych služieb, (ii) zabezpečenie kvality poskytovaných sociálnych služieb, (iii) zabezpečenie informovanosti a (iv) sieťovanie sociálnych služieb;
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020;
- Koncepcia pomoci ľuďom bez domova;
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 - 2020;
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020;
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020;

-
- Zákon NR SR č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“);
  - Zákon NR SR č.305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
  - Zákon NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov;
  - Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov;
  - Zákon SNR č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov;
  - Zákon NR SR č.539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

1 Analytická časť

Účelom Analytickej časti KPSS je zozbierať a analyticky spracovať východiskové údaje o potrebách obyvateľov cieľového územia a o súčasnom stave poskytovaných sociálnych služieb na danom území. Kvalita a úplnosť analytickej časti má rozhodujúci vplyv na stanovenie budúcich priorít rozvoja sociálnych služieb, ktoré budú spracované v strategickej časti dokumentu.

Z hľadiska zdrojov, z ktorých tieto údaje v analytickej časti pochádzajú, ide o kombináciu sekundárnych zdrojov informácií (najmä existujúcej štatistiky a plánovacie dokumenty) a primárnych zdrojov informácií, medzi ktoré patria tri dotazníkové prieskumy (pre poskytovateľov sociálnych služieb, prijímateľov sociálnych služieb a širokú verejnosť) a expertné výstupy získané z troch pracovných skupín (pre cieľové skupiny seniori; deti, mládež a rodina; a ľudia bez domova).

Analytická časť začína v kapitole 1.1 vyhodnotením plnenia súčasného KPSS hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018, ktorý slúži ako odrazový mostík pre plánovanie sociálnych služieb v novom období 2020-2021.

Kapitola 1.2 prináša prehľad existujúcich KPSS mestských častí, ktoré sú spolu s hlavným mestom SR Bratislavou a Bratislavským samosprávnym krajom kľúčovými hráčmi v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Potreby a zámery mestských častí preto musí KPSS hlavného mesta zohľadniť a vhodne na ne nadviazať.

Krátke zhrnutie demografickej analýzy a prognózy do roku 2050, ktorá bola vypracovaná pre územie Bratislavy Inštitútom informatiky a štatistiky INFOSAT, sa nachádza v kapitole 1.3. Prognózovaný mierny nárast počtu obyvateľov Bratislavy pri súčasnom významnom starnutí obyvateľstva sú významné závery pre ďalšie plánovanie sociálnych služieb.

Sociálna analýza je predmetom kapitoly 1.4. Prináša analytický pohľad na existujúce štatistické údaje o sociálnej podpore obyvateľov Bratislavy, o situácii na bratislavskom trhu práce, ako aj o evidovanom počte ľudí bez domova.

Kapitola 1.5 obsahuje podrobnú analýzu poskytovateľov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta. Zároveň prináša aj prehľad poskytovaných sociálnych služieb inými verejnými a neverejnými poskytovateľmi v územnom obvode Bratislavy. Dôležitou súčasťou tejto kapitoly je aj prehľadné rozdelenie kompetencií medzi hlavným mestom a mestskými časťami, ktorého súčasná podoba podmieňuje mapu sociálnych služieb na území mesta.

Spätná väzba dnešných prijímateľov sociálnych služieb na území Bratislavy, ktorá bola získaná vo forme dotazníkového prieskumu, je spracovaná v kapitole 1.6.

Odpovede obyvateľov Bratislavy na dotazníkové otázky sú zosumarizované v kapitole 1.7.

V kapitole 1.8 sú spracované SWOT analýzy pre všetky tri hlavné cieľové skupiny, s ktorými tento dokument pracuje: seniori; deti, mládež a rodina; a ľudia bez domova. Vznikli na základe brainstormingu pracovných skupín.

1.1 Vyhodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018

Hodnotenie je neoddeliteľnou súčasťou všetkých plánovacích činností. Znamená pozorné a pravidelné sledovanie procesov a ich výstupov a pravidelné porovnávanie reálneho stavu so stavom plánovaným¹.

Táto kapitola je zameraná na zhodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb (ďalej len KPSS) hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018. Ide o sumatívne hodnotenie² KPSS hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018. Jeho cieľom je posúdiť, do akej miery boli vďaka uskutočňovaným aktivitám a projektom dosiahnuté vytýčené ciele komunitného plánu. Zároveň je úlohou hodnotenia zaznamenať aj informácie, ktoré sú využiteľné k presnejšiemu a reálnejšiemu vymedzeniu cieľov nasledujúceho obdobia.

KPSS hlavného mesta SR Bratislavy na obdobie 2013 – 2018 neobsahuje časť venovanú monitorovaniu a hodnoteniu, kde by bol stanovený spôsob, parametre a kritéria hodnotenia. V záverečnej časti na str. 151 je vo vzťahu k monitoringu a hodnoteniu uvedené: „*KPSS hlavného mesta Bratislavy na obdobie rokov 2013 – 2018 je otvorený živý materiál, ktorý reaguje na zmeny a potreby obyvateľov a celej komunity hlavného mesta SR Bratislavy a na meniace sa legislatívne, materiálno-finančné a personálne prostredie. Preto je potrebné ho priebežne vyhodnotiť a aktualizovať. Konkrétne ciele a opatrenia budú upresňované a podrobne rozpísané do ročných realizačných – akčných plánov rozvoja sociálnych služieb v priamom napojení na rozpočet príslušného roka.*“ Výhodiskom pri spracovaní tohto hodnotenia KPSS hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2013 – 2018 preto boli v Mestskom zastupiteľstve každoročne schválené Realizačné plány (ďalej len RP) na príslušný rok a Vyhodnotenie plnenia Realizačného plánu KPSS na príslušný rok.

1.1.1 Analýza a hodnotenie stanovených cieľov KPSS 2013 – 2018

KPSS hlavného mesta SR Bratislavy na obdobie 2013 – 2018 je štruktúrovaný nasledovne:

1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach (sociálne služby krízovej intervencie);
2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi;
3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku;
4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií;

¹ Plánovanie v rámci procesu komunitného plánovania prebieha na dvoch úrovniach:

- Plánovanie rozvoja sociálnych služieb – znamená zabezpečenie dostupnosti a kvality služieb, teda zriadenie, zrušenie alebo zmena poskytovaných sociálnych služieb, s cieľom zabezpečiť dostupné a kvalitné sociálne služby zodpovedajúce potrebám ľudí.
- Plánovanie priebehu procesu komunitného plánovania – znamená plánovanie samotného procesu komunitného plánovania na území mesta, cieľom ktorého je fungujúci proces a vytvorenie plánu rozvoja sociálnych služieb a jeho opakovaná aktualizácia.

² K hodnoteniu komunitného plánu je možné pristúpiť podľa toho, v ktorej fáze komunitného plánovania sa uskutočňuje:

- Plánovacie hodnotenie (ex ante evaluácia – pri plánovaní procesu tvorby komunitného plánu);
- Formatívne hodnotenie (priebežná evaluácia – má riadiacu ale aj optimalizačnú funkciu v priebehu naplňovania komunitného plánu, napr. pri ročnom vyhodnotení komunitného plánu);
- Hodnotenie implementácie (monitoring – sledovanie naplňovania jednotlivých vytýčených krokov a aktivít v komunitnom pláne);
- Sumatívne hodnotenie (ex post evaluácia – súhrnné vyhodnotenie po ukončení implementácie komunitného plánu, ktoré slúži tiež ako podklad alebo je jedným z východísk pre prípravu ďalšieho komunitného plánu. Sumatívne hodnotenie má predovšetkým hodnotiacu a kontrolnú funkciu).

5. Podporné sociálne služby;
6. Informovanosť;
7. Ľudské zdroje.

Ku každej oblasti je formulovaný cieľ, takže KPSS obsahuje 7 cieľov podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb. Štruktúra strategických cieľov je totožná so štruktúrou sociálnych služieb v zákone o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, čo umožňuje dobrú orientáciu a prehľadnosť vo vzťahu k sociálnym udalostiam a cieľovým skupinám. Kým prvé tri oblasti sú cieleňé na určité sociálne udalosti a cieľové skupiny, ďalšie štyri oblasti (sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, podporné sociálne služby, informovanosť, ľudské zdroje) sú prierezové, doplnujúce a podporné sociálne služby pre vyššie uvedené tri oblasti s určitými sociálnymi udalosťami a cieľovými skupinami. Vzhľadom na kontinuitu programovacích období KPSS a previazanosť so štruktúrou zákona o sociálnych službách je vhodné aj do nasledovného plánovacieho obdobia navrhovať rozvoj sociálnych služieb v takto zadaných štruktúre.

V ďalšom texte sú formou prehľadných tabuliek uvedené jednotlivé ciele, priority a opatrenia ako aj reálne dosiahnuté výstupy. Pri prvých troch cieľoch sú v samostatnej tabuľke zobrazené aj finančné prostriedky, ktoré boli vynaložené na dosahovanie týchto cieľov. Pri každom ciele je tiež zhodnotená úroveň jeho plnenia v sledovanom období 2013 – 2018.

Cieľ č. 1: Prevencia a predchádzanie sociálnej exklúzie a pomoc a podpora pri riešení obtiažnych a krízových životných situáciách			
	PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	Podpora poradenstva a prevencie	A1 Skvalitňovanie spolupráce s PoSS	<p>Rok 2014: Spolupráca s 5 PoSS, ktorí poskytovali pomoc a podporu – celkom 2290 klientov.</p> <p>Rok 2015: Spolupráca s 5 PoSS, ktorí poskytovali pomoc a podporu – celkom 5 277 klientov.</p> <p>Rok 2016: Spolupráca s MVO a cirkevnými organizáciami pri spracovaní „Krizového plánu riešenia nepriaznivej klimatickej situácie počas zimy 2016/2017“.</p> <p>Rok 2017: Poskytovanie základného a špecializovaného sociálneho poradenstva v zariadeniach krízovej intervencie.</p>
B	Pomoc ľuďom ohrozeným sociálnou exklúziou	B1 Rozširovanie ubytovacích možností	<p>Rok 2014: Skolaudovanie 48 bytových jednotiek na Čapajevovej ul., celkové náklady na výstavbu dosiahli cca. 2 mil. € (461 350 € podpora zo ŠFRB).</p>
		B2 Rozvoj sociálnych služieb na uspokojovanie základných životných potrieb	<p>Rok 2014: Hlavné mesto poskytlo NFP na podporu projektov a programov pre ľudí bez domova vo výške 120 947 €.</p> <p>Rok 2015: Rozšírenie kapacity nocľahárne v MČ Bratislava – Vrakuňa o 85 miest; Poskytnutá finančná podpora MVO vo výške 100 000 €; Poskytnutá finančná podpora mobilnej ošetrovni rehole sv. Jána z Boha vo výške 5 000 €.</p> <p>ROK 2016: Podpora 3 nízkoprahových DC vo výške 127 340 €. Podpora PoSS na základe výzvy vo výške 172 903 €. Podpora projektu terénnej sociálnej práce (Streetwork) vo výške 19 996 €.</p> <p>Rok 2017: Podpora 3 nízkoprahových DC vo výške 130 000 €, podpora projektov terénnej sociálnej práce pre 3 subjekty vo výške 27 894 €.</p>
C	Zlepšenie koordinácie HM, samosprávneho kraja, mestských častí a mimovládnych organizácií pri zabezpečovaní služieb krízovej intervencie a služieb pre ohrozené skupiny obyvateľov (bezdomovci, obeť násillia, ľudia s problémami so závislosťami a pod.)	C1 Konceptia riešenia problematiky ľudí bez domova	<p>Rok 2018: Uznesením MsZ č. 1109/2018 bola schválená „Konceptia pomoci ľuďom bez domova“, ktorej snahou je vytvoriť integrovaný systém pomoci na území HM.</p>

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Finančné prostriedky za hodnotené obdobie 2014 – 2018 do sociálnych služieb krízovej intervencie:

Bežné výdavky na služby krízovej intervencie z rozpočtu HM (podľa ZÚ 2017 – 2019) v EUR	2014	2015	2016	2017	2018 (výhľad)
Bežné výdavky zariadení HM	606 451	515 420	621 327	740 660	720 500
Finančné prostriedky poskytnuté neverejným subjektom	112 994	144 994	260 928	394 830	480 000

Zdroj: Konceptia pomoci ľuďom bez domova, október 2017

Celkovo možno skonštatovať, že cieľ č. 1 za hodnotené obdobie bol splnený, čo dokumentuje aj prehľad poskytnutých finančných príspevkov neverejným poskytovateľom sociálnych služieb v rokoch 2014 až 2017, kde je evidentný nárast objemu poskytovaných finančných príspevkov o 350 %. Zvyšovanie výdavkov z rozpočtu HM bol viditeľný aj v zariadeniach krízovej intervencie v zriaďovateľskej pôsobnosti HM, kde výdavky v roku 2017 v porovnaní s rokom 2014 vzrástli o 22 %. Veľmi pozitívne možno hodnotiť koncepčný, komplexný a koordinovaný prístup pri riešení „Konceptie pomoci ľuďom bez domova“, ktorého súčasťou sú už aj spracované Akčné plány implementácie cieľov Konceptie pomoci ľuďom bez domova, ako aj návrh Memoranda pomoci ľuďom v kontexte klimatických zmien, a tiež prehľad výdaja stravy v jednotlivých mestských častiach. Konceptia pomoci ľuďom bez domova obsahuje aj návrh „merateľných kritérií“ pri jednotlivých druhoch služieb krízovej intervencie, ktoré môžu byť východiskom pri nastavovaní efektivity poskytovaných služieb.

Cieľ č. 2: Vytvorenie priaznivých životných podmienok pre rodiny s deťmi		
PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	<p>Pomoc rodinám s deťmi nachádzajúcimi sa v nepriaznivej sociálnej situácii a ohrozenými sociálnou patológiou</p> <p>A1 Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa so zreteľom na nízkopríjmové rodiny a osamelých rodičov</p> <p>A2 Zriadenie a podpora nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu</p> <p>A3 Monitoring a podpora mnohodedných rodín</p> <p>A4 Prieskum potrieb na podporu rodín s deťmi</p>	<p>Rok 2014: Pomoc poskytovateľom nízkoprahových služieb pre deti a mládež ohrozenú nežiadúcimi vplyvmi symbolickým ročným nájomom 2€.</p> <p>Finančná podpora mnohodedným rodinám vo výške 49 788 €, podporených bolo 158 rodín so 714 deťmi.</p> <p>V spolupráci s MČ realizovaný projekt integrovaného informačného systému bratislavskej samosprávy „Elektronizácia služieb BA samosprávy“.</p> <p>Rok 2015: Podpora 4 materských centier v celkovej sume 800 €.</p> <p>Finančná podpora mnohodedných rodín vo výške 50 000 €, podporených bolo 178 rodín so 789 deťmi.</p> <p>Vybudovanie oddychovo-relaxačných zón a detských ihrísk, napr. v areáli ZPS Domov pri križi.</p> <p>Rok 2016: Finančná podpora mnohodedných rodín vo výške 48 201 €, podporených bolo celkom 199 rodín s 895 deťmi.</p>
B	<p>Rozvoj prevencie</p> <p>B1 Podpora a rozvoj centier pre deti a rodinu</p> <p>B2 Podpora záujmových aktivít pre deti a mládež</p>	<p>Rok 2017: Finančná podpora mnohodedných rodín vo výške 31 830 €, podporených bolo 133 rodín so 486 deťmi.</p> <p>HM sa zapojilo do národného projektu Podpora vybraných SSKI na komunitnej úrovni, financovaní 3 sociálni pracovníci pre nízkoprahovú SS pre deti a rodinu.</p> <p>Vpracované Štandardy kvality poskytovanej SS pre deti a rodinu.</p>

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Finančné prostriedky za hodnotené obdobie 2014 – 2018 do sociálnych služieb pre rodiny s deťmi:

Bežné výdavky na podporu a pomoc rodinám s deťmi z rozpočtu HM (podľa ZÚ 2014 – 2016 a rozpočtu 2017 a 2018) v EUR	2014	2015	2016	2017	2018 (výhľad)
6.3 Sociálna práca pre vybrané skupiny obyvateľov ³ :	59 495	62 208	65 461	118 500	150 000
Z toho: Podpora rodín	55 851	55 875	57 300	5 000 KPSS	21 000 KPSS
Zdravé mesto	2 800	2 428	4 265	113 500 podpora aktivít	480 000
Aktívne starnutie	844	3 905	4 066	vybraných skupín obyvateľov	podpora aktivít vybraných skupín obyvateľov

Zdroj: Záverečný účet Hlavného mesta SR Bratislavy za roky 2014 – 2016, za rok 2017 nebol zverejnený ZÚ, roky 2017 a 2018 – údaje reprezentujú schválený alebo upravený rozpočet

Cieľ č. 2 – Vytvorenie priaznivých životných podmienok pre rodiny s deťmi možno hodnotiť ako splnený. Pozitívna je kontinuálna a zvyšujúca sa podpora mnohodedných rodín na území mesta a podpora a pomoc nízkoprahovým sociálnym službám na podporu detí a rodín, či už formou zvýhodnených nájomov alebo formou finančných príspevkov cez grantové a dotačné schémy. Pri plánovaní cieľov pre podporu rodín do nasledujúceho obdobia je však potrebné presnejšie zadefinovať východiskové údaje, ktoré sa týkajú potrieb, aby opatrenia a aktivity boli cieleňé na skutočné potreby. V hodnotení realizačných plánov pre tento cieľ sa objavili aktivity zamerané na rozšírenie a podporu materských a rodinných centier a pri realizácii sa ukázalo, že nie je potreba resp. záujem o uvedenú aktivitu (RP v roku 2015). Je potrebné vyzdvihnúť snahu a úsilie zamestnancov hlavného mesta o získanie mimorozpočtových zdrojov z EŠIF (zapojenie sa do národného projektu Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni).

Cieľ č. 3: Dôstojný a bezpečný život občanov so zdravotným postihnutím a seniorov podporený dostatkom komplexných sociálnych služieb, s cieľom dosiahnuť a čo najdlhšie udržať samostatnosť a nezávislosť			
PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY	
A	Rozvoj a zvyšovanie kvality sociálnych služieb v ZSS	A1 Program rozvoja a modernizácie služieb poskytovaných v zariadeniach pre seniorov A2 Rozvoj sociálnych služieb A3 Krízová starostlivosť v rámci sieťovania sociálnych služieb A4 Skvalitňovanie materiálneho a priestorového vybavenia SS	Rok 2014: Nové vozidlá MHD sú výlučne nízkopodlažné, ich súčasťou je optický a akustický informačný systém. Počet električiek je 227, z toho 0,4 % je nízkopodlažných, počet trolejbusov je 171, z toho 72 (42,1%) je nízkopodlažných, počet autobusov je 458, z toho 333 (72,7 %) je nízkopodlažných. Pre sluchovo postihnutých sú v prostriedkoch MHD LED informačné tabule v interiéroch vozidiel, ktoré ich informujú o najbližšej stanici. Pre zrakovu postihnutých je inštalovaný systém, ktorý im umožní priamu komunikáciu s vodičom. V roku 2014 bolo pridelených 13 bytov osobám s ŤZP. V roku 2014 sa zvýšil počet bezbariérových bytov z 13 na 14 (1 bezbariérový byt v novostavbe na Čapajevovej ul.) V roku 2014 boli realizované nasledovné bezbariérové prístupy vo verejných budovách: Hrad Devín – vybudovanie kompletného nového WC, ktoré môžu využívať aj imobilní občania; Areál zdravia Zlaté piesky – v areáli boli dané do užívania 2 objekty, v ktorých sú umiestnené WC pre imobilných občanov; Sauna a letné kúpalisko Rosnička – spracovaná projektová dokumentácia na úpravu WC a prezliekarní pre imobilných občanov;
B	Zvýšenie dostupnosti vhodného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím	B1 Iniciaovať zriadenie zariadenie podporovaného bývania	Mestské divadlo P. O. Hviezdoslava – vstupná rampa pre imobilných občanov.
C	Bezbariérovosť a uľahčenie života podmienok mobility	C1 Bezbariérová doprava a preprava C2 Bezbariérové prístupy	Rok 2015: V ZSS v rámci spracovávania Štandardov kvality poskytovaných SS sa monitorovali potreby a spokojnosť

³ V roku 2017 sa menila programová štruktúra - Sociálna pomoc a sociálne služby boli uvádzané pod programom 10. Od roku 2017 Sociálna pomoc je uvádzaná pod programom 6. Výdavky na podporu rodín s deťmi, ktoré sa uvádzali v tomto podprograme od roku 2017, boli presunuté do podprogramu sociálna starostlivosť (6.1.14 Fortunáčik) – nízkoprahová sociálna služba pre rodiny s deťmi – denné centrum, na ktoré v rozpočte na rok 2018 bolo vyčlenených 10 100 €, ktoré neobsahuje vyššie uvedená tabuľka.

	a prepravy v meste		s poskytovanými SS. V roku 2015 sa riešila vo viacerých ZSS debarierizácia (Domov jesene života, Dom tretieho veku, Domov seniorov Archa, Domov pri kríži a Domov seniorov Lamač) – výmena vchodových dverí za bezbariérové posuvné elektrické dvere, výmena vaní za sprchové kúty, výmena koberecova za protišmykové podlahy.
D	Zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím	D1 Podporované zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím	<p>HM každoročne podporuje a v roku 2015 sa pod záštitou primátora mesta konal 15. ročník Radničkiných trhov, účelom ktorých je zviditeľniť prácu občanov so ZP.</p> <p>Rok 2016: V rámci rozvoja SS v ZOS Archa, Domov jesene života a Gerium sa poskytuje odľahčovacia služba, v MČ Rača bol zriadený Denný stacionár s kapacitou 25 miest a v MČ Vrakuňa s kapacitou 20 miest.</p> <p>Zvýšil sa aj počet nízkopodlažných prostriedkov MHD – v roku 2016 je nízkopodlažných 30,6 % električiek, 85,7 % trolejbusov a 89,8 % autobusov.</p> <p>Rok 2017: zvýšil sa počet nízkopodlažných trolejbusov na 96,9 %. Elektrické akustické hlásiče zastávok 100 %, trolejbusy s akustickými hlásičmi zastávok 100 %, autobusy s akustickými hlásičmi zastávok 64,2 %.</p>

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Finančné prostriedky za hodnotené obdobie 2014 – 2018 do sociálnych služieb pre seniorov a osoby so ZP:

Bežné výdavky na služby seniorov a osoby so zdravotným postihnutím z rozpočtu HM v rokoch 2014 – 2018 (podľa ZÚ 2017 – 2019) v EUR	2014	2015	2016	2017	2018 (výhľad)
Bežné výdavky zariadení HM	9 550 351	10 210 842	10 926 272	11 189 393	11 974 164

Cieľ č 3 - Dôstojný a bezpečný život občanov so zdravotným postihnutím a seniorov podporený dostatkom komplexných sociálnych služieb, s cieľom dosiahnuť a čo najdlhšie udržať samostatnosť a nezávislosť je hodnotený ako splnený. Je možné konštatovať, že prostriedky verejnej hromadnej dopravy sú takmer na 100 % prístupné osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu (aj na invalidnom vozíku), debarierizované sú aj ZSS pre seniorov (automaticky otvárané dvere, výmena vaní za sprchy) a pre osoby so zdravotným postihnutím sú k dispozícii akustické hlásiče zastávok a svetelné a zvukové signalizačné zariadenia v prostriedkoch MHD ako aj na križovatkách. Je rozvinutá spolupráca s neverejnými poskytovateľmi SS a na webovom sídle Bratislavy sú v pravidelných intervaloch zverejňované voľné miesta v ZSS.

Cieľ č. 4: Implementácia a využívanie technických prostriedkov, najmä telekomunikačných technológií v systéme sociálnych služieb		
PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	Podpora a pomoc pri implementácii telekomunikačných technológií v SS	<p>Rok 2014: SS monitorovania a signalizácie potreby pomoci prevádzkujú 3 MČ – Ružinov, Petržalka a Staré Mesto. ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta SR Bratislavy využívajú rôzne druhy zariadení na báze informačno-komunikačných technológií – signalizácie domáceho dorozumievacieho zariadenia, komunikačný panel na zvukový a svetelný signál, signalizačno-dorozumievací systém s nepretržitou audio monitorovacou prevádzkou s prenosom obojstranného hovorového spojenia, bezdrôtové signalizačné zariadenia typu SOS.</p> <p>Rok 2015: Na webovom sídle bola zverejnená informácia pre občanov o možnosti využívania služby</p>
B	Propagácia	B1 Periodická propagácia novej sociálnej služby

			Mobilný asistent ELA v spolupráci s firmou Family Care s.r.o., rovnako boli v rámci propagácie oslovené MČ a zaslané informačné letáky o novej sociálnej službe aj pre MČ.
--	--	--	--

Zdroj: Údaje pre spracovanie boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Cieľ č. 4 Implementácia a využívanie technických prostriedkov, najmä telekomunikačných technológií, v systéme sociálnych služieb bol splnený. Cieľom uvedeného druhu sociálnych služieb je najmä zabezpečiť pocit bezpečnosti pre prijímateľov. V nasledujúcom programovacom období KPSS by bolo vhodné zamerať sa na cieľové skupiny, ktoré využívajú tento druh sociálnej služby a zistiť početnosť cieľovej skupiny (potrebu).

Cieľ č. 5: Pomoc poskytnutá včas, podľa potrieb a v primeranej kvalite na dobu určitú			
	PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	Odlahčovacia služba	A1 Plánovaná starostlivosť poskytovaná verejným poskytovateľom	Rok 2014: Bola podporená prevádzka SOH OZ Domov pre každého na Hradskej sumou 20 000 €. Rok 2015: Bola podporená prevádzka SOH OZ Domov pre každého na Hradskej sumou 20 000 €.
B	Pomoc ľuďom ohrozeným sociálnym vylúčením	B1 Rozvoj služieb na uspokojovanie základných životných potrieb B2 Stredisko osobnej hygieny	Rok 2016: Poskytnutý finančný príspevok na prevádzku SOH OZ pre každého na Hradskej vo výške 18 890 € a n.o. Depaul vo výške 1 110 €. Rok 2017: Poskytnutý finančný príspevok na prevádzku SOH OZ Domov pre každého na Hradskej vo výške 26 596 €, n.o. Depaul vo výške 2 340 € a n.o. Domov sv. Jána z Boha vo výške 18 000 €.

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Cieľ č. 5 - Pomoc poskytnutá včas, podľa potrieb a v primeranej kvalite na dobu určitú bol splnený. Celkovo na podporu služieb stredísk osobnej hygieny pre ľudí ohrozených sociálnym vylúčením bolo v sledovanom období z rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy poskytnutých 106 936 €. Prioritu odlahčovacia služba nebolo možné vyhodnotiť, nakoľko sa v hodnotiacich správach realizačných plánov KPSS v príslušných rokoch pri tejto prioritě hodnotila povinnosť samosprávy poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby bezodkladne, ak sú život a zdravie vážne ohrozené (v súlade s § 8 ods. 6 zákona o sociálnych službách), čo nie je odlahčovacia služba. Bolo by vhodné v rámci cieľa č. 5 v nasledujúcom období venovať sa tejto prioritě aj naďalej, nakoľko odlahčovacia služba je v systéme podporných služieb veľmi dôležitým nástrojom na podporu zotrvania osoby odkázanej na pomoc čo najdlhšie v prirodzenom (domácom) prostredí. Je pritom nutné sa zamerať na rozsah a potrebu odlahčovacej služby v rámci analýzy potrebnosti jednotlivých druhov sociálnych služieb.

Cieľ č. 6: Dobrá dostupnosť, informovanosť a zrozumiteľnosť sociálnych služieb pre občanov			
	PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	Posilniť otvorenosť a transparentnosť pri plánovaní a poskytovaní sociálnych služieb, viac informovať občanov, diskutovať s nimi a zvyšovať ich spoluúčasť na rozhodovaní v sociálnej oblasti	A1 Skvalitnenie služieb v Servise pre občana hlavného mesta SR Bratislavy A2 Zlepšenie informovanosti obyvateľov a poskytovateľov sociálnych služieb o zámeroch hlavného	Pravidelne – štvrťročne sa aktualizujú informácie o aktuálnom počte klientov, o počte voľných miest, o počte žiadateľov v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta SR Bratislavy. Hlavné mesto vydalo 4000 ks informačných letákov s témami ako sa nestáť bezdomovcom a ako postupovať pri vybavovaní sociálnej služby. Letáky boli distribuované mestským časťami a na pracovisko prvého kontaktu v budove magistrátu. V sledovanom období sa uskutočňovali pracovné stretnutia verejných a neverejných poskytovateľov SS ako aj so subjektami poskytujúcimi sociálnu pomoc/starostlivosť s cieľom prezentácie zariadení, služieb a výmeny informácií.

	mesta v rozvoji sociálnych služieb	Printové médium inBA pravidelne vo svojich článkoch informuje a poskytuje verejnosti aktuálne informácie z oblasti sociálnych služieb (napr. článok Radosť byť seniorom z 23.4.2018, článok Systémová pomoc ľuďom bez domova zo dňa 1.3.2018). Bratislavská televízia uskutočňuje reportáže na aktuálnu tému v oblasti sociálnych služieb.
--	------------------------------------	---

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Cieľ č. 6 Dobrá dostupnosť, informovanosť a zrozumiteľnosť sociálnych služieb pre občanov je splnený. Aj v ďalšom plánovacom období bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť informovanosti, dostupnosti a zrozumiteľnosti informácií v oblasti sociálnych služieb pre občanov. V rámci stretnutí pracovných skupín ako aj z rozhovorov so zástupcami jednotlivých cieľových skupín vychádza potreba lepšej informovanosti. Je potrebné sa zamerať viac na dostupnosť a zrozumiteľnosť z pohľadu jednotlivých cieľových skupín.

Cieľ č. 7 Rozvoj ľudských zdrojov ako podmienka kvality poskytovaných sociálnych služieb		
PRIORITY	OPATRENIA	VÝSTUPY
A	Rozvoj ľudských zdrojov	A1 Systém rozvoja ľudských zdrojov
		<p>V ZSS sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately sa pravidelne (mesačne, štvrťročne) uskutočňujú supervízie, väčšinou skupinové formy. Supervízia je zameraná na verifikáciu odborných postupov a reflexiu spracovávaní emócií v práci s klientmi.</p> <p>V ZSS dlhodobej starostlivosti (ZPS) sa venuje pozornosť rozvoju ľudských zdrojov v súvislosti so zavádzaním podmienok kvality poskytovaných služieb, kde personálna oblasť je jednou z ťažiskových a má zadané štandardy postupu realizácie personálnej politiky v ZSS.</p> <p>Sociálni, ako aj odborní pracovníci sa priebežne zúčastňovali vzdelávacích akreditovaných kurzov a školení.</p> <p>Celkovo za sledované obdobie sa zúčastnilo supervíznych stretnutí zo ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy 2 930 zamestnancov.</p> <p>Akreditované vzdelávanie absolvovalo za sledované obdobie celkom 879 zamestnancov.</p>

Zdroj: Údaje boli čerpané z Vyhodnotenia RP KPSS HM za príslušné roky

Cieľ č. 7 - Rozvoj ľudských zdrojov ako podmienka kvality poskytovaných sociálnych služieb bol splnený čiastočne. Pri hodnotení uvedeného cieľa v realizačných plánoch, ako aj pri rozhovoroch so zodpovednými zamestnancami za rozvoj ľudských zdrojov absentuje personálna politika na úrovni ZSS – rozpracovaná vo forme interných smerníc pre hodnotenie a motiváciu zamestnancov a systém ďalšieho vzdelávania. Pri hodnotení absentovali konkrétne výstupy z monitoringu personálnej, kvalifikačnej a mzdovej úrovne zamestnancov úsekov a zariadení poskytujúcich sociálne služby. Správy z hodnotenia realizačných plánov za jednotlivé roky obsahujú všeobecné konštatovania s odvolávaním sa na dodržiavanie vyhlášok o mzdovom ohodnotení a zákonníka práce. Zároveň je však konštatovaná fluktuácia resp. nedostatok zamestnancov na niektorých pracovných pozíciách (zdravotná sestra, opatrovatel'/ka) a nedostatok mzdových prostriedkov na zvyšovanie motivácie kvalifikovaných zamestnancov pracovať v sociálnej oblasti.

Vzhľadom na to, že kvalitné sociálne služby a naplnenie všetkých predchádzajúcich cieľov je závislé od cieľa č. 7 – rozvoja ľudských zdrojov, je potrebné v nasledujúcom programovom období venovať zvýšenú pozornosť vytvoreniu podmienok pre naplnenie tohto cieľa. Je dôležité si v tejto súvislosti uvedomiť, že **sociálne služby sú služby osobného charakteru**, kde spokojnosť prijímateľa/užívateľa sociálnej služby je závislá od kvality ľudských zdrojov a profesionálneho výkonu sociálnej práce a odborných činností. Dôkazom toho je aj podiel výdavkov do personálnej/mzdovej oblasti, ktorá sa v oblasti sociálnych služieb pohybuje v pomere 60 – 65% z celkových prevádzkových výdavkov zariadenia sociálnych služieb.

1.1.2 Ekonomická analýza sociálnych služieb podľa KPSS 2013 – 2018

Informáciami o tom, koľko finančných prostriedkov sa do sociálnych služieb na území hlavného mesta investuje (vrátane MČ a neverejných poskytovateľov SS), hlavné mesto nedisponuje. Ekonomická analýza, ktorá je uvedená nižšie, poskytuje informácie o výdavkoch do sociálnej pomoci a sociálnych služieb z rozpočtu hlavného mesta za hodnotené obdobie. Informácie a údaje pochádzajú zo schválených záverečných účtov mesta za roky 2014 – 2016. Za roky 2017 a 2018 sú uvedené údaje zo zverejnených schválených alebo upravených rozpočtov. Ku dňu hodnotenia (31.5.2018) záverečný účet hlavného Mesta SR Bratislavy na webovom sídle mesta za rok 2017 nebol zverejnený, takže za roky 2017 a 2018 sú použité rozpočtované údaje (nie skutočné čerpanie ako za roky 2014 – 2016).

Analýza programovej štruktúry rozpočtu v sociálnej pomoci a sociálnych službách poukazuje na rozdielnu štruktúru vo vzťahu ku KPSS a nie je dostatočne prehľadná z pohľadu cieľov KPSS, sociálnych udalostí a cieľových skupín definovaných v KPSS. KPSS a finančné alokácie zdrojov na jednotlivé ciele je problematické porovnávať resp. je potrebné spracúvať ďalšie analytické podklady, ktoré by poskytli reálny obraz zdrojového krytie a porovnávacie analýzy z jednotlivých nástrojov pre riadenie a rozvoj sociálnych služieb (programový rozpočet a KPSS).

Bežné výdavky do oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb Hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2014 – 2018 v porovnaní k celkovým bežným výdavkom boli nasledovné (v EUR):

Rok	Bežné príjmy	Bežné výdavky (BV)	BV podľa programovej štruktúry – program č. 10 (6)	BV do sociálnej oblasti ako % podiel k celkovým BV mesta	Kapitálové výdavky do sociálnej oblasti podľa programovej štruktúry	Kapitálové výdavky do sociálnej oblasti ako % podiel k celkovým KV mesta
2014	220 711 096	206 802 265	10 604 768	5,13 %	246 834	0,7 %
2015	238 108 614	214 877 531	11 121 172	5,2 %	173 677	0,2 %
2016	269 437 148	246 241 733	12 090 514	4,9 %	140 743	0,6 %
2017	263 617 680	250 972 027	13 560 687*	4,0 %	467 000 980 497*	
2018	276 738 759	259 521 181	13 580 664	4,0 %	437 500	

Zdroj: Záverečný účet Hlavného mesta SR Bratislavy za roky 2014 – 2016, údaje za roky 2017 a 2018 reprezentujú schválený alebo upravený rozpočet (*upravený rozpočet)

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že bežné výdavky z rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy do oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb sa pohybujú na úrovni cca. 5 %, za roky 2017 a 2018 klesli podľa schválených rozpočtov na 4 %. Čo sa týka kapitálových výdavkov, je situácia neuspokojivá, nakoľko nedosahujú ani úroveň 1 % celkových kapitálových výdavkov mesta. Vzhľadom na narastajúce sociálne problémy, ale najmä na starnutie populácie, takýto trend vývoja výdavkov do sociálnej oblasti nezodpovedá demografickému trendu. Podľa *Štúdie demografického potenciálu hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050* seniorská zložka populácie v Bratislave má dlhodobu mierne stúpajúci trend, pričom jej váha je stabilne o niečo vyššia ako v celej populácii Slovenska. Za posledných 20 rokov síce nedošlo k tak výrazným zmenám ako v iných vekových skupinách (nárast z necelých 12% na takmer 17%), no posledné obdobie potvrdzuje zvyšujúcu sa dynamiku tohto procesu. Rozdiely medzi Bratislavou a Slovenskom sa zväčšujú, k čomu prispieva najmä väčšia nerovnomernosť vekových skupín v bratislavských okresoch a tým aj väčšie počty osôb, ktoré sa v posledných rokoch presúvajú z produktívneho do seniorského veku. Vzhľadom na skutočnosť, že do veku 65 a viac rokov už začínajú sa dostávať početné kohorty osôb narodených v 50. rokoch, je **možné očakávať ďalšie pomerne výrazné zvyšovanie podielu seniorskej zložky**. Z hľadiska vývoja na úrovni jednotlivých mestských okresov síce pozorujeme určitú konvergenciu a v posledných rokoch vo všetkých celkoch aj nárast zastúpenia, no aj napriek tomu naďalej platí, že najvyšší podiel osôb vo veku 65 a viac rokov má prvý bratislavský okres a najnižší (pod celoslovenským priemerom) okres Bratislava V. Podrobnejšie je demografická analýza zhrnutá v kapitole 1.3. KPSS pre nasledujúce obdobie by preto mal významnejším spôsobom kvantifikovať potrebu sociálnych služieb pre seniorov a vo väzbe na potrebu aj zodpovedajúcu alokáciu finančných prostriedkov z rozpočtu mesta.

Bežné výdavky do Sociálnej pomoci a sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2014 – 2018 podľa podprogramov (v EUR)⁴:

Rok	Bežné výdavky podľa programovej štruktúry/podprogram (10/6)		Podprogram 10.1 ZSS DS/ ZSS KI	Podprogram 10.2 Príspevok NePOSS/ podpora práce s bezdomovcami/ grantový program	Podprogram 10.3 podpora rodín/ zdravé mesto/ aktívne starnutie
2014	10.1	10 465 208	9 550 351	20 000	55 851
	10.2	80 065	764 699	39 995	2 800
	10.3	59 495		20 000	844
2015	10.1	10 894 042	10 210 842	20 000	55 875
	10.2	164 922	683 200	125 328	2 428
	10.3	62 208		19 594	3 905
2016	10.1	11 763 484	10 926 272	20 000	57 130
	10.2	261 569	796 638	240 928	4 265
	10.3	65 461		640*	4 066
2017	6.1	12 983 243	11 189 393	5 000	113 500
	6.2	420 000	968 850	395 000	5 000 (KPSS)
	6.3	118 500		20 000	
2018	6.1	12 930 664	11 974 164	20 000	129 000
	6.2	500 000	956 500	480 000	
	6.3	150 000			21 000 (KPSS)

Zdroj: Záverečný účet Hlavného mesta SR Bratislavy za roky 2014 – 2016, údaje za roky 2017 a 2018 reprezentujú schválený alebo upravený rozpočet (*podpora obetiam domáceho násillia)

Z vyššie uvedeného prehľadu je zrejmy nárast bežných výdavkov do sociálnej pomoci a sociálnych služieb v roku 2017 v porovnaní s rokom 2014 o 27,5 %. Podstatnú časť výdavkov Bratislavy vydáva na sociálne služby v zariadeniach sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti (cca 91 % v rokoch 2014 – 2016, v roku 2017 výdavky na zariadenia sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti predstavovali 82,75 %).

Pozitívne možno hodnotiť nárast výdavkov v podprograme 10.2 (resp. 6.2), kde sú zahrnuté príspevky neverejným poskytovateľom sociálnych služieb, podpora práce s bezdomovcami a grantový program. Kým v roku 2014 z celkového objemu výdavkov do sociálnej oblasti na tento podprogram sa čerpalo 0,76 %, v roku 2017 to bolo už 3,1%. Oproti roku 2014 sa v roku 2017 zvýšili výdavky na podprogram 10.2 (6.2) viac ako 5-násobne. Záujem hlavného mesta riešiť otázky bezdomovectva potvrdzuje aj skutočnosť, že sa výdavky na zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie v roku 2017 v porovnaní s rokom 2014 zvýšili o 26,7 %.

1.1.3 Závbery k hodnoteniu KPSS 2013 – 2018

V rámci hodnotenia existujúceho KPSS bola zameraná pozornosť na hodnotenie KPSS ako celku, jeho úlohou bolo vyhodnotiť a skontrolovať, či boli naplnené stanovené ciele.

⁴ Podprogram 10.1 (od roku 2017 preklasifikovaný na podprogram 6.1) – pod týmto podprogramom sú uvedené výdavky na starostlivosť o seniorov, občanov odkázaných na zabezpečenie nevyhnutných životných úkonov – pod touto programovou štruktúrou sú uvádzané všetky zariadenia sociálnych služieb (krízovej intervencie, čo je v KPSS uvedené v ciele č. 1 a aj zariadenia krízovej intervencie na podporu rodín s deťmi, čo sa v KPSS uvádza v ciele č. 2, a aj pobytové zariadenia sociálnych služieb pre osoby v dôchodkovom veku alebo s nepriaznivým zdravotným stavom, čo sa v KPSS uvádza v ciele č. 3).

Podprogram 10.2 Podpora sociálnych aktivít - Pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi, riešenie krízových situácií v rodine, úhrada ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby v zmysle zákona o sociálnych službách, základné sociálne poradenstvo, podpora obetí domáceho násillia (od roku 2017 preklasifikovaný na podprogram 6.2 **Pomoc ľuďom bez domova**) - Pomoc občanom v nepriaznivej sociálnej situácii ohrozených sociálnym vylúčením – v KPSS sa výdavky z tohto programu premietajú do cieľa č. 1 a cieľa č. 2.

Podprogram 10.3 Sociálna práca s vybranými skupinami - Podpora aktívneho života seniorov, uľahčiť každodenný život a fungovanie fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom, ktoré sú doma a nie sú umiestnené v zariadeniach sociálnych služieb, podpora rodín a zdravé mesto, (od roku 2017 preklasifikovaný na podprogram **Podporné sociálne programy**) - Prorodinná politika hlavného mesta, podpora aktívneho života seniorov, podpora zdravého životného štýlu a environmentálna výchova, poskytovanie podpory obetiam domáceho násillia.

Ako bolo konštatované aj v predchádzajúcich častiach hodnotenia, štruktúra KPSS je navrhnutá dobre a odporúča sa v uvedenej štruktúre pracovať aj v nasledujúcom programovacom období. Chýba však kompatibilita štruktúry KPSS so štruktúrou programového rozpočtu, čo spôsobuje nižšiu transparentnosť vo vzťahu k zdrojovému krytiu jednotlivých aktivít a sťažuje aj systém hodnotenia vo vzťahu k efektivite vynakladaných finančných prostriedkov na sociálnu oblasť. Bolo by vhodné, aby sa v nasledujúcom programovacom období zosúlادili štruktúry týchto dvoch kľúčových programových dokumentov.

Na základe vykonaných analýz z verejne dostupných podkladov k hodnoteniu (realizačné plány, vyhodnotenia realizačných plánov KPSS, záverečné účty mesta, strategické dokumenty o bezdomovectve, informácie na web sídle a pod.) ako aj rozhovorov so zamestnancami magistrátu a ZSS možno konštatovať, že ciele, priority a opatrenia na obdobie rokov 2013 – 2018 boli nastavené správne, zodpovedajú požiadavkám a potrebám praxe, a čo je dôležité, že boli do vysokej miery splnené. V rámci hodnotenia možno konštatovať čiastočné naplnenie cieľa č. 7 – rozvoj ľudských zdrojov, čo je z hľadiska napĺňania cieľov KPSS asi najnáročnejší a najťažšie uskutočniteľný cieľ, lebo problém kvalitnej a dostupnej pracovnej sily je celospoločenský problém a presahuje aj kompetenciu gestorov KPSS – sekcie sociálnych vecí, kultúry, vzdelávania a športu hlavného mesta SR Bratislavy.

Do budúcnosti bude potrebné venovať pozornosť definovaniu špecifických cieľov KPSS a odporúča sa postupovať podľa princípov SMART (aby ciele boli konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené).

Hodnotený KPSS hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie 2013 – 2018 je/bol spracovaný na profesionálnej úrovni, implementácia a priebežný monitoring zo strany zadávateľa, garanta a koordinátora KPSS bol odborne vykonávaný a výstupy z tejto evaluácie, ako aj ďalšie aktuálne analýzy a informácie sú dobrým východiskom pre prípravu nasledujúceho KPSS hlavného mesta SR Bratislavy na obdobie rokov 2020-2021.

1.2 Prehľad existujúcich KPSS mestských častí

Územie hlavného mesta Bratislavy je za účelom výkonu samosprávy rozdelené na 17 mestských častí. Podľa § 83 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách vypracúva komunitný plán sociálnych služieb obec v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode a s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

Nasledovná tabuľka znázorňuje zoznam mestských častí spolu s informáciou o tom, ktoré z nich majú vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb (stav z mája 2018):

P. č.	Mestská časť	Počet obyvateľov k 31.12.2017 ⁵	Komunitný plán sociálnych služieb	Obdobie platnosti KPSS
1.	Staré Mesto	40 610	áno	2017 – 2021
2.	Ružinov	72 718	áno	2017 – 2021
3.	Vrakuňa	20 173	áno	2018 – 2022
4.	Podunajské Biskupice	22 029	áno	2019 – 2023
5.	Nové Mesto	38 482	áno	2017 – 2021
6.	Rača	22 088	áno	2017 – 2019
7.	Vajnory	5 872	áno	2017 – 2021
8.	Karlova Ves	33 586	X	X
9.	Dúbravka	33 324	áno	2016 – 2020
10.	Lamač	7 232	áno	2015 – 2020
11.	Devín	1 538	X	X
12.	Devínska Nová Ves	15 940	áno	2012 – 2014
13.	Záhorská Bystrica	5 171	áno	2013 – 2016
14.	Petržalka	103 190	áno	2018 – 2022
15.	Jarovce	2 200	X	X
16.	Rusovce	3 964	X	X
17.	Čunovo	1 447	X	X
Bratislava spolu		429 564		

Zdroj: vlastné spracovanie

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že KPSS nemajú spracovaný štyri mestské časti s najmenším počtom obyvateľov (Rusovce, Jarovce, Devín a Čunovo). Spomedzi väčších mestských častí chýba KPSS v Karlovej Vsi. Devínska Nová Ves a Záhorská Bystrica majú spracované komunitné plány, avšak nie sú aktualizované.

Pri bližšom skúmaní obsahu jednotlivých komunitných plánov je vidieť veľké rozdiely v obsahu a kvalite spracovania týchto strategických dokumentov. Medzi najčastejšie nedostatky patria:

- Stanovené priority sa netýkajú sociálnych služieb tak, ako ich vymedzuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Tým pádom sa niektoré KPSS svojím charakterom približujú k programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Napr. KPSS mestskej časti Ružinov zahŕňa priority zamerané na budovanie cyklotrás, dostavbu a rekonštrukciu hasičskej zbrojnice, rozšírenie kapacít a zlepšenie technického stavu predškolských a školských zariadení a zvýšenie kvality kultúrnych a spoločenských objektov, knižníc a podpora kultúrnych podujatí.
- Nie všetky KPSS obsahujú harmonogram realizácie aktivít a rozpočet, resp. odhadovanú výšku finančných nákladov (Staré Mesto, Vrakuňa, Dúbravka, Devínska Nová Ves, Záhorská Bystrica tieto údaje neuvádzajú).
- Kvalita spracovania SWOT analýz oblasti sociálnych služieb je rozdielna. Nie všetky SWOT sa venovali primárne tejto oblasti, pokrývali ďaleko širšie spektrum oblastí života v MČ, prípadne sa vôbec nezaoberali oblasťou sociálnych služieb (Ružinov, Lamač), rovnako nie vždy SWOT boli spracované správne (najčastejšou chybou bolo uvádzanie ohrození v sekcii slabých stránok). Niektoré MČ nemali vypracovanú SWOT analýzu vôbec (Vrakuňa).

⁵ Zdroj: Štatistický úrad SR. <http://datacube.statistics.sk/>

Napriek mnohým rozdielom medzi jednotlivými mestskými časťami sa niektoré slabé stránky v oblasti poskytovania sociálnych služieb opakujú. Zároveň sa do veľkej miery prekrývajú so slabými stránkami identifikovanými v tomto KPSS hlavného mesta SR Bratislava a tým pádom ich riešenie predstavuje spoločný záujem oboch úrovní samosprávy na území Bratislavy. Najčastejšie uvádzanými slabými stránkami sú:

- nedostatok finančných zdrojov na zabezpečovanie sociálnych služieb,
- nedostatočná informovanosť potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb a ich rodín,
- spolupráca v oblasti poskytovania sociálnych služieb medzi mestskými časťami, hlavným mestom a VÚC,
- nevyhovujúci stav sociálnych zariadení,
- nedostatok bezbariérových prístupov,
- nedostatok kvalifikovaných sociálnych pracovníkov (najmä terénnych).

Každá mestská časť poskytuje na svojom území určitý rozsah sociálnych služieb na základe zloženia a potrieb obyvateľstva a v súlade s rozdelenými kompetenciami podľa štatútu (podrobnejšie informácie s uvedené v časti 1.5.1 Vymedzenie kompetencií hlavného mesta a mestských častí v sociálnej oblasti). Najčastejšie sú to služby pre seniorov a ŤZP (opatrovateľská služba, denný stacionár, zariadenie pre seniorov, stravovanie, preprava), rodiny s deťmi (jednorazové finančné príspevky), ale aj pre ľudí bez domova či drogovu závislých (nizkoprahové centrá, útulky, nocľahárne).

Aktuálne platné KPSS definujú nasledovné priority pre cieľovú skupinu SENIORI:

Mestská časť	Priority pre cieľovú skupinu SENIORI stanovené v aktuálnej verzii KPSS
Staré Mesto	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie medzigeneračného denného centra • Zabezpečenie dostatočnej kapacity opatrovateľskej služby vzhľadom na aktuálne potreby seniorov • Prehodnotenie efektívneho využívania služieb denného stacionára • Výstavba nového zariadenia opatrovateľskej služby na Dobšinského ulici • Výstavba nového zariadenia pre seniorov K Železnej studienke
Ružinov	<ul style="list-style-type: none"> • Stavebné úpravy Domova dôchodcov na Pažitkovej ulici • Zateplenie Domova dôchodcov na Pažitkovej ulici • Zateplenie objektu na Banšelovej č. 4 • Certifikácia zariadenia Domova dôchodcov na Pažitkovej ulici ako pracoviska bazálnej stimulácie • Zateplenie objektu na Haburskej č. 2 • Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby
Vrakuňa	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovať rozvoj terénnych sociálnych služieb, následne pobytových sociálnych služieb • Rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby v Dennom stacionári • Rozšíriť možnosti stravovania dôchodcov v reštauráciách • Vybudovať zariadenia pre seniorov v spolupráci s podnikateľským prostredím
Nové Mesto	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie zariadenia opatrovateľskej služby pre cca. 15 osôb • Vybudovanie zariadenia pre seniorov • Debarierizácia denných centier
Rača	<ul style="list-style-type: none"> • Prevádzkovanie denného stacionára • Zabezpečenie dostupnosti nizkoprahového zariadenia pre seniorov, ktorí sú neprispôsobiví alebo bez domova (v spolupráci s hlavným mestom) • Zabezpečenie doplnkových služieb podporujúcich sebestačnosť seniora • Podpora zachovávanie zdravých stravovacích návykov • Zvýšenie operatívosti a kvality opatrovateľskej služby • Podpora neformálnych aktivít prispievajúcich k spoločenskému kontaktu a sebestačnosti • Rozvíjanie vyhľadávacej a preventívnej činnosti MČ • Zameranie pozornosti na prestarnuté časti MČ
Vajnory	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie kapacít chráneného bývania • Zabezpečenie prepravnej služby • Zriadenie a rozšírenie terénnej opatrovateľskej služby

Dúbravka	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšírenie opatrovateľskej služby • Zariadenie opatrovateľskej služby • Zariadenie pre seniorov • Prepravná služba • Denné centrum
Lamač	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantitatívne zvýšenie počtu donášok stravy do domácností • Kvantitatívne zvýšenie možností stravovania v jedálni osobám, ktoré dovŕšili dôchodkový vek • Zvýšenie finančného príspevku MČ na stravovanie pre seniorov • Zriadenie denného centra • Domov sociálnych služieb Rozsutec – revitalizácia parku • Domov seniorov Lamač - Nákup cvičiacich strojov pre seniorov
Devínska Nová Ves	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora chráneného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím • Odľahčovacia služba • Odborné poradenské služby • Vybudovanie a podpora fungovania denného stacionáru pre osoby so zdravotným postihnutím • Zvýšenie kapacít v pobytových zariadeniach ich rekonštrukciou a prestavbou
Záhorská Bystrica	<ul style="list-style-type: none"> • Naďalej zabezpečovať dostupné sociálne služby pre seniorov a občanov v nepriaznivej sociálnej situácii • Monitorovať úroveň kvality poskytovaných sociálnych služieb, prijímateľmi ktorých sú obyvatelia mestskej časti, najmä opatrovateľskej služby • Aktívne sa zaujímať o potreby starších občanov a občanov nepriaznivej sociálnej situácii
Petržalka	<ul style="list-style-type: none"> • Zriadenie/vybudovanie nového zariadenia opatrovateľskej služby s kapacitou 40 lôžok • Zriadenie/vybudovanie denného stacionáru s kapacitou 15 miest • Rekonštrukcia strediska sociálnych služieb na Vavilovovej ulici s navýšením ZOS o 15 lôžok na spolu 35 lôžok
Podunajské Biskupice	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorenie vhodných finančných podmienok pre opatrovateľky a zamestnanie primeraného počtu (terénna opatrovateľská služba) • Udržovanie aktuálne prevádzky klubov dôchodcov s možnosťou ich rozšírenia o ďalší (denné centrá)

Zdroj: KPSS mestských častí – vlastné spracovanie (stav z mája 2018)

Pre cieľovú skupinu DETI, MLÁDEŽ A RODINA si stanovujú aktuálne KPSS mestských častí nasledovné priority:

Mestská časť	Priority pre cieľovú skupinu DETI, MLÁDEŽ A RODINA stanovené v aktuálnej verzii KPSS
Staré Mesto	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie medzigeneračného denného centra podľa zákona o sociálnych službách • Peňažná a vecná podpora rodín s nízkym príjmom
Ružinov	
Vrakuňa	
Nové Mesto	
Rača	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytnutie dostatočnej kapacity jaslí a materských škôlok • Podpora rodín s deťmi jednorazovou peňažnou výpomocou • Spracovať systém práce s rodinami s ohrozenými deťmi a ich sanácie • Podpora neformálnych a formálnych aktivít občanov orientujúcich sa na pomoc rodinám s deťmi a mládežou • Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa so zreteľom na nízkopríjmové rodiny a osamelých rodičov • Podpora základných škôl v personálnom obsadení školského psychológa, špeciálneho pedagóga a školského asistenta • Podpora a rozvoj centier pre rodinu a deti a ďalších komunitných aktivít • Podpora záujmových aktivít pre deti a mládež • Zvyšovanie spoločenského ocenenia a citlivosti voči rodičovstvu a mladým rodičom

Vajnory	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba rodinného centra • Zriadenie zariadenia nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu • Zriadenie detských jasí v lokalite „Koncové“ • Výstavba bývania pre sociálne odkázaných obyvateľov mestskej časti – (i) Zriadenie objektu s bytmi pre mladé rodiny a (ii) Zriadenie objektu s bytmi pre zdravotne postihnutých i s priestormi určenými na chránené bývanie
Dúbravka	
Lamač	<ul style="list-style-type: none"> • Zriadenie informačného centra sociálneho a psychologického poradenstva
Devínska Nová Ves	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora fungovania nízkoprahového zariadenia • Podpora výstavby sociálnych bytov • Zvýšenie kapacity núdzového bývania pre rodiny s deťmi • Podpora fungovania poradenského centra pre osoby ohrozené závislosťami
Záhorská Bystrica	
Petržalka	
Podunajské Biskupice	<ul style="list-style-type: none"> • Prevádzkovanie zariadenia určeného na ubytovanie matiek s maloletými deťmi • Pridelovanie malometrážnych bytov matkám s maloletými deťmi

Zdroj: KPSS mestských častí – vlastné spracovanie (stav z mája 2018)

Najmenšiu pozornosť venujú existujúce KPSS cieľovej skupine EUDIA BEZ DOMOVA, kde definujú nasledovné priority:

Mestská časť	Priority pre cieľovú skupinu EUDIA BEZ DOMOVA stanovené v aktuálnej verzii KPSS
Staré Mesto	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora aktivít a organizácií činných v oblasti starostlivosti o ľudí bez domova
Ružinov	
Vrakuňa	
Nové Mesto	
Rača	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc ľuďom ohrozeným sociálnou vylúčenosťou: (i) Zabezpečenie terénneho pracovníka pre cieľovú skupinu a poskytovanie sociálneho poradenstva a (ii) Vytvorenie spolupráce so subjektmi poskytujúcimi sociálne služby na uspokojovanie základných životných potrieb • Zlepšovanie prevencie pred rizikami sociálnej exklúzie: (i) Vhodná informovanosť obyvateľov o problematike občanov odkázaných na osobitnú pomoc, (ii) Zvyšovanie citlivosti obyvateľov na problémy občanov odkázaných na osobitnú pomoc a (iii) Zapájanie neformálnych komunit do alternatívnych foriem pomoci
Vajnory	<ul style="list-style-type: none"> • Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením
Dúbravka	
Lamač	<ul style="list-style-type: none"> • Zriadenie centra sociálneho a psychologického poradenstva pre osoby so zdravotným postihnutím a osôb, ktoré sú v nepriaznivej životnej situácii (vrátane bezdomovcov)
Devínska Nová Ves	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie kapacity núdzového bývania
Záhorská Bystrica	
Petržalka	
Podunajské Biskupice	

Zdroj: KPSS mestských častí – vlastné spracovanie (stav z mája 2018)

Na základe posúdenia existujúcich KPSS mestských častí je možné konštatovať, že:

- Je potrebné ďalej rozvíjať a zintenzívňovať spoluprácu v oblasti plánovania a poskytovania sociálnych služieb medzi všetkými tromi úrovňami samosprávy na území hlavného mesta SR Bratislava (t.j. mestské časti, hlavné mesto a samosprávny kraj).

- Je potrebné ďalej budovať odborné kapacity pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, a to na úrovni hlavného mesta, mestských častí ale aj dodávateľských firiem resp. organizácií, ktoré boli vybrané na spracovanie KPSS.

1.2.1 Ekonomická analýza výdavkov do sociálnej oblasti na území hlavného mesta Bratislavy za obdobie rokov 2015 – 2017

Pre komunitné plánovanie na území Hlavného mesta Bratislavy je dôležité sledovať výdavky do sociálnej oblasti a analyzovať ich z hľadiska rozvoja, z hľadiska výdavkov na občana a z hľadiska rôznych merateľných ukazovateľov, ktoré poskytnú obraz o dostupnosti jednotlivých druhov sociálnych služieb, o plnení úloh jednotlivých mestských častí a Hlavného mesta na základe kompetencií vyplývajúcich zo Štatútu Hlavného mesta Bratislavy. Za účelom získania vyššie uvedených údajov je potrebná koordinácia a veľmi úzka spolupráca Bratislavy a mestských častí. Je potrebné konštatovať, že v súčasnosti kooperácia a koordinácia v oblasti komunitného plánovania je nedostatočná, je skôr neformálna.

Bez vymedzenia jednoznačných a transparentných pravidiel pre spoluprácu bude ťažké dosiahnuť dodržanie princípov komunitného plánovania, kde jedným z hlavných princípov je dobre fungujúca spolupráca medzi účastníkmi procesu komunitného plánovania a v prípade Hlavného mesta aj dobre fungujúca spolupráca medzi Bratislavou a mestskými časťami. Komunitný plán je aj prostriedkom na optimalizáciu výdavkov v sociálnej oblasti, ktoré každoročne narastajú. S ohľadom aj na tieto skutočnosti je žiaduce, aby sa ekonomické analýzy sledovali v širších súvislostiach vo väzbe na územie hlavného mesta ako celok.

V prílohe č. 1 je spracovaná analýza výdavkov do sociálnej oblasti v jednotlivých mestských častiach a v Bratislave. Podkladom pre spracovanie týchto údajov boli výročné správy a záverečné účty Bratislavy a mestských častí, ktoré sú dostupné na webových sídlach. Nie vždy bolo však možné z vybraných údajov identifikovať podrobnú štruktúru a skladbu výdavkov, preto spracovaná analýza má poskytnúť rámcový pohľad a orientáciu na komplexnosť a celistvosť územia pri komunitnom plánovaní. Tabuľka v prílohe č. 1 k analytickej časti KPSS poskytuje aj informáciu o podiele výdavkov do sociálnej oblasti z celkových výdavkov alebo bežných výdavkov. Najvyšší podiel výdavkov do sociálnej oblasti z mestských častí má mestská časť Ružinov (nad 10% - za rok 2017 až 11,74%). Pomerne vysoký podiel výdavkov do sociálnej oblasti v porovnaní s ostatnými mestskými časťami má aj Staré Mesto, a to viac ako 10%. Tieto mestské časti z hľadiska počtu obyvateľov patria k najväčším mestským častiam (1. Petržalka, 2. Ružinov, 3. Staré Mesto). V ostatných mestských častiach sa podiel výdavkov do sociálnej oblasti pohybuje na úrovni cca 1 – 5 %.

1.3 Demografická situácia a prognózy jej ďalšieho vývoja

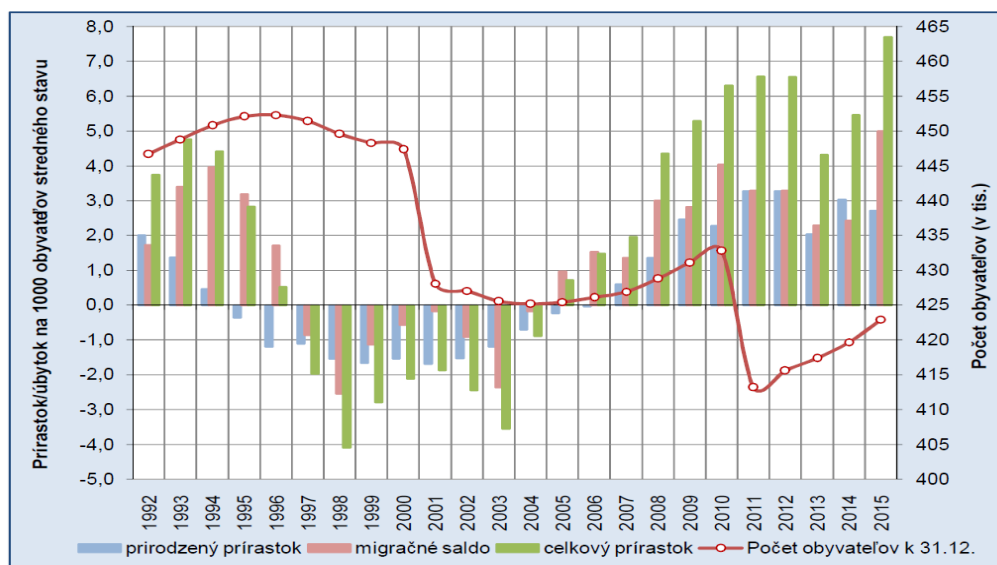
Demografická analýza a prognóza v tejto kapitole bola spracovaná na základe dokumentu *Štúdia demografického potenciálu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy do roku 2050* z roku 2016 z dielne INFOSTAT, vypracovanej Branislavom Blehom, Branislavom Šprochom a Borisom Vaňom. Autori pracovali s údajmi Štatistického úradu SR za obdobie rokov 1992 – 2015, čo je dostatočne dlhý časový úsek na zachytenie hlavných trendov a umožňujúci prognózovanie ich ďalšieho vývoja.

Štruktúra obyvateľstva v Bratislave a jej mestských častiach po roku 1990

Výrazné zmeny v demografii nie len Bratislavy, ale aj celej SR, je možné pozorovať už od roku 1989. Celkový počet obyvateľov mesta začal mať klesajúcu tendenciu už koncom 70-tych rokov 20. storočia, pričom tento trend pokračoval až do prvej polovice 90-tych rokov. Od roku 1992 je možné vidieť čiastočný nárast v počte obyvateľov mesta, spôsobený najmä zvýšenými migračnými tendenciami (kladné migračné saldo⁶), nakoľko prirodzený prírastok⁷ mal dlhodobu klesajúcu tendenciu, pričom od polovice 90-tych rokov až do roku 2006 vykazoval záporné hodnoty.

Nasledujúci graf znázorňuje vývoj počtu obyvateľstva v Bratislave v období rokov 1996 – 2015. Na grafe je vidieť dva výrazné skoky v rokoch 2001 a 2011, ktoré súvisia s realizovanými cenzami v rámci Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB). Skoky sú spôsobené najmä počtom odsťahovaných, ktorí sa však neodhlásili z trvalého pobytu, ale aj potenciálnym neprihlásením sa obyvateľov na obvyklý pobyt⁸. Bratislava je v tomto kontexte špecifickým mestom, v ktorom žije viac ľudí na obvyklom pobyte ako tých, ktorí tam majú prihlásený trvalý pobyt. Reálny rozdiel medzi týmito dvoma ukazovateľmi však môže byť ešte väčší. Okrem toho možno predpokladať, že obdobie mimo SODB nezachytáva migračné tendencie tak podrobne, ako práve v rámci cenzu.

Vývoj počtu obyvateľov v meste Bratislava v období rokov 1992 – 2015:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

6 Migračné saldo predstavuje rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystťahovaných. Kladné migračné saldo znamená migračný prírastok, záporné migračné saldo naopak predstavuje migračný úbytok (INFOSTAT, 2005).

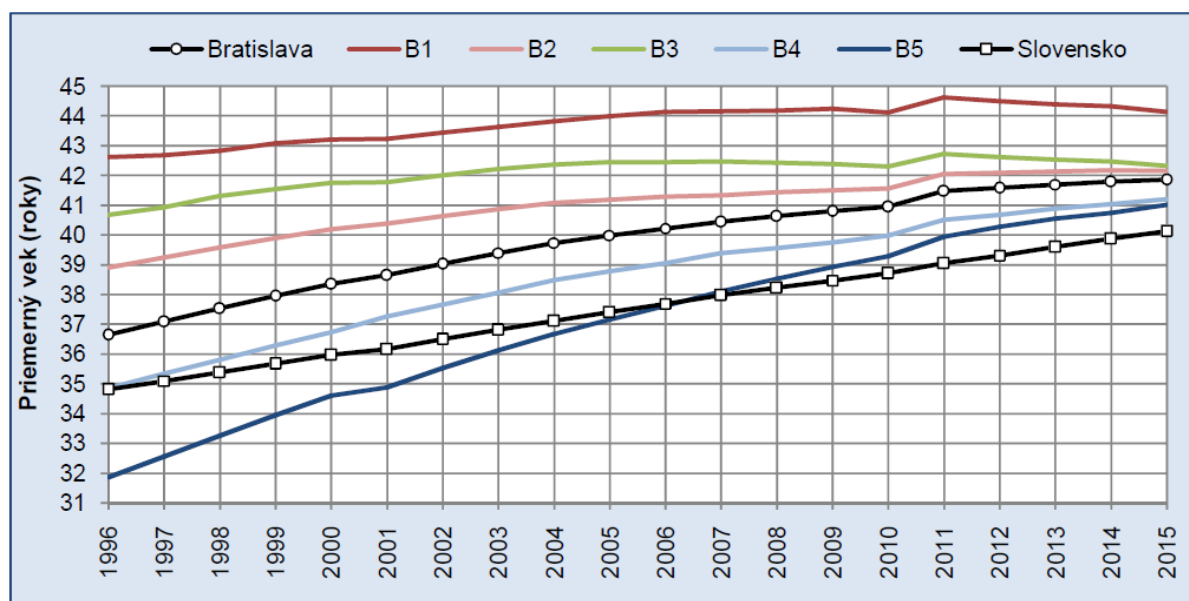
7 Prirodzený prírastok predstavuje rozdiel medzi živonarodenými a zomretými. Záporný rozdiel medzi týmito ukazovateľmi sa označuje ako prirodzený úbytok (INFOSTAT, 2005).

8 V rámci SODB sa sleduje práve obvyklý pobyt obyvateľstva, ktorý predstavuje miesto, na ktorom sa obyvateľ zdržiava prevažnú časť roka, a môže byť odlišné od trvalého pobytu ako aj od miesta, kde sa obyvateľ nachádzal v čase Sčítania. Trvalý pobyt naopak predstavuje miesto, na ktorom je obyvateľ trvale prihlásený.

Z obrázku vidieť, že vývoj počtu obyvateľstva začal znovu narastať od roku 2005, a to aj vďaka kladným hodnotám ukazovateľa prirodzeného prírastku, rovnako ako aj migračného salda. Vo všeobecnosti však možno konštatovať, že vzhľadom na špecifické postavenie Bratislavy v oblasti trvalého a obvyklého pobytu obyvateľstva je veľmi ťažké odhadnúť skutočný stav počtu obyvateľov mesta.

Z hľadiska analýzy ďalšieho vývoja demografických ukazovateľov v Bratislave zohráva dôležitú úlohu **veková štruktúra** obyvateľstva. Komplexný pohľad na vekovú štruktúru obyvateľstva Bratislavy poskytujú tri syntetické ukazovatele: (i) priemerný vek⁹, (ii) index starnutia¹⁰ a (iii) index celkového ekonomického zaťaženia produktívnej časti populácie¹¹. Nasledujúca séria obrázkov znázorňuje vývoj týchto indexov v Bratislave a jej okresoch (B1 = Bratislava I, B2 = Bratislava II, B3 = Bratislava III, B4 = Bratislava IV, B5 = Bratislava V) v porovnaní s celkovou situáciou na Slovensku.

Priemerný vek obyvateľstva v Bratislave, jej okresoch a na Slovensku:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

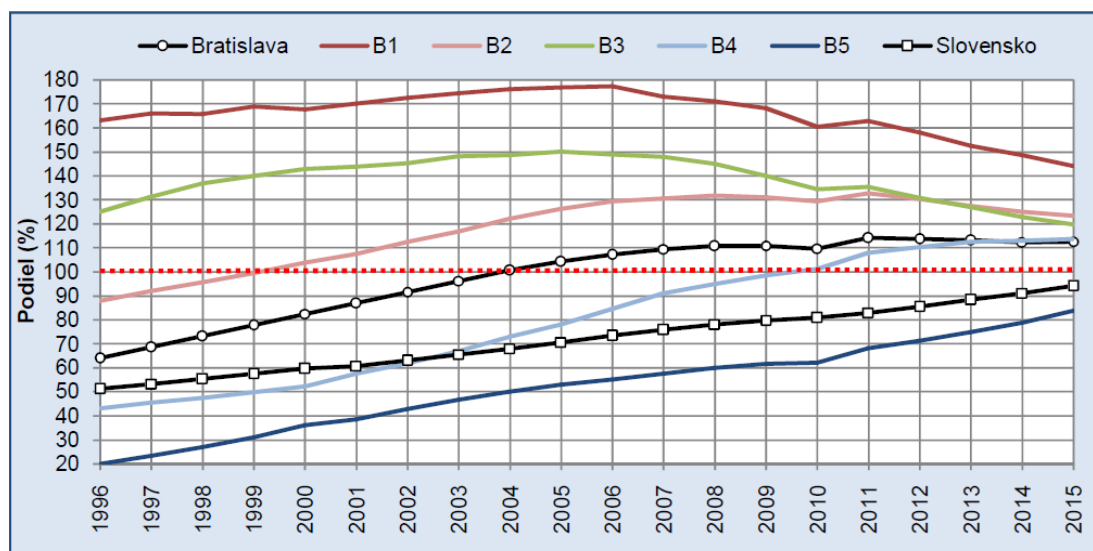
Ako vidieť z grafu, priemerný vek obyvateľstva Bratislavy je v celom sledovanom období vyšší ako je priemerný vek obyvateľov celého Slovenska. Najvyšší priemerný vek dosahuje v celom sledovanom období okres Bratislava I, ktorý na konci sledovaného obdobia dosahoval výšku 44 rokov, najnižší priemerný vek dosahoval počas celého obdobia okres Bratislava V, pričom na konci sledovaného obdobia bol tento vek pod hranicou priemerného veku v Bratislave ako celku – na úrovni 41 rokov. Vo všeobecnosti však z grafu vidieť jednoznačný trend zvyšovania priemerného veku obyvateľstva, najmä v okresoch Bratislava II, IV a V. V ostatných okresoch je vidieť mierny pokles od roku 2011.

Index starnutia v Bratislave, jej okresoch a na Slovensku je zobrazený v nasledujúcom grafe:

⁹ Priemerný vek znázorňuje, koľko rokov má „priemerný obyvateľ“ daného územia do daného okamihu.

¹⁰ Index starnutia predstavuje počet osôb v poproduktívnom veku (osoby vo veku 65 a viac rokov) k osobám v predproduktívnom veku (osoby vo veku 0 – 14 rokov) (INFOSTAT, 2005).

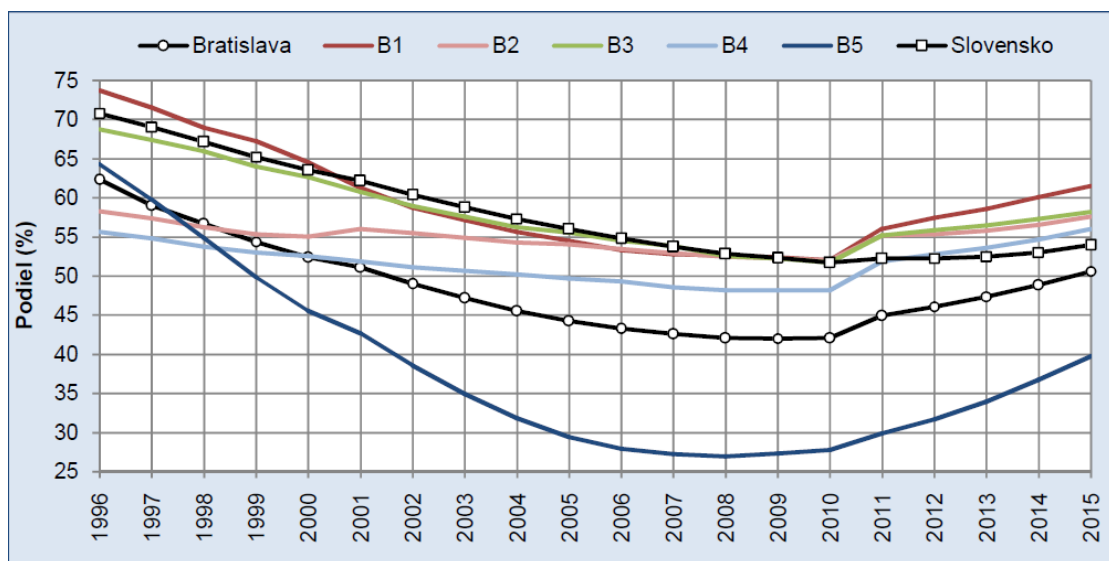
¹¹ Index celkového zaťaženia produktívnej časti populácie vyjadruje pomer počtu detí (vo veku 0 – 14 rokov) a seniorov (vo veku 65 a viac rokov) pripadajúcich na jednu, resp. 100 osôb v produktívnom veku (20 – 64 rokov).

Zdroj: INFOSTAT, 2016

V prípade indexu starnutia platí, že čím je jeho hodnota vyššia, tým viac seniorov sa v sledovanom území nachádza. Z obrázku č. 3 je vidieť, že populácia v Bratislave a jej okresoch, ako aj na celom Slovensku, mala počas celého sledovaného obdobia prevažne rastúcu tendenciu. Najvýraznejší pokles indexu (teda znižovanie podielu seniorov na detskej zložke obyvateľstva) je viditeľný v okresoch Bratislava I a III, mierny pokles vidieť v okrese Bratislava II. Zároveň vidieť, že Bratislava ako celok vykazuje vyššie hodnoty indexu starnutia počas celého sledovaného obdobia, než je jeho hodnota na celom Slovensku.

Index celkovej ekonomickej závislosti produktívnej zložky v Bratislave, jej okresoch a na Slovensku:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

Posledný zo série syntetických ukazovateľov vývoja vekovej štruktúry je Index celkovej ekonomickej závislosti produktívnej zložky, ktorý znázorňuje situáciu v meste z ekonomickeho a hospodárskeho hľadiska. Tento index totiž predstavuje pomer medzi neproduktívnou a produktívnou zložkou obyvateľstva. Čím je hodnota indexu nižšia, tým menej je produktívna zložka zaťažovaná tou neproduktívnou. Dlhodobo najlepšie hodnoty indexu dosahuje okres Bratislava V, ktorý je výrazne pod priemerom Bratislavy a Slovenska. Aj vďaka tejto situácii vykazovala Bratislava dlhodobo nižšiu mieru zaťaženia produktívnej zložky obyvateľstva než ako je to na Slovensku. Rastúcu mieru zaťaženia produktívnej zložky je vidieť vo všetkých sledovaných oblastiach od roku 2010, čo kopíruje aj nárast

indexu starnutia znázorneného vyššie. Tak ako aj v predošlých prípadoch, aj v rámci tohto indexu dosahuje dlhodobo najhoršie hodnoty okres Bratislava I a najlepšie Bratislava V.

Na základe vyššie uvedených údajov možno zhodnotiť, že populácia Bratislavy vo všeobecnosti skôr starne, čo bude v budúcnosti ovplyvňovať ciele mesta, najmä v oblasti sociálnych služieb. Na štruktúru obyvateľstva však majú značný vplyv aj ďalšie faktory okrem veku, ako napr. **časovanie rodinného správania** (sobášnosť resp. rozvodovosť), **najvyššie dosiahnuté vzdelanie a ekonomická aktivita**.

Aj napriek tomu, že dnes už reprodukcia populácie nie je tak silne naviazaná na manželstvo, stále platí, že vo väčšine prípadov dochádza k reprodukcii práve po vstupe do manželstva. Dôležitou zmenou v tomto kontexte je neustále sa zvyšujúci priemerný vek mužov aj žien, ktorí sa rozhodli do manželstva vstúpiť. Kým v roku 1996 bol priemerný vek vstupu do manželstva v Bratislave 26 u mužov a 24 u žien, v roku 2015 je to už 32 rokov u mužov a 29 u žien. Rovnaký stav pritom platí aj pre celé Slovensko. Znamená to, že neskorším vstupom do manželstva sa výrazne skraca dĺžka reprodukčného obdobia a zvyšuje sa aj proces odkladania reprodukcie do vyššieho veku po 30. roku života. Okrem posunu veku sobášenia zohráva dôležitú úlohu aj intenzita, s akou muži a ženy do manželstva vstupujú. V roku 1996 pripadalo na jednu ženu z Bratislavy len 0,5 sobáša, začiatkom 21. storočia to bolo približne 0,46 sobáša na jednu ženu. Od roku 2001 však vidieť postupný nárast v tomto ukazovateli, a v roku 2015 už pripadá na jednu ženu z Bratislavy približne 0,66 sobáša. U mužov z Bratislavy je tento ukazovateľ v celom sledovanom období nižší. Časovanie rodinného správania je dôležitým faktorom pri prognózovaní budúceho vývoja štruktúry obyvateľstva v Bratislave.

Na časovanie rodinného života má taktiež vplyv aj najvyššie dosiahnuté vzdelanie, ktoré je považované za jeden z najvýznamnejších faktorov reprodukčného správania, nakoľko ovplyvňuje vnútorný charakter plodnosti a úmrtnosti. Čas strávený štúdiom vo všeobecnosti oddiaľuje formovanie rodiny a, na druhej strane, sociálny a kultúrny kapitál nadobudnutý počas štúdia môže výrazne vplyvať na úmrtnosť, nakoľko existuje závislosť medzi dosiahnutým vzdelaním a strednou dĺžkou života. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že osoby s vyšším dosiahnutým vzdelaním majú lepšiu pozíciu na trhu práce, vyššie príjmy, a s tým súvisiacu kvalitu bývania, stravovania či zdravia. Populácia Bratislavy sa dlhodobo vyznačuje nadpriemernou štruktúrou obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania, čo je dané najmä počtom a kvalitou vysokých škôl a univerzít na území mesta.

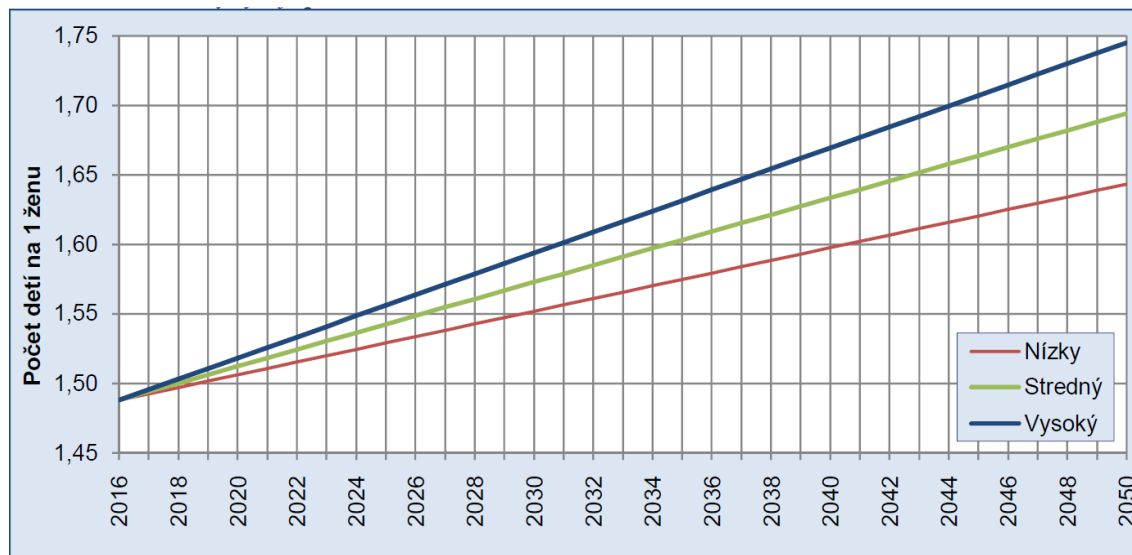
Okrem toho je Bratislava aj najdôležitejším hospodárskym centrom v krajine, čo výrazne ovplyvňuje rozhodovanie absolventov vysokých škôl o migrácii za prácou práve do hlavného mesta. S ekonomickou a hospodárskou charakteristikou Bratislavy úzko súvisí aj ekonomická aktivita jej obyvateľstva, tá sa však najpodrobnejšie sledovala naposledy v rámci SODB 2011. Najväčší podiel (viac ako 80 %) ekonomicky aktívneho obyvateľstva je vidieť vo vekových skupinách od 25 až do 59 rokov, no výrazný podiel pracujúceho obyvateľstva v Bratislave majú aj seniori od 60 do 74 rokov. Samozrejme, s rastúcim vekom sa tento podiel znižuje, no aj napriek tomu možno konštatovať, že obyvatelia Bratislavy sa snažia zotrvať na trhu práce čo najdlhšie, čo im do značnej miery umožňuje štruktúra vykonávanej hospodárskej činnosti (najmä v oblasti terciárnej sféry). Veľmi podobná situácia vládne aj v rámci celého Slovenska. Na druhej strane nezamestnanosť v Bratislave je výrazne nižšia v rámci vekových skupín od 16 do 64 rokov než je to na Slovensku. Najvyšší podiel nezamestnaných je možné pozorovať v skupine obyvateľov vo veku od 20 do 24 rokov, a to rovnako v Bratislave ako aj na Slovensku. Vo všeobecnosti je však nezamestnanosť v Bratislave výrazne nižšia než aká je celková situácia na Slovensku. Rozdiely v ekonomickej aktivite a zastúpení pracujúcich a nezamestnaných sa premietajú aj do podielu dôchodcov na celkovom stave obyvateľstva.

Prognóza vývoja obyvateľstva v Bratislave do roku 2050

Priamy vplyv na vývoj zloženia obyvateľstva majú tri ukazovatele – **plodnosť, úmrtnosť a migrácia**. V ďalšom texte je predstavená prognóza vývoja počtu obyvateľov v Bratislave do roku 2050, ktorá vznikla ako kombinácia týchto troch ukazovateľov. Prognóza bola vypracovaná v rámci troch scenárov – nízkom, strednom a vysokom, pričom najpravdepodobnejším je práve stredný scenár. Nízky a vysoký scenár predstavujú situáciu, ktorá by v Bratislave s najväčšou pravdepodobnosťou nemala nastať.

Ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte, na **plodnosť** majú vplyv rôzne faktory. Aj napriek tomu, že pôrody sa posúvajú do vyššieho veku, možno predpokladať zvyšovanie plodnosti, resp. nárast počtu detí pripadajúcich na jednu ženu. Súvisí to aj so starnutím populácie a s nárastom pôrodnosti u žien narodených koncom 70-tych a na začiatku 80-tych rokov, ktoré posúvali svoje časovanie života do neskoršieho veku. Možno predpokladať, že v Bratislave bude rodenie detí orientované do vyššieho veku, avšak plodnosť sa do roku 2050 bude neustále zvyšovať.

Nasledovný graf znázorňuje tri varianty vývoja plodnosti v Bratislave od roku 2016 do roku 2050:

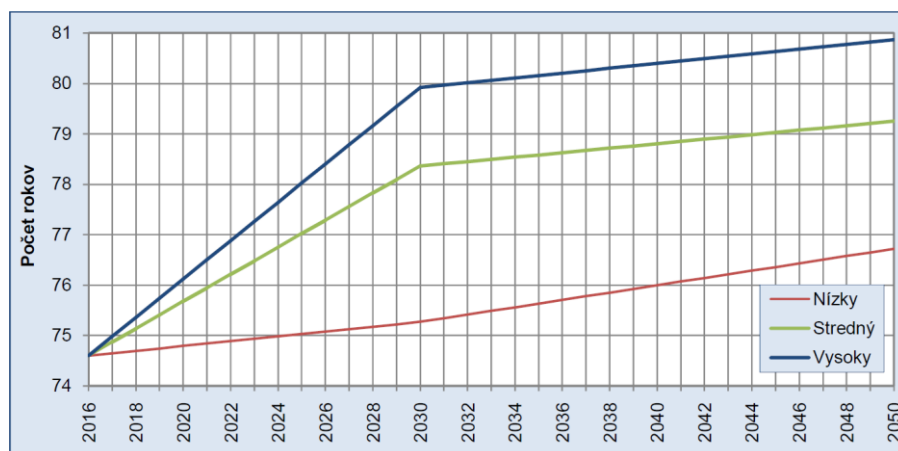

Zdroj: INFOSTAT, 2016

Stredný scenár prognózy predpokladá na konci sledovaného obdobia nárast počtu detí pripadajúcich na jednu ženu v Bratislave o takmer 14 % - z 1,48 dieťaťa v roku 2016 na takmer 1,7 dieťaťa v roku 2050. Z toho vyplýva potreba zlepšovania podmienok pre rodiny s deťmi v Bratislave.

V rámci prognózy sa **úmrtnosť** sleduje prostredníctvom ukazovateľa stredná dĺžka života. Pre Bratislavu platí všeobecné pravidlo, že v oblastiach s vyššou strednou dĺžkou života sa najväčšie zmeny dajú predpokladať až vo vyššom veku. Nasledujúce grafy znázorňujú prognózy úmrtnosti mužov a žien v Bratislave. Trendom v oboch prípadoch je znižovanie úmrtnosti, resp. predlžovanie strednej dĺžky života.

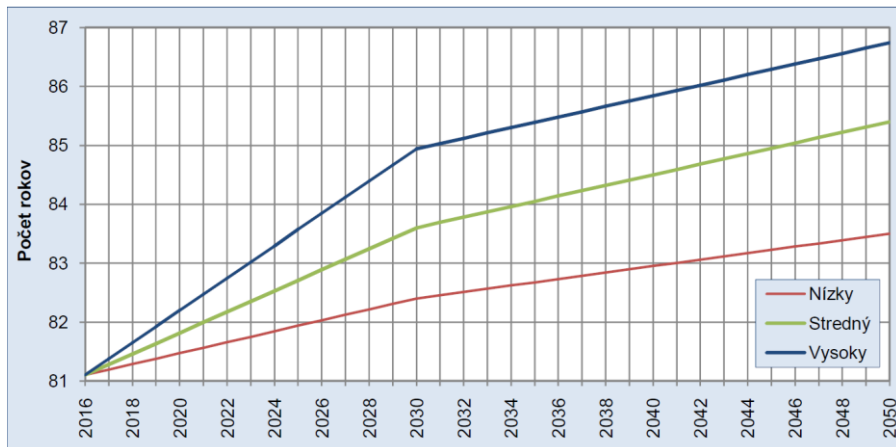
Prognóza úmrtnosti mužov v Bratislave:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

Z obrázku vidieť, že najviac pravdepodobný – stredný – scenár predpokladá zvýšenie stredného veku u mužov z necelých 75 v roku 2016 na viac ako 79 rokov. V porovnaní s rokom 2015 je to nárast o viac ako 4,6 roka, resp. 6,2 %.

Prognóza úmrtnosti žien v Bratislave:

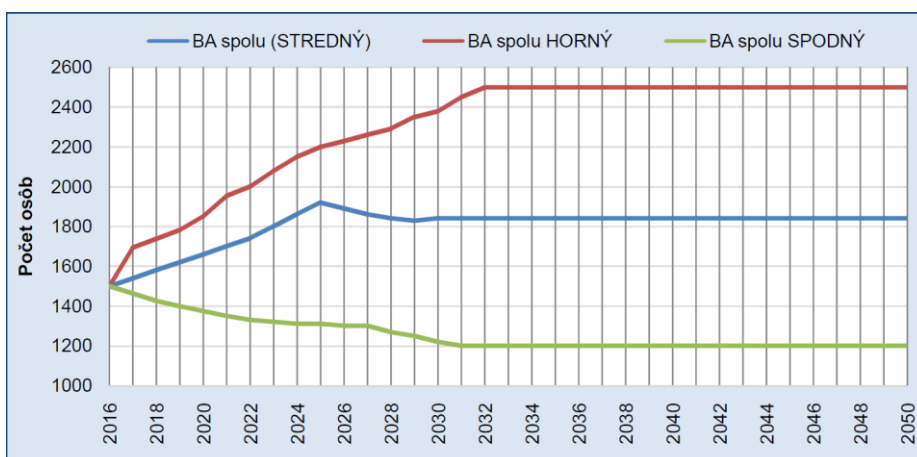

Zdroj: INFOSTAT, 2016

Podobná situácia by mala podľa prognózy nastať aj v prípade strednej dĺžky života žien. Kým v roku 2016 sa budú ženy v Bratislave dožívať v priemere 81 rokov, na konci prognózovaného obdobia to bude už viac ako 85 rokov. V porovnaní s rokom 2015 je to nárast o 4,3 roka, resp. 5,3 %. Z grafov tiež vyplýva, že stredný scenár predpokladá mierne znižovanie rozdielu medzi strednou dĺžkou života žien a mužov. Celkový významný nárast strednej dĺžky života u oboch pohlaví však upozorňuje na potrebu rozvoja sociálnych služieb pre seniorov v Bratislave.

Posledným sledovaným ukazovateľom v rámci prognózy je **migrácia**. Je to ukazovateľ, ktorý vo všeobecnosti znižuje presnosť demografických prognóz, nakoľko je veľmi komplexný a ovplyvňuje ho mnoho faktorov – endogénnych aj exogénnych. Zároveň je to však aj ukazovateľ, ktorý má kľúčový vplyv na prognózu vývoja počtu a štruktúry obyvateľstva Bratislavy. Nasledujúci graf znázorňuje prognózu vývoja migračného salda v Bratislave do roku 2050.

Prognóza vývoja migračného salda v Bratislave:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

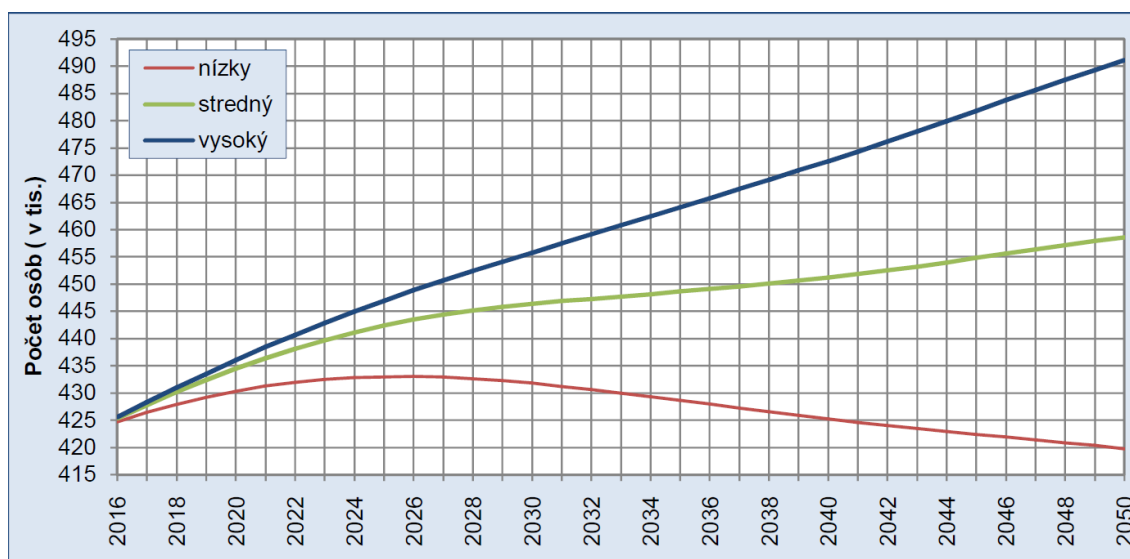
Prognóza predpokladá kladné hodnoty migračného salda počas celého prognózovaného obdobia, pričom odhadovaný ročný zisk z migrácie v strednom (ale aj v nízkom a vysokom) scenári je viac ako 1000 osôb. Stredný scenár predpokladá s ročným migračným saldom 1500 až 2000 osôb, pričom vidieť, že od roku 2029 by sa mala situácia stabilizovať na úrovni takmer 1800 osôb ročne. Predpokladom je, že najvýraznejší prírastok budú zabezpečovať vekové kategórie 25 – 39 rokov.

Prognózu demografického vývoja zakončuje prognóza vývoja prirodzeného a celkového prírastku, ktoré ovplyvňujú celkový očakávaný počet obyvateľov v Bratislave v roku 2050. Rovnako ako je to možné pozorovať v súčasnosti, prognóza predpokladá ďalšie znižovanie prirodzeného prírastku obyvateľstva Bratislavy. Do roku 2032 možno očakávať výrazný pokles prirodzeného prírastku, po ktorom bude nasledovať obdobie stagnácie a mierneho rastu až do roku 2050, pričom však po roku 2020 bude ukazovateľ dosahovať záporné hodnoty, a teda sa zmení na prirodzený úbytok.

Tento úbytok by mal čiastočne kompenzovať migračný vývoj, ktorý do značnej miery zlepšuje hodnoty prognózovaného celkového prírastku obyvateľstva. Ten by počas prognózovaného obdobia nemal dosahovať záporné hodnoty, aj napriek výraznému prepadu trvajúcemu až do roku 2031. Podobne ako v prípade prirodzeného prírastku, po období poklesu možno predpokladať obdobie stagnácie a mierneho nárastu.

Celkovú prognózu počtu obyvateľov Bratislavy:

Zdroj: INFOSTAT, 2016

Na základe stredného scenára možno predpokladať len mierne zvýšenie počtu obyvateľov mesta. V porovnaní so súčasnou situáciou by odhadovaný počet obyvateľov v roku 2050 mal vzrásť o necelých 8 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje nárast o takmer 34 tisíc osôb, teda zo 425 tisíc v roku 2015 na približne 460 tisíc v roku 2050.

Okrem toho by sa mal zvyšovať aj priemerný vek obyvateľstva, pričom na konci prognózovaného obdobia sa predpokladá priemerný vek 47 rokov, zatiaľ čo v roku 2015 to bolo 42 rokov. Najpočetnejšou vekovou kategóriou obyvateľstva bude v roku 2050, tak ako aj v roku 2015, kategória od 20 do 64 rokov, aj keď sa na konci prognózovaného obdobia celkovo zníži (z pôvodných takmer 65 % na niečo vyše 50 % z celkového počtu obyvateľov). Naopak podiel seniorov (vo veku 65 a viac rokov) by sa mal do roku 2050 v porovnaní s rokom 2015 zvýšiť, z pôvodných približne 18 % na takmer 30 % z celkového počtu obyvateľov. Podiel mladého obyvateľstva od 0 do 19 rokov by mal zostať nezmenený.

Z uvedeného vyplýva, že populácia v Bratislave bude neustále starnúť, čo je nutné zohľadniť pri plánovaní poskytovaných sociálnych služieb.

Hlavné závery prognózy demografického potenciálu hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050 je možné zosumarizovať nasledovne:

- **nárast plodnosti – priemerný počet detí narodených jednej matke stúpne z 1,48 na 1,7 dieťaťa;**
- **zvýšenie stredného veku zo 75 na 79 rokov u mužov a z 81 na 85 rokov u žien;**

-
- **priemerný vek obyvateľstva sa zvýši zo súčasných 42 rokov na 47 rokov, z čoho vyplýva aj výrazný nárast podielu seniorov na celkovej počte obyvateľstva zo súčasných 18% na 30%;**
  - **pokles prirodzeného prírastku obyvateľov bude kompenzovaný imigráciou najmä mladších ročníkov, takže celkovo by počet obyvateľov mal narásť zo 425 tisíc na približne 460 tisíc.**

1.4 Sociálna analýza

Sociálne štatistiky sú zamerané na získanie relevantných a porovnateľných štatistických informácií, ktoré sú potrebné pre tvorbu a monitorovanie politik na všetkých úrovniach riadenia verejnej sféry a na uspokojovanie potrieb užívateľov na rôznych úrovniach. **Štatistiky sociálnej ochrany** sú zamerané na produkciu a analýzu údajov o opatreniach verejnej správy v oblasti sociálneho poistenia, sociálnej podpory a sociálnej pomoci. V rámci **štatistiky trhu práce** sa zabezpečujú a poskytujú informácie o stave a vývoji zamestnanosti a nezamestnanosti.

1.4.1 Štatistiky sociálnej ochrany

Základným cieľom **opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** je poskytnutie potrebnej pomoci rodinám tak, aby deti mohli vyrastať v starostlivosti svojich rodičov. Dieťa môže požiadať o pomoc aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa oň stará. Rodič a osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, môže žiadať o pomoc pri výkone svojich práv. O pomoc môže požiadať aj obec (miestnu samosprávu). Obec spolupracuje aj so zariadeniami sociálnoprávnej ochrany, v ktorých je dieťa umiestnené.

Pre komplexnosť údajov v analýze je potrebné uviesť aj deti a dospelých, ktorí sú riešení v rámci opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Po ukončení starostlivosti v zariadeniach SPODaSK sa môžu stať prijímateľmi niektorých druhov sociálnych služieb. Počet a štruktúra detí a dospelých s trvalým pobytom v Bratislave, ktoré sú v evidencii orgánu SPODaSK, je nasledovná:

Rok	Sociálnoprávna ochrana		Deti a mladiství v náhradnej výchove		Sociálna kuratela
	Počet detí v evidencii	Z toho dievčatá	Celkom	Z toho v detskom domove	
2017	11 624	5 513	586	224	399

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V roku 2017 bola evidovaná sociálnoprávna ochrana pre deti s trvalým pobytom v Bratislave v nasledovnom rozsahu:

Počet detí, ktorým sú nariadené výchovné opatrenia orgánom SPODaSK	1
Počet detí, ktorým sú nariadené výchovné opatrenia súdom	25
Deti, ktorým bol orgán SPODaSK ustanovený za kolízneho opatrovníka v trestnom konaní	0
Počet detí (mladistvých), ktorým bola ukončená starostlivosť v zariadení na výkon rozhodnutia súdom	64
Počet detí zverených do starostlivosti príbuzným	44
Počet detí zverených do pestúnskej starostlivosti	247

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V rámci sociálnych služieb krízovej intervencie je potrebné sledovať a spolupracovať so zariadeniami pre náhradnú starostlivosť (detské domovy), nakoľko miestna samospráva poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania.

Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorú vypláca príslušný ÚPSVaR podľa miesta trvalého pobytu osoby, ktorá si na príspevok uplatňuje nárok. Rodičovským príspevkom prispieva štát oprávnenej osobe na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa. Obyvatelia Bratislavy poberali v roku 2017 rodičovský príspevok nasledovne:

Počet poberateľov rodičovského príspevku v čase od 0 do 3 rokov veku dieťaťa	16 957
Počet poberateľov rodičovského príspevku v čase od 4 do 6 rokov dieťaťa (ak má dieťa dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav)	1 284

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Rodič sa počas poberania rodičovského príspevku môže zamestnať (a dieťa umiestniť v zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa - § 32b zákona o sociálnych službách). Je na rozhodnutí rodiča, či bude poberať rodičovský príspevok alebo príspevok na starostlivosť o dieťa vo výške 280 EUR. V každom prípade je uvedený údaj východiskom pri plánovaní sociálnych služieb na zosúladienie rodinného a pracovného života pre rodiny s deťmi. Druhý údaj môže byť východiskom pri zisťovaní potrieb pre rodiny s dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a potrebe zriaďovania denných stacionárov.

Ťažké zdravotné postihnutie definuje zákon č. 447/2008 Z. z. o kompenzáciách sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia ako zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy 50 a viac percent. Pod kompenzáciou sa rozumie zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ŽZP) poskytovaním peňažných príspevkov alebo poskytovaním sociálnych služieb. Osoby s ŽZP sú alebo môžu byť potencionálnymi prijímateľmi sociálnych služieb, preto je potrebné venovať v KPSS pozornosť aj údajom vyplývajúcich zo štatistík sociálnej pomoci poskytovanej občanom v súlade so zákonmi v sociálnej oblasti. K 31. máju 2018 bolo evidovaných spolu 23 562 ŽZP obyvateľov Bratislavy:

Počet osôb s ŽZP	Ženy	Muži	Spolu
Vo veku do 7 rokov	156	192	348
Vo veku od 8 do 18 r.	406	587	993
Vo veku od 19 do 65 r.	7 287	5 946	13 233
Vo veku od 66 do 80 r.	3 700	2 389	6 089
Vo veku nad 80 rokov	2 157	742	2 899
Spolu	13 706	9 856	23 562

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Počet obyvateľov s ŽZP na území Bratislavy je 23 562, čo pri predpokladanom počte obyvateľov Bratislavy 430 tis. predstavuje cca. 5,5 % z celkového počtu obyvateľov. Viac ako polovicu (58,2 %) tvoria ženy. Viac ako polovicu z celkového počtu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (56,2 %) tvoria obyvatelia v aktívnom veku (19 – 65 rokov). 38 % z celkového počtu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím tvoria obyvatelia v seniorskom veku a z toho viac ako tretinu tvoria obyvatelia vo veku nad 80 rokov. Údaj o počte osôb nad 80 rokov s ŽZP (2 899) približne zodpovedá s normatívnej potrebe služieb (2 656), ktorá bola stanovená vyššie.

Osoby so zdravotným postihnutím majú nárok na rôzne druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktorých cieľom je podpora ich sociálneho začlenenia. Stav počtu **poberateľov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽZP** k aprílu 2018 uvádza nasledovná tabuľka:

Územie	Na osobnú asistenciu	Na prepravu	Na diétne stravovanie	Na hygienu alebo ošatenie	Na prevádzku OMV ¹²	Na opatrovanie	
						Počet poberateľov	Počet opatrovaných
Bratislava I	128	113	111	239	243	123	124
Bratislava II	393	250	474	877	938	437	446
Bratislava III	255	150	245	406	479	197	200
Bratislava IV	278	146	317	515	534	273	278
Bratislava V	434	181	380	595	599	357	368
Bratislava spolu	1 488	840	1 527	2 632	2 793	1 387	1 416
Bratislavský kraj	1 734	882	2 825	5 588	4 710	2 564	2 622
SR	10 215	3 090	52 550	85 109	67 971	52 996	54 314

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vlastné spracovanie

http://www.upsvar.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky.html?page_id=10826

Z uvedených poberateľov peňažných príspevkov je hodný zreteľa najmä počet poberateľov príspevku za opatrovanie – 1 387 poberateľov, ktorí môžu byť potencionálni žiadatelia napr. o odľahčovaciu službu. Počet opatrovaných – odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti najmenej V. stupeň, je na základe vyššie uvedených údajov na území Bratislavy 1 416.

Osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré dovŕšili 6 rokov a sú podľa komplexného posudku odkázané na opatrovanie, sa poskytuje **príspevok na opatrovanie**, čo predstavuje štátnu sociálnu dávku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. V roku 2017 poberali obyvatelia Bratislavy príspevok na opatrovanie v nasledovnej vekovej štruktúre:

Počet	Veková štruktúra		
	Do 17 rokov	Od 18 do 60 rokov	Viac ako 60 rokov
Poberatelia príspevku na opatrovanie	-	710	1 071
Opatrované osoby	225	373	1 167

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Celkový počet osôb, ktoré sú opatrované v prirodzenom domácom prostredí blízkymi osobami, dosiahol v roku 2017 na území Bratislavy 1 765, z čoho asi 66 % tvoria osoby vo veku 60+ (v seniorskom veku). Uvedený údaj je východiskom pri plánovaní resp. potrebe odľahčovacích sociálnych služieb, na ktoré poberatelia príspevku na opatrovanie majú nárok v rozsahu 30 dní v roku.

1.4.2 Štatistiky trhu práce a ekonomickej situácie obyvateľov

Spolu s miernym nárastom tempa rastu hospodárstva dochádzalo počas celého roka 2017 k ďalšiemu zlepšovaniu situácie na trhu práce. Miera evidovanej nezamestnanosti klesala v roku 2017 ešte rýchlejšie než v predchádzajúcom roku a v apríli 2018 dosiahla 2,69 %. Podľa údajov ÚPSVaR SR ku koncu apríla 2018 bolo v Bratislave evidovaných 7 135 uchádzačov o zamestnanie, z čoho 53,9 % tvoria ženy. 25,6 % tvoria uchádzači o zamestnanie, ktorí sú v evidencii viac ako 12 mesiacov. Z evidovaných uchádzačov o zamestnanie približne 1,5 % sú evidovaní občania so zdravotným postihnutím.

¹² OMV – osobné motorové vozidlo

Územie	Miera evid. nezam. v %	UoZ Spolu	Z toho:				
			Ženy	Občania so ZP	Mladiství ¹³	Absolventi	Viac ako 12 mesiacov v evidencii
Bratislava I	2,61	607	306	6	0	19	166
Bratislava II	2,98	1 987	1 114	15	5	50	515
Bratislava III	3,01	1 148	596	17	1	39	307
Bratislava IV	2,77	1 621	871	33	3	48	459
Bratislava V	2,10	1 772	957	35	0	46	381
Bratislava spolu	2,69	7 135	3 844	106	9	202	1 828
Bratislavský kraj	2,74	10 725	5 895	178	34	336	2 417
SR	5,42	183 518	99 383	6 415	1 258	6 617	78 819

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vlastné spracovanie,

http://www.upsvar.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky/2018.html?page_id=771790

Ekonomickú situáciu obyvateľov Bratislavy charakterizuje aj počet poberateľov dávok. Ich prehľad uvádza nasledujúca tabuľka:

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Počet UoZ ku koncu mesiaca	Dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávkam	Dávka v hmotnej núdzi a príspevky pre UoZ	Dávka v hmotnej núdzi – základné životné podmienky
Bratislava I	21 365	607	78	29	29
Bratislava II	60 498	1 987	252	51	74
Bratislava III	34 042	1 148	110	26	41
Bratislava IV	53 018	1 621	107	44	45
Bratislava V	74 841	1 772	179	47	57
Bratislava spolu	243 764	7 135	726	197	246
Bratislavský kraj	350 829	10 725	1 429	333	535
SR	2 758 228	183 518	76 374	47 930	14 988

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vlastné spracovanie

Hmotná núdza sa zisťuje posúdením príjmu, majetku a možnosti uplatnenia nárokov členov domácnosti. Pomoc v hmotnej núdzi pozostáva z dávky v hmotnej núdzi, ktorá je určená na zabezpečenie základných životných podmienok (jedno teplé jedlo denne, nevyhnutné ošatenie a prístrešie) – takýchto poberateľov je na území Bratislavy 246 občanov (apríl 2018). Pomoc v hmotnej núdzi sa poskytuje okrem dávky aj vo forme príspevkov – ochranný (na zabezpečenie osobných výdavkov člena domácnosti, ktorý nemá možnosť zabezpečiť si príjem vlastnou prácou), aktivačný príspevok (je určený na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností, pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce), príspevok na nezaopatrené dieťa a príspevok na bývanie. Na území Bratislavy bolo v apríli 2018 celkom 726 poberateľov dávky a jednotlivých príspevkov.

Počet poberateľov štátnych sociálnych dávok na deti na území Bratislavy v apríli 2018 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

¹³ UoZ mladiství – je nezamestnaný občan od nadobudnutia pracovnoprávnej spôsobilosti do dosiahnutia 18 rokov veku

Územie	Prídavok na dieťa	Príplatok k prídavkom na dieťa	Prídavok na dieťa – počet detí	Rodičovský príspevok	Rodičovský príspevok – dieťa s DNZS ¹⁴	Príspevok pri narodení dieťaťa	Príspevok na starostlivosť o dieťa
Bratislava I	4 757	4	7 467	1 009	52	35	56
Bratislava II	15 550	22	23 504	3 351	235	106	257
Bratislava III	8 936	14	13 796	2 142	113	83	150
Bratislava IV	12 708	26	19 751	2 683	183	85	121
Bratislava V	13 835	38	20 787	3 476	309	104	223
Bratislava spolu	55 786	104	85 305	12 661	892	413	807
Bratislavský kraj	87 404	137	136 178	19 490	1 285	657	1 193
SR	654 885	1 962	1 092 933	140 102	9 447	4 366	3 742

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vlastné spracovanie
http://www.upsvar.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky.html?page_id=10826

Občania Bratislavy tvoria 8,5 % z celkového počtu poberateľov prídavku na dieťa v rámci SR a 64 % z celkového počtu poberateľov prídavku na dieťa v bratislavskom kraji. Z celkového počtu detí, na ktoré je vyplácaný prídavok na dieťa v rámci SR, bratislavské deti tvoria 7,8 % a 62,6 % z celkového počtu detí bratislavského kraja. Bratislavskí poberatelia príspevku na starostlivosť o dieťa tvoria až **21,6 % z celkového počtu poberateľov tohto príspevku v rámci SR.**

Na základe vyššie uvedených štatistických ukazovateľov a tiež výsledkov dotazníkového prieskumu bude potrebné v strategickvej časti venovať pozornosť pri cieľovej skupine rodiny s deťmi vybavenosti územia sociálnymi službami pre rodiny s deťmi (§32 b zákona o sociálnych službách – zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku), ktoré slúžia na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života. Poskytovaním príspevku na starostlivosť o dieťa štát prispieva rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti, na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa. V roku 2017 došlo k medziročnému nárastu poberateľov príspevku starostlivosti o dieťa, ktorý bol ovplyvnený zvýšením maximálnej mesačnej výšky príspevku, ako aj zjednodušením jeho poskytovania. Medzi okresy, v ktorých sa v rámci SR najviac poskytoval, patrili Bratislava V (223 poberateľov) a Bratislava II (257 poberateľov).

Dôležité sú aj štatistiky počtu dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok k 31.12. v triedení podľa druhu dôchodkov na území Bratislavy (spolu za 5 okresov):

Druh dôchodku	Rok 2016			Rok 2017		
	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
Starobný	59 733	37 085	96 818	60 248	37 788	98 036
Predčasný starobný	676	800	1 476	507	683	1 190
Invalidný	6 041	5 080	11 121	6 125	5 115	11 240
Vdovský sólo	1 672	0	1 672	1 594	0	1 594
Vdovecký sólo	0	416	416	0	405	405
Sirotský	873	381	1 254	880	387	1 267
Invalidný z mladosti	274	327	601	294	374	668
Dôchodok manželky	18	0	18	11	0	11
Sociálny	39	40	79	35	39	74
Spolu	69 326	44 129	113 455	69 694	44 791	114 485

Zdroj: Sociálna poisťovňa – Ústredie

Z údajov v tabuľke k 31.12.2017 vyplýva, že počet dôchodcov na území Bratislavy je 26,7 % z celkového počtu (429 564) obyvateľov Bratislavy. 85,6 % z celkového počtu dôchodcov sú starobní

¹⁴ Dieťa s DNZS – dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom

dôchodcovia. Ďalšiu významnú časť tvoria invalidní dôchodcovia, a to približne 9,8 %. Z rodového hľadiska tvoria ženy približne 61 % z celkového počtu poberateľov všetkých druhov dôchodkov.

Pre účely analýzy životnej úrovne obyvateľov Bratislavy resp. Bratislavského kraja sú v ďalšej tabuľke zobrazené niektoré **vybrané štatistiky životných podmienok za rok 2016**:

Územie	Ukazovateľ	Hodnota ¹⁵
Bratislavský kraj (2016)	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca	1 356 EUR
	Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v € konverzné	35 790 EUR
	Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa (parita kúpnej sily)	53 692 EUR
	Podiel regionálneho HDP v parite kúpnej sily v SR	28 %
	Podiel regionálneho HDP na obyvateľa k priemeru v SR	240 %
	Čisté peňažné príjmy domácností BSK v €	576,50 EUR
	Čisté peňažné výdavky domácností BSK v €	436,17 EUR

Zdroj: STATdat, www.statistics.sk, vlastné spracovanie

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v bratislavskom kraji bola v roku 2016 vo výške 1 356 EUR, čo je v porovnaní s priemernou mesačnou mzdou v SR (912 EUR) takmer o 50 % viac. Čisté peňažné príjmy domácností v BSK sú vyššie o 32 % ako čisté peňažné výdavky domácností v BSK, z čoho vyplýva aj väčšia kúpna sila resp. možnosť tvorby úspor.

1.4.3 Ľudia bez domova¹⁶

Príčiny straty domova sú rôzne, súvisiace s minulosťou konkrétneho človeka, jeho sociálnym postavením, rodinným zázemím či zdravotným stavom. Moment straty domova vzniká najčastejšie vtedy, keď zlyháva aj záchranná sieť človeka (rodina, priatelia, spoločnosť) a ten už sám nedokáže vzniknutú situáciu zvládnuť. Najčastejšie dôvody straty domova oslovených LBD v Bratislave sú nasledovné: (i) odchod z rodičovského domu, (ii) rozpad manželstva, (iii) vysťahovanie z dôvodu zadlžovania a (iv) rodinné problémy.

Koncepcia pomoci ľuďom bez domova poukázala na skutočnosť, že vo všeobecnosti je problematické vymedziť pojmy bezdomovec a človek bez domova jednoznačne, nakoľko ich Slovenská republika nemá legislatívne ukotvené. Európska únia chápe bezdomovec ako formu viditeľnej chudoby, kedy človek nemá prístup k jedlu či bývaniu, a zároveň trpí morálnou a duševnou depriváciou a pasivitou. V slovenských podmienkach je bezdomovec vnímaný ako spôsob života sprevádzaný sociálnou exklúziou, fyzickou a duševnou depriváciou.

Za účelom zlepšenia procesu monitoringu a kategorizácie LBD, ale aj stanovenia cieľov v oblasti riešenia tejto problematiky, je nevyhnutné rozlišovať medzi jednotlivými typmi bezdomovectva:

- **zjavné bezdomovec** – na prvý pohľad evidentné, charakteristické zdržiavaním sa jedincov na ulici, resp. na verejných priestranstvách, a fungovanie týchto jedincov pod záštitou sociálnych služieb a neziskových organizácií;
- **skryté bezdomovec** – na prvý pohľad nie je zrejmé, jednotlivci využívajú pomoc formou nocľahární, útulkov, azylových domov, či nestabilné ubytovanie v súkromných priestoroch – chatkách, garážach, opustených domoch;
- **potenciálne bezdomovec** – týka sa ľudí ohrozených bezdomovecťou, napr. prepustených väzňov, mladých ľudí z detských domov, seniorov či osamelých matiek s deťmi.

¹⁵ Údaje sú v bežných cenách, sú vybilancované na základe výpočtu Eurostatu, € prepočet na kurz NBS, zdroj Eurostat

¹⁶ Text tejto podkapitoly vychádza z dokumentu Koncepcia pomoci ľuďom bez domova, ktorý vypracovalo Hlavné mesto SR Bratislava v roku 2017. Zastupiteľstvo hlavného mesta ho schválilo dňa 15. 3. 2018.

Pri kategorizácii LBD môže byť použitá aj typológia The European End Street Homelessness Campaign:

- Ľudia na ulici („bezdromovci“) – ľudia v kríze, najmä krátkodobo, bez informácií o podpore a pomoci, vyhýbajúci sa alebo neznalí zariadení zriadených pre komunitu ľudí bez domova. Využívajú kombinované zariadenia, najmä integračné centrá. Sú ťažko identifikovateľní.
- Ľudia žijúci v dočasných alebo krízových zariadeniach: nocľahárne, útulky, bezpečné ženské domy a pod.
- Ľudia žijúci v nedôstojných podmienkach (chatky, kanály, šachty).
- Ľudia s komplexnými ťažkosťami (Ide najmä o ľudí s psychiatrickou diagnózou, fyzickým postihnutím v kombinácii s jednou z typológií človeka bez domova. Je to súhrn troch a viac potrieb. Môže to byť aj závislosť, choroba, bezdomovectvo).
- Chronickí pouliční bezdomovci: najmä ľudia žijúci dlhodobo bez domova, pre ktorých sa tento stav stal životným štýlom. Zmierenie sa s týmto stavom. Odmietajú akékoľvek služby.

Zisťovanie počtu LBD podľa jednotlivých typológií môže ovplyvniť aj samotný čas a miesto monitoringu. Nasledovné tabuľky znázorňujú výsledky sčítania LBD v Bratislave v roku 2016 podľa miesta sčítania a podľa základných sociálno-demografických ukazovateľov – pohlavie a veková skupina. Štruktúra LBD v Bratislave podľa miesta sčítania v roku 2016:

Miesto sčítania	Počet	Percentuálny podiel
Na ulici alebo v nocľahárňach		
<i>Dospelí</i>	1 286	62,3 %
<i>Deti</i>	24	1,2 %
V zariadení		
<i>Dospelí</i>	494	23,9 %
<i>Deti</i>	260	12,6 %
SPOLU	2 064	100 %

Zdroj: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2016

Prvá tabuľka ukazuje, že v roku 2016 bolo v Bratislave sčítaných viac ako 2 000 LBD, pričom väčšinu z nich tvoria dospelí (nad 17 rokov). Z tabuľky je vidieť, že väčšina LBD bola sčítaná na ulici alebo v nocľahárňach.

Štruktúra LBD v Bratislave podľa základných sociálno-demografických ukazovateľov v roku 2016 bola nasledovná:

Pohlavie	Počet	Percentuálny podiel
Muži	1 331	64,5 %
Ženy	613	29,7 %
Nezistené	120	5,8 %
SPOLU	2 064	100 %
Vekové kategórie		
Do 17 rokov	284	13,8 %
18 – 24 rokov	70	3,4 %
25 – 49 rokov	736	35,7 %
50 – 64 rokov	532	25,8 %
65 a viac rokov	96	4,7 %
Nezistené	346	16,8 %
SPOLU	2 064	100 %

Zdroj: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2016

V roku 2016 bolo v Bratislave sčítaných viac mužov bez domova než žien. Najviac LBD v Bratislave bolo vo veku od 25 do 49 rokov, teda sú to ľudia v mladom produktívnom veku. Druhú najpočetnejšiu skupinu predstavujú ľudia vo veku od 50 do 64 rokov. Alarmujúci je počet detí – ľudí do 17 rokov – bez domova, ktoré boli na území mesta sčítané.

Dôležitým ukazovateľom z hľadiska nastavenia cieľov a nástrojov pomoci LBD je poznanie ich zdravotného stavu. Prítomnosť dlhodobého zdravotného problému uviedlo počas sčítania v roku 2016

až 49 % dospelých osôb, prevažne žien. Výskyt zdravotných problémov sa zvyšuje spolu s vekom ĽBD – kým v skupine od 18 do 24 rokov uviedlo výskyt zdravotných problémov 23 % osôb, vo vyšších vekových kategóriách to už bolo 60 %. Najčastejšie uvádzané zdravotné problémy súvisia s nohami, srdcom a tlakom, ale vysoko zastúpené sú aj duševné problémy.

Aby mohli byť jednotlivé ciele pomoci nastavené čo najlepšie, je dôležité poznať aj výskyt ĽBD podľa jednotlivých mestských častí Bratislavy. Každá MČ disponuje v oblasti sociálnych služieb určitými kompetenciami, a tie, ktorými nedisponuje, zabezpečuje Hlavné mesto Bratislava prípadne Bratislavský samosprávny kraj, ktoré môžu poskytovanie relevantných sociálnych služieb alokovať podľa potreby do konkrétnej MČ.

Nasledovná tabuľka zobrazuje miesto trvalého pobytu ĽBD v Bratislave v roku 2016 podľa jednotlivých MČ. V tabuľke nie je zahrnutých všetkých 2 064 ĽBD, nakoľko nie všetci odpovedali na otázku miesta ich trvalého pobytu:

Mestská časť	Počet	Percentuálne zastúpenie
Petržalka	316	28,6 %
Ružinov	129	11,7 %
Dúbravka	104	9,4 %
Staré Mesto	96	8,7 %
Vrakuňa	83	7,5 %
Nové Mesto	62	5,6 %
Karlova Ves	47	4,3 %
Rača	52	4,7 %
Podunajské Biskupice	38	3,4 %
Devínska Nová Ves	28	2,5 %
Vajnory	13	1,2 %
Lamač	6	0,5 %
Devín	1	0,1 %
Čunovo	1	0,1 %
Rusovce	1	0,1 %
Nezistené	126	11,4 %
SPOLU	1 103	100 %

Zdroj: *Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2016*

Z tabuľky vidieť, že najviac ĽBD má trvalý pobyt v Petržalke, následne v Ružinove a Dúbravke. Najmenšie zastúpenie podľa dostupných dát je v MČ Devín, Čunovo a Rusovce. Pomerne vysoké je však číslo nezisteného trvalého pobytu ĽBD v Bratislave, keďže až 46 % opýtaných svoje trvalé bydlisko neuviedlo.

1.5 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy a ďalších sociálnych služieb poskytovaných v územnom obvode Bratislavy

Súčasný trojúrovňový model samosprávy v územnom obvode Bratislavy (mestské časti, hlavné mesto a samosprávny kraj) je z pohľadu poskytovania sociálnych služieb pre občana pomerne neprehľadný. Analýzu poskytovateľov sociálnych služieb je preto vhodné začať krátkym pripomenutím rozdelenia kompetencií medzi hlavným mestom a mestskými časťami, ktoré je upravené v štatúte a v zákone o sociálnych službách. Toto základné rozdelenie kompetencií je potrebné mať na pamäti pri posudzovaní Analýzy poskytovateľov sociálnych služieb s dôrazom na služby v pôsobnosti hlavného mesta, ktorá je predmetom podkapitoly 1.5.2.

1.5.1 Vymedzenie kompetencií hlavného mesta a mestských častí v sociálnej oblasti

Štatút Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v znení neskorších dodatkov obsahuje základné ustanovenia o postavení hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy a jej mestských častí, podrobnú úpravu územnej samosprávy Bratislavy a jej mestských častí ako aj podrobné rozdelenie úloh samosprávy Bratislavy a úloh štátnej správy prenesenej na obec zákonom medzi Bratislavu a jej mestské časti. Článok 31 upravuje pôsobnosť Bratislavy v oblasti sociálnych vecí vyplývajúcich zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Hlavné mesto v zmysle štatútu poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

- *Sociálne služby krízovej intervencie - sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb:*
  - v nocľahárni,
  - v nízkoprahovom dennom centre,
  - v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu (v súčasnosti ide o nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu).
- *Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku*
  - v zariadení pre seniorov.

Poskytovanie alebo zabezpečenie poskytovania vyššie uvedených sociálnych služieb je obligatórnou a originálnou pôsobnosťou hlavného mesta. Hlavné mesto môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie sociálnych služieb aj v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári alebo aj iných druhov sociálnych služieb.

Mestské časti v zmysle štatútu poskytujú alebo zabezpečujú poskytovanie :

- *Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:*
  - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.
- *Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:*
  - v zariadení opatrovateľskej služby,

- v dennom stacionári,
- opatrovateľskú službu,
- prepravnú službu.
- *Podporné služby:*
  - odľahčovaciu službu.

Poskytovanie alebo zabezpečenie poskytovania vyššie uvedených sociálnych služieb je obligatórnou a originálnou pôsobnosťou mestských častí. Mestské časti však môžu poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie sociálnych služieb aj v zariadení pre seniorov a v nocľahárni, nízkoprahovom dennom centre, v nízkoprahovej sociálnej službe pre deti a rodinu ako aj iných druhov sociálnych služieb.

V zmysle štatútu sú pôsobnosti medzi hlavné mesto a mestské časti rozdelené tak, že služby krízovej intervencie zabezpečuje hlavné mesto, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi mestské časti a sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku sú kompetencie rozdelené medzi hlavné mesto a mestské časti tak, že služby ambulantné a terénne popríklad pobytové s krátkodobým pobytom (zariadenie opatrovateľskej služby – ZOS) sú v pôsobnosti mestských častí a pobytové služby celoročné, ktoré patria do pôsobnosti miestnych samospráv – zariadenia pre seniorov (ZPS), má v kompetencii hlavné mesto.

Pre lepšiu orientáciu v oblasti poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb hlavným mestom a mestskými časťami slúži nasledovné grafické znázornenie:

	Hlavné mesto	Mestské časti
Obligatórne druhy sociálnych služieb, ktoré musí poskytovať:	<ul style="list-style-type: none"> • nocľaháreň • nízkoprahové denné centrum • nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu • zariadenie pre seniorov 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa • zariadenie opatrovateľskej služby • denný stacionár • opatrovateľská služba • prepravná služba • odľahčovacia služba
Fakultatívne druhy sociálnych služieb, ktoré môže poskytovať:	<ul style="list-style-type: none"> • zariadenie opatrovateľskej služby • denný stacionár 	<ul style="list-style-type: none"> • zariadenie pre seniorov • nízkoprahové denné centrum

Zdroj: Vlastné spracovanie

Sociálne služby, ktoré majú jednotlivé administratívno-správne celky v pôsobnosti, majú zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb pre občanov, či už z hľadiska geografickej, ale aj finančnej dostupnosti. Štát prostredníctvom MPSVaR SR poskytuje finančný príspevok na poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou pre obce, VÚC a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb a na poskytovanie sociálnych služieb krízovej intervencie (pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v nocľahárni).

Finančný príspevok na prevádzku sociálnych služieb neverejných poskytovateľov sociálnych služieb podľa obligatórných pôsobností pre vyššie definované druhy sociálnych služieb poskytujú miestne samosprávy. Z uvedeného dôvodu je potrebné, aby poskytované sociálne služby v územnom obvode boli v súlade s KPSS a vychádzali z potrieb definovaných v KPSS. KPSS sa tak stáva dôležitým dokumentom aj vo väzbe na tvorbu finančných plánov na programovacie obdobia.

1.5.2 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb s dôrazom na služby v pôsobnosti hlavného mesta

Analýza poskytovateľov sociálnych služieb na území hlavného mesta Bratislavy bola uskutočnená najmä na základe údajov získaných z registra poskytovateľov sociálnych služieb vedeného Úradom Bratislavského samosprávneho kraja, ako aj z centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb

zverejneného na stránke MPSVaR SR (stav z júna 2018). V ďalšom texte sú členené sociálne služby podľa druhu v súlade s § 12 zákona o sociálnych službách.

A) Sociálne služby krízovej intervencie

Zákon definuje nasledovné služby krízovej intervencie:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie
- Sociálna služba v zariadeniach krízovej intervencie
  - Nízkoprahové denné centrum
  - Integrované centrum
  - Komunitné centrum
  - Nocľaháreň
  - Útulok
  - Domov na pol ceste
  - Zariadenie núdzového bývania
- Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

Z uvedených druhov sociálnych služieb krízovej intervencie do pôsobnosti obce v súlade s § 80 patria (i) nízkoprahové denné centrum, (ii) nocľaháreň a (iii) nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu a (iv) terénna sociálna služba krízovej intervencie.

Celkovo je na území hlavného mesta Bratislavy registrovaných 12 poskytovateľov sociálnych služieb krízovej intervencie, ktoré sú v pôsobnosti obce.

Nízkoprahové denné centrum (NDC) je miesto, ktoré sa primárne zameriava na naplnenie bazálnych potrieb a poskytuje útočisko pre ľudí, ktorí sú v núdzi. V rámci napĺňania cieľov je nevyhnutné, aby sa títo klienti dostali k poradenskej sociálnej službe. Poradenstvo je zamerané na saturáciu a prevenciu a v neposlednom rade motiváciu klienta zmeniť spôsob smerovania jeho života. Je to miesto, kde sa vytvára prvý obraz klienta ako individuality. Denné centrá slúžia k návratu a posilneniu klienta v riešení jeho situácie a poskytujú mu dostatok podpory prostredníctvom svojich zamestnancov, aby ich bol schopný naplniť sám alebo pomocou sociálnej asistencie. Denné centrá sú prestupným nástrojom a nemajú byť finálnym. Je to miesto, kde ľudia bez domova môžu počas pracovných dní získať odbornú pomoc. V Bratislave túto službu poskytujú traja poskytovatelia, pričom ju každý z nich ponúka s určitými odlišnosťami. Napr. OZ Vagus poskytuje pracovné poradenstvo alebo sprevádza klientov na úrad alebo k lekárovi, Depaul, n. o. sa viac zameriava na zdravotné prehliadky a zdravotné ošetrenie (napr. prevážovanie rán). Vo všeobecnosti všetci poskytovatelia poskytujú základné a špecializované sociálne poradenstvo, šatstvo, hygienu, raňajky alebo obed. Úloha NDC je dôležitá najmä počas zimného obdobia, keď ľudia, ktorí sú mimo dlhodobých pobytových služieb (útulkov), nemajú počas dňa žiadne iné teplé miesto, kde môžu tráviť čas.

P.č.	Nízkoprahové denné centrum – ambulatná forma	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	Zriaďovateľ	Poznámka
01	DEPAUL SLOVENSKO, n.o., Námestie 1.mája 4534/1, 811 06 Bratislava	6	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), b) a h) zákona.	12.12.2011	NePoSS	Klienti a pod vplyvom alkoholu
02	Domov sv. Jána z Boha, Hattalova 6, BA – Nové mesto	80	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), b) a h) zákona.	20.04.2012	NePoSS	
03	OZ Vagus, Mýtna 33, Bratislava	80	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii ohrozené sociálnym vylúčením.	30.10.2015	NePoSS	
	Spolu kapacita NDC	166				

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Nocľaháreň je pobytová sociálna služba, ktorá okrem ubytovania zvyčajne poskytuje stravu, hygienu a sociálne poradenstvo. Tieto služby sú v Bratislave spravidla k dispozícii po celý rok, ale sú určené len na prenocovanie – klienti môžu zostať v priestoroch nocľahárne len v noci a každé ráno si musia zbaliť svoje veci a odísť. Dve zo štyroch nocľahární v Bratislave poskytujú svoje služby nízkoprahovo, čo znamená, že prijímajú klientov aj pod vplyvom návykových látok. Nocľahárne sú dostupné iba osobám starším ako 18 rokov. Priestorovo sa nocľahárne nachádzajú v okrajovej časti mesta, situované v blízkosti rušnej cesty, so slabou infraštruktúrou pre chodcov. Vzhľadom na časovú povahu služby a ťažšiu dostupnosť je skupina klientov v týchto zariadeniach mladšia a zdravšia ako klienti napr. v útulkoch, pretože sa od nich vyžaduje vyšší stupeň mobility.

K 30.6.2018 sú v registri Bratislavského samosprávneho kraja registrované 4 nocľahárne s celkovou kapacitou 361 miest, z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy je 36 miest (10 %) a mimo zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy je 325 miest (90 %), teda 90 % existujúcej kapacity nocľahární je pokrývaných neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb.

P.č.	Nocľaháreň - ambulatná forma	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	Zriaďovateľ	Poznámka	MČ
01	Nocľaháreň Mea Culpa, Hradská 2/B, Bratislava	36	Ľudia bez domova	25.09.2009	Hlavné mesto SR Bratislava		Vrakuňa
02	Nocľaháreň sv. Vincenta de Paul Ivánska cesta 32, Bratislava	200	Ľudia bez domova	31.8.2007	NePoSS		Ružinov
03	Domov pre každého, Ivánska cesta 32, Bratislava	40	Ľudia bez domova	1.1.2013	NePoSS		Vrakuňa
04	Domov pre každého, Hradská 2, Bratislava	85	Ľudia bez domova	6.8.2014	NePoSS		Vrakuňa
	Spolu kapacita nocľahární	361					

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

V roku 2016 Inštitút pre výskum práce a rodiny Bratislava realizoval výskum na porovnanie nákladov bezdomovectva a bývania s podporou. V rámci uvedenej výskumnej práce boli zistené značné rozdiely v nákladoch na 1 noc u jednotlivých poskytovateľov sociálnych služieb krízovej intervencie v nocľahárni (De Paul 7,84 EUR/noc/1 prijímateľa SS, Domov pre každého 4,26 EUR/noc a Mea Culpa 2,87 EUR/noc/1 prijímateľa SS).

Kvantifikácia potrebnosti nocľahární

V Bratislave sa v novembri 2016 uskutočnilo sčítanie ľudí bez domova. Sčítanie zorganizovalo Hlavné mesto SR Bratislava v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny, s MVO a desiatkami dobrovoľníkov. Podľa výsledkov tohto sčítania koncom roku 2016 žilo v Bratislave minimálne 2 064 bezdomovcov, ale odhaduje sa, že reálne ich môže byť až 5 000. Väčšina ľudí bez domova v Bratislave bola sčítaná na ulici alebo v nocľahárňach, pričom 64 % z nich malo trvalý pobyt v Bratislave. U dospelých ľudí bez domova uviedlo 49 % dlhodobé zdravotné problémy. (Zdroj: *Záverečná správa z výskumu a sčítania ľudí bez domova na území mesta Bratislavy v roku 2016. Podrobnejšie informácie sa nachádzajú v kapitole 1.4.3*)

Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnych služieb na území Bratislavy bola stanovená prostredníctvom normatívov potrieb, ktoré uvádzajú, aký podiel osôb z konkrétnej cieľovej skupiny bude potrebovať danú sociálnu službu. Vzhľadom na to, že zo strany MPSVaR SR neboli vydané usmernenia a metodiky k určeniu potrebnej kapacity sociálnych služieb, KPSS vychádza z normatívov, ktoré boli spracované v Českej republike a aktualizované v roku 2010 (zdroj: *Optimalizace sociálních služeb, Pruša, Víšek 2012*).

Podľa vyššie uvedeného zdroja potrebné kapacity **na 10 000 obyvateľov v nocľahárni je 7 miest**, z čoho vyplýva, že pri počte obyvateľov 434 422 (Zdroj: *Štúdia demografického potenciálu Hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050*) **normatívna potreba predpokladá kapacitu 304 miest v nocľahárňach**. Reálny počet miest je 361, čo vyplýva z územnej veľkosti hlavného mesta, nakoľko je tu vyšší výskyt sociálne rizikových skupín obyvateľov (bezdomovecť sa týka často osôb prepustených z väzenia, mládeže opúšťajúcej ústavné zariadenia, rozvody, závislosti – na návykových látkach, na hracích automatoch, a pod).

Aj napriek tomu, že štátne úrady oficiálne v Bratislave evidujú stály počet obyvateľov približne 450 000, realita je úplne odlišná. Veľa ľudí tu žije a ich trvalý pobyt sa nachádza na strednom či východnom Slovensku, ďalší sem síce pravidelne dochádzajú z iných častí krajiny, no v hlavnom meste trávajú drvivú väčšinu týždňa. Hlavné mesto Bratislava z tohto dôvodu spustila kampaň, ktorá sa snaží docieľiť prihlasovanie neoficiálnych obyvateľov. **Tých je podľa informácií mesta až 200 000, takmer tretina ľudí v Bratislave tak neplatí dane hlavnému mestu, ale domácim obciam.**

Tri najvýraznejšie sociálne problémy, ktoré trápia väčšinu veľkých miest, sú chudoba, bezdomovecť a kriminalita. Chudoba určitej skupiny obyvateľstva je jedným z vážnych problémov aj v bohatých regiónoch a mestách, aj keď sa to môže zdať zvláštne. Ľudia z chudobnejších regiónov alebo v určitých nepriaznivých sociálnych situáciách sa do miest sťahujú práve „za lepším životom“. Chcú využiť väčšie množstvo pracovných príležitostí, zarobiť viac peňazí. Bezdomovecť sa koncentruje najmä v priestore veľkých miest, pretože v nich majú bezdomovci najlepšie šance na prežitie. Hlavné mesto SR pri riešení problematiky bezdomovcov spolupracuje s MVO, ktorým prenajíma priestory za zvýhodnené nájomné, prípadne hradí náklady na energie.

K riešeniu problematiky bezdomovectva Hlavné mesto SR prispieva aj prevádzkou dvoch ubytovní Fortuna a Kopčany¹⁷, ktoré svojimi možnosťami ubytovania preventívne pôsobia, aby sa jednotlivci, prípadne rodiny, ktoré sa dostali do neriešiteľnej bytovej situácie, neocitli na ulici a nezvyšovali tak počet bezdomovcov v Bratislave. Je však potrebné podotknúť, že podmienky pre možnosť získať ubytovanie v uvedených ubytovniach stanovuje VZN č. 1/2006, ktoré sú nastavené tak, že sú pre nízko príjmové skupiny občanov neprístupné, čím sa stáva sieť pomoci ľuďom bez domova nedostupnou a nepružnou.

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu sa poskytuje osobám (a ich rodinám) v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením pre svoje životné návyky, spôsob života,

¹⁷ Ubytovne Fortuna a Kopčany nepatria do systému sociálnych služieb, ale sú tu uvedené vzhľadom na ich preventívne pôsobenie.

závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností. V registri poskytovateľov sociálnych služieb BSK je zaregistrovaná len 1 nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu s kapacitou 15 miest, ktoré zriadilo a financuje hlavné mesto:

P.č.	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu – ambulancná forma	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	Zriaďovateľ
01	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu Fortunáčik, Agátová 1/A, Bratislava	15	FO ohrozené sociálnym vylúčením	15.4.2013	Hlavné mesto SR Bratislava
	Spolu kapacita NSSpDaR	15			

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Terénna sociálna služba krízovej intervencie sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), b), d), g) až i) zákona o sociálnych službách. Jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto fyzických osôb, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín. Terénnu sociálnu službu krízovej intervencie na území Hlavného mesta Bratislavy zabezpečujú 4 neverejní poskytovatelia sociálnych služieb:

P.č.	Terénna sociálna služba krízovej intervencie	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	Poznámka
01	DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia, Kapitulská 308/18, 814 14 Bratislava	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), b), d), g) až i) zákona o sociálnych službách.	18.11.2016	NePoSS
02	Občianske združenie Odysseus, Haanova 2694/10		3.5.2018	NePoSS
03	Občianske združenie STOPA Slovensko, Pražská 4528/33, 811 04 Bratislava		6.4.2017	NePoSS
04	OZ Vagus, Račianska 1575/78, 831 02 Bratislava Nové Mesto		26.3.2018	NePoSS
05	Kresťania v meste, o. z., Východná 7B, 831 06 Bratislava		Výmaz z registra 15.06.2019	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Podrobnejšie je sieť pomoci ľuďom bez domova a v krízových situáciách rozpracovaná v strategickom dokumente „Konceptia pomoci ľuďom bez domova“, kde sú analyzované preventívne nástroje, sieť poskytovateľov, ako aj finančné požiadavky na zabezpečenie sociálnych služieb a pomoci pre uvedenú cieľovú skupinu. Konceptia pomoci ľuďom bez domova bola schválená v MsZ uznesením č. 1109/2018.

B) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Zákon definuje nasledovné druhy služby na podporu rodiny s deťmi:

- Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa;
- Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti;
- Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života;
- Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa;
- Služba včasnej intervencie.

Z uvedených druhov sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi do pôsobnosti obce – miestnej samosprávy v súlade s § 80 patrí pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytuje, ak rodič dieťaťa alebo osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na základe rozhodnutia súdu nemôže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí. Za dôvody, pre ktoré sa nemôžu starať o dieťa, sa považujú: choroba, úraz, kúpeľná liečba, pôrod matky dieťaťa, narodenie najmenej troch detí súčasne alebo narodenie dvoch detí alebo viac detí súčasne v priebehu dvoch rokov. V registri poskytovateľov sociálnych služieb BSK sú registrovaní dvaja poskytovatelia uvedeného druhu sociálnej služby, a to v MČ Staré Mesto a v MČ Petržalka:

P.č.	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa – terénna sociálna služba	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	Zriaďovateľ
01	Seniorcentrum Staré Mesto, Podjavorinskej 6, Bratislava	Rodič dieťaťa alebo osoba, ktorá má dieťa zverené do starostlivosti	Výmaz z registra 1.11.2014	MČ Staré Mesto
02	Stredisko sociálnych služieb Petržalka, Mlynarovičova 23, 851 03 Bratislava	Rodičia dieťaťa alebo iné fyzické osoby ktoré majú dieťa zverené do ich osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôžu zabezpečiť sami alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu	31.7.2013	MČ Petržalka

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa poskytuje službu na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do 3 rokov veku, ak sa rodič alebo osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej alebo vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť. V zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa sa sociálna služba poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení 3 rokov veku dieťaťa.

Na území hlavného mesta SR Bratislavy je k 14.6.2018 zaregistrovaných celkom 14 poskytovateľov sociálnej služby na zosúladenie rodinného a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa. Celkový registrovaný počet miest v týchto zariadeniach je 314, z toho 170 miest (54,1%) je u verejných poskytovateľov v mestských častiach Ružinov, Rača a Staré mesto:

P.č.	Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/výmaz	Poznámka	MČ
01	Anjelič s.r.o, Jozefská 4, Bratislava	8	Deti do 3 rokov veku	1.1.2018	NePoSS	
02	Centrum HAPPY, s.r.o, Nad Lúčkami 4, Bratislava	20		21.3.2018	NePoSS	
03	DAYCARE International s.r.o, Vlčie Hrdlo, Bratislava, Ružinov	15		16.4.2018	NePoSS	Ružinov
04	Henkel Slovensko spol.s.r.o, Záhradnícka 91, Bratislava	35		6.6.2018 Výmaz z registra 22.2.2019	NePoSS	
05	Klaudia DOMČEK, Jókaiho 19, Bratislava Podunajské Biskupice	Nie je uvedená		23.5.2018	NePoSS	Podunajské Biskupice
06	Little Champions – Malí šampióni, s.r.o, Jadrová 4, Bratislava	15			NePoSS	
07	Mestská časť Ružinov	55		22.3.2018	VePoSS	Ružinov
08	Mestská časť Bratislava Rača	20		16.5.2018	VePoSS	Rača
09	Mestská časť Bratislava – Staré Mesto, Čajkovského 2, Bratislava	45		5.2.2018	VePoSS	Staré Mesto
10	Mestská časť Bratislava – Staré Mesto, Hollého 9, Bratislava	20		5.2.2018	VePoSS	Staré Mesto
11	Mestská časť Bratislava – Staré Mesto, Hollého 9, Bratislava	30		4.4.2018	VePoSS	Staré Mesto
12	Mestská časť Bratislava – Nové Mesto	45		4.5.2018	VePoSS	Nové Mesto
13	Mondeta s.r.o, Talentovo, Mierová 170, Bratislava	16		16.4.2018	NePoSS	Ružinov
14	UniCare s.r.o, Poloreckého 3, Bratislava Petržalka	20		17.1.2018	NePoSS	Petržalka
15	Gumbirova Zuzana – PRODUCTION, Sĺňavská 10641/5, 821 06 Bratislava Podunajské Biskupice	15		14.5.2018	NePoSS	Podunajské biskupice
	Spolu Zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku	359				

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny počet poberateľov rodičovského príspevku na dieťa vo veku 0 – 3 roky v roku 2017 v Bratislave bol 16 957. Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorú vypláca Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo výške 214,70 € mesačne (od januára 2018) na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa. Vyššie uvedená tabuľka spracovaná na základe registra poskytovateľov sociálnych služieb bratislavského samosprávneho kraja uvádza počet miest v zariadeniach starostlivosti o dieťa do 3 rokov veku 359 miest, čo predstavuje len cca 2,11 % z počtu detí v roku 2017, ktoré sú vo veku 0 – 3 roky.

C) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Poskytovanie sociálnych služieb

- v zariadeniach pre osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby a pre osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek:
  - Zariadenie podporovaného bývania
  - Zariadenie pre seniorov
  - Zariadenie opatrovateľskej služby
  - Rehabilitačné stredisko
  - Domov sociálnych služieb
  - Špecializované zariadenie
  - Denný stacionár
- Domáca opatrovateľská služba
- Prepravná služba
- Sprievodcovská služba a predčítateľská služba
- Tlmočnická služba
- Sprostredkovanie tlmočnickej služby
- Sprostredkovanie osobnej asistencie
- Požičiavanie pomôcok

Z uvedených druhov sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku do pôsobnosti obce – miestnej samosprávy v súlade s § 80 patria (i) Zariadenie pre seniorov, (ii) Zariadenie opatrovateľskej služby, (iii) Denný stacionár, (iv) Domáca opatrovateľská služba a (v) Prepravná služba. Na základe štatútu do pôsobnosti Hlavného mesta patrí iba zariadenie pre seniorov. S ohľadom na zvyšujúcu sa potrebnosť po špecializovaných zariadeniach uvádzame zoznam aj tých na území hlavného mesta.

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. V registri BSK je k 30.6.2018 registrovaných celkom 10 poskytovateľov sociálnej služby – zariadenie opatrovateľskej služby s celkovou kapacitou 180 miest, z toho kapacitu 152 miest (84,4 %) poskytujú alebo zabezpečujú verejní poskytovatelia sociálnych služieb:

P.č.	Zariadenie opatrovateľskej služby	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/výmaz	Zriaďovateľ
01	DEPAUL SLOVENSKO, n.o., Hattalova 1070/6, Bratislava,	6	plnoleté fyzické osoby ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych	19.9.2016	NePoSS
02	Domov jesene života, Sekurisova 8, Bratislava	22		10.8.2009	Hlavné mesto SR Bratislava
03	Dom seniorov ARCHA, Rozvodná 7688/25, Bratislava	24		16.9.2009	Hlavné mesto SR Bratislava
04	Gerium, Smolnícka 3, Bratislava	34		17.7.2009	Hlavné mesto SR Bratislava

05	Nezisková organizácia Iris, Heydukova 2158/14, Bratislava	14	službách ak im nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu	5.8.2015 Výmaz z registra 15.8.2018	NePoSS
06	Seniorcentrum Staré Mesto, Paulínyho 6, Bratislava	15		10.11.2009	MČ Staré Mesto
07	Seniorcentrum Staré Mesto, Vajanského nábrežie 59/17D, Bratislava	12		10.11.2009	MČ Staré Mesto
08	Seniorcentrum Staré Mesto, Maróthyho 815/4, Bratislava	15		10.11.2009	MČ Staré Mesto
09	Stredisko sociálnych služieb Petržalka, Mlynarovičova 23, Bratislava	30		9.9.2009	MČ Petržalka
10	Združenie GERION, Námestie rodiny 1, Bratislava	8		12.5.2014	NePoSS
Spolu		180			

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

V **dennom stacionári** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V registri BSK je k 30.6.2018 registrovaných celkom 6 poskytovateľov sociálnej služby – denný stacionár s celkovou kapacitou 87 miest, z toho kapacitu 53 miest (60,9 %) poskytujú alebo zabezpečujú verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

P.č.	Denný stacionár	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/ výmaz	Zriaďovateľ	Poznámka
01	Domov seniorov ARCHA, Rozvodná 7688/25, Bratislava	8	fyzická osoba ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa	16.9.2009	Hlavné mesto SR Bratislava	
02	Mestská časť Bratislava - Vrakuňa, Čiernovodská 25, Bratislava	20		25.9.2015	MČ Vrakuňa	
03	Spolok sv. Vincenta de Paul na Slovensku, Tomášikova 8, Bratislava	16		20.7.2010		NePoSS
04	Mestská časť Bratislava-Rača Plickova 18, 831 06 Bratislava	25		01.10.2015	MČ Rača	
05	Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Bratislava Partizánska 2, 811 03 Bratislava	10		15.08.2013		NePoSS
06	Denné rehabilitačné centrum VČIELKA n.o. Podunajská 12484/29, 821 06 Bratislava	8		30.03.2007 Výmaz z registra 1.4.2018		NePoSS
Spolu		87				

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

Opatrovateľská služba je terénnou formou pomoci, ktorá sa poskytuje osobám v nepriaznivej sociálnej situácii pre ťažké zdravotné postihnutie či nepriaznivý zdravotný stav. Ide o prípady, keď občan nie je schopný postarať sa o seba sám, ani za pomoci svojich blízkych. Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (napríklad: hygiena, stravovanie, obliekanie, sprievod pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (napríklad: nákup, donáška jedla, umytie riadu, bežné upratovanie, pranie, žehlenie, úprava lôžka a. i.), ako aj základných sociálnych aktivitách (napr. prechádzky, vybavovanie úradných záležitostí, donáška liekov).

Domácu opatrovateľskú službu poskytujú nasledovní verejní poskytovatelia (MČ):

P.č.	Domacia opatrovateľská služba	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra	zriaďovateľ
01	Mestská časť Bratislava – Lamač	fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa § 41 ods.1 zákona č.448/2008 Z.z., fyzické osoby ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a sú odkázané na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnych službách.	18.12.2009	MČ Lamač
02	Mestská časť Bratislava – Devínska Nová Ves		12.6.2012	MČ Devínska Nová Ves
03	Mestská časť Bratislava – Dúbravka		11.3.2010	MČ Dúbravka
04	Mestská časť Bratislava – Karlova Ves		18.12.2009	MČ Karlova Ves
05	Mestská časť Bratislava – Nové Mesto		23.5.2011	MČ Nové Mesto
06	Mestská časť Bratislava – Podunajské Biskupice		18.12.2009	MČ Podunajské Biskupice
07	Mestská časť Bratislava - Rača		1.1.2003	MČ Rača
08	Mestská časť Bratislava - Vajnory		3.5.2010	MČ Vajnory
09	Mestská časť Bratislava – Vrakuňa		26.2.2010	MČ Vrakuňa
10	Seniorcentrum Staré Mesto		10.11.2009	MČ Staré Mesto
11	Stredisko sociálnych služieb Petržalka		9.9.2009	MČ Petržalka
12	Domov seniorov Lamač		18.12.2009	HMBA
13	Domov dôchodcov, Pažitková 2		12.5.2010	MČ Ružinov

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Domacia opatrovateľská služba je poskytovaná aj nasledovnými neverejnými poskytovateľmi so sídlom na území mesta:

P.č.	Domacia opatrovateľská služba	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/ výmaz		Poznámka
1	Agentúra opatrovateľskej starostlivosti SIMEON	fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa § 41 ods.1 zákona č.448/2008 Z.z.	8.2.2012		NePoSS
2	BEST DAY s.r.o.		5.4.2017	Výmaz z registra 6.3.2019	NePoSS
3	Bratislavská arcidiecézna charita		17.8.1999		NePoSS
4	Diakonické združenie BETÁNIA účelové zariadenie Cirkvi bratskej v Slovenskej republike		4.3.2008		NePoSS
5	Domov dôchodcov, Pažitková 2		12.5.2010		NePoSS
6	Empatia, n.o.		21.11.2002		NePoSS
7	EuProgres n.o.		17.06.2015		NePoSS
8	Európa progres n.o.		16.7.2014		NePoSS
9	HESTIA, n.o.		24.10.2003	Výmaz z registra 10.12.2019	NePoSS
10	Nezisková organizácia opatrovateľka		1.2.2010		NePoSS
11	Občianske združenie Svätý Jakub		11.12.2006	Výmaz z registra 9.10.2013	NePoSS
12	Old-Age Care s.r.o.		23.4.2018		NePoSS
13	Opatrovanie s.r.o.		26.3.2013	Výmaz z registra 10.1.2019	NePoSS
14	Rideo - občianske združenie				NePoSS
15	SALVUS s. r. o.		22.2.2000	Výmaz z registra 15.5.2014	NePoSS
16	Slovenský Červený kríž územný spolok Bratislava - mesto		17.08.1999	Výmaz z registra 11.1.2016	NePoSS
17	Svetlo nádeje n. o.		12.12.2011		NePoSS
18	Vitálny život n.o.		1.2.2007	Výmaz z registra 2.5.2014	NePoSS
19	Vfúdnosť - VENIA n.o. skrátený názov VENIA n.o.		12.2.2002	Výmaz z registra 14.1.2020	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Celkovo poskytuje opatrovateľskú službu na území Bratislavy 32 poskytovateľov sociálnych služieb, z toho 19 (59,4 %) tvoria neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Vyhodnotiť akému počtu klientov

a v akej štruktúre je poskytovaná opatrovateľská služba sa nepodarilo, nakoľko zadávateľ KPSS nezabezpečil dostatočnú návratnosť dotazníkov v prieskume.

Špecializované zariadenie je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. Dôchodcovia tvoria nadpolovičnú väčšinu z prijímateľov služby. Počet žiadateľov o uzatvorenie zmluvy na poskytovanie sociálnej služby (čakateľov) rastie v špecializovaných zariadeniach zásadne dynamickejšie ako v zariadeniach pre seniorov.

P.č.	Špecializované zariadenie	Kapacita	Dátum zápisu do registra	Poznámka
1	Betánia Bratislava n.o.	25	16.12.2014	NePoSS
2	Casa Slovensko n.o.	39	11.12.2013	NePoSS
3	Casa Slovensko n.o.	34	13.12.2018	NePoSS
4	Centrum MEMORY n.o.	26	9.2.2004	NePoSS
5	Dom Seniorov Rudi n.o.	18	22.7.2013	NePoSS
6	Dom sociálnych služieb Senecio, n.o.		30.1.2015	VePoSS
7	Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača	27	21.8.2018	VePoSS
8	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA	8	1.3.2020	VePoSS
9	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých	1	15.2.2012	VePoSS
10	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých	2	15.2.2012	VePoSS
11	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých	12	15.2.2012	VePoSS
12	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých	13	15.2.2012	VePoSS
13	DOMUS BENE - DOM DOBRA o.z.	48	25.4.2012	NePoSS
14	Dúbravská oáza pokoja a oddychu n.o.	37	28.2.2019	NePoSS
15	Harmónia života n.o.	40	18.11.2005	NePoSS
16	HESTIA n.o.	32	1.1.2015	NePoSS
17	NÁRUČ Senior & Junior	36	13.1.2015	NePoSS
18	NÁRUČ Senior & Junior	6	25.2.2014	NePoSS
19	Nezisková organizácia VYSNÍVANÝ DOMOV	15	4.2.2013	NePoSS
20	Ohel David	40	1.4.2010	NePoSS
21	PRIMULA - Stredisko sociálnych služieb n.o.	28	1.2.2015	NePoSS
22	RAFAEL dom n.o.	24	31.5.2016	NePoSS

23	Zariadenie sociálnych služieb ROSA	8	8.7.2019	VePoSS
24	Združenie GERION	14	12.5.2014	VePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Podľa registra poskytovateľov BSK na území Hlavného mesta SR Bratislavy prepravnú službu ako sociálnu službu poskytuje 8 poskytovateľov, z toho v troch prípadoch poskytovateľom je mestská časť (Podunajské Biskupice, Staré Mesto a Petržalka) a 5 sú neverejní poskytovatelia:

P.č.	Prepravná služba	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/výmaz	Zriaďovateľ
01	Bystrický prameň n.o.	Fyzické osoby s ŤZP odkázané na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom	28.12.2011	NePoSS
02	DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia		28.9.2009	NePoSS
03	Mestská časť Bratislava – Podunajské Biskupice		18.12.2009	MČ Podunajské Biskupice
04	Nezisková organizácia opatrovateľka		5.11.2013	NePoSS
05	Seniorcentrum Staré Mesto		10.11.2009	MČ Staré Mesto
06	Vľudnosť – VENIA, n.o. skrátený názov VENIA n.o.		12.2.2012 Výmaz z registra 1.8.2008	NePoSS
07	Združenie sclerosis multiplex Nádej		13.3.2009 Výmaz z registra 31.12.2010	NePoSS
08	Mestská časť Bratislava - Petržalka		18.8.2017	MČ Petržalka

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

Na základe štatútu do pôsobnosti Bratislavy patria **zariadenia pre seniorov**. Celkovo je k 14.6.2018 v registri BSK registrovaných **27 zariadení pre seniorov** s celkovou kapacitou 2010 miest. Z toho **v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy je 1057 miest (52,6 %)** a mimo zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy je ponúkaných 953 miest (47,4 %). Z kapacity 2010 miest v zariadeniach pre seniorov (ZPS) na území Bratislavy je **1687 miest (83,93 %) u verejných poskytovateľov** a 323 miest (16,06 %) u neverejných poskytovateľov.

Hoci 15 z 27 poskytovateľov sociálnej služby v zariadeniach pre seniorov je neverejných, z hľadiska kapacity (počtu miest) pokrývajú len 16 %. Z uvedeného vyplýva, že neverejní poskytovatelia sociálnej služby sú najmä nízkokapacitné zariadenia pre seniorov, kým u verejných poskytovateľov je až 5 zariadení s kapacitou okolo 200 miest, čo v súčasnom ponímaní nevytvára podmienky zodpovedajúce štandardom kvality (počet miest v ZPS do 40 miest), ako aj prostredie zodpovedajúce domovu (rodinnému prostrediu). Táto skutočnosť by sa mala premietnuť aj v KPSS, kde by sa v rámci plánovaného rozvoja a krytia potrieb mal klásť dôraz aj na kvalitu už existujúcich sociálnych služieb.

P.č.	Zariadenie pre seniorov – pobytová forma – doba neurčitá (ZPS v zriaďovateľskej pôsobnosti Hlavného mesta SR Bratislavy)	Kapacita	Počet čakateľov k 31.5.2018	EON na klienta/ mesiac (2017)	Priemerné BV na klienta/ mesiac (2017)	Ø výška úhrad od PriSS na mesiac (2017)
01	Domov seniorov Lamač, Na barine 5 541 03 Bratislava (RO)	195	146	598 €	750 €	190€/25,3%
02	Dom tretieho veku, Polereckého 2 85104 Bratislava (RO)	263	191	498 €	511 €	147€/28,8%
03	Gerium, Pri trati 47, Smolnícka 3, Bratislava (RO)	80	229	1 053 €	998 €	229€/22,9%
04	Domov seniorov Archa, Rozvodná 25, Bratislava (RO)	83	156	1 166 €	1 243 €	298€/26,9%
05	Domov jesene života, Hanulova 7/A, Bratislava (RO)	200	219	1 207 €	1 156 €	304€/26,3%
06	Domov pri kríži, Pri kríži 26, Bratislava (RO)	176	287	746 €	734 €	211€/28,7%
07	Petržalský domov seniorov, Vilova 19/A, Bratislava (RO)	60	63	1 295 €	1 295 €	287€/21,7%
	SPOLU ZPS v zriaďovateľ. pôsobnosti HM	1 057	1 291	498 – 1295 €	511 – 1295 €	
	Neverejní poskytovatelia a MČ	Kapacita	Počet čakateľov k 31.5.2018	Právna forma	Priemerné BV na klienta/ mesiac (2017)	Zriaďovateľ
08	Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača, Podbrezovská 28, Pri Vinohradoch 267, Bratislava	119	0	RO	948 €	BSK
09	Domov dôchodcov, Pažitkova 2, Bratislava Ružinov	126	193	RO	947 €	MČ Ružinov
10	Ružinovský domov seniorov, Sklenárova 14, Bratislava	288	189	PO	692 €	MČ Ružinov
11	Seniorcentrum Staré mesto, Podjavorinskej 6, Bratislava	57		RO	1 048 €	MČ Staré Mesto
12	Zariadenie pre seniorov, Heydukova 14, Bratislava	11		Cirkevná organizácia		Bratislavská arcidiecézna charita
13	Centrum zdravia, Rendez n.o., Račianska 184B, Bratislava	Výmaz z registra 1.1.2019		NO		
14	Dom seniorov Rudí, n.o., Odbojárov 3, Bratislava	40		NO		
15	Domov sociálnych služieb Senecio n.o., na Grbe 2, Bratislava	40		NO		MČ Devínska Nová Ves
16	HESTIA, n.o., Bošáňiho 2, Bratislava	2		NO		
17	Kongregácia sestier najsvätejšieho Spasiteľa, Jakubovo nám. 5, Bratislava	Výmaz z registra 30.9.2005		Cirkevná organizácia		
18	NÁRUČ Senior & Junior, Fedáková 5, Bratislava	10		Združenie		
19	Nezisková organizácia Iris, Heydukova 14, Bratislava	Výmaz z registra 15.8.2018		NO		
20	SUN RISE, Dom pre seniorov, Bzovicka 38, Bratislava	40		NO		
21	Ohel David, Svoradova 11, Bratislava	Výmaz z registra 21.5.2013		Cirkevná organizácia		
22	Olimpus, n.o., Kamzík – les 2821/0, Bratislava	Výmaz z registra 28.9.2009		NO		

23	Opatera n.o., Betliarska 12, Bratislava	Výmaz z registra 24.1.2013		NO		
24	Primula – Stredisko sociálnych služieb, n.o. Nákovná 44, Bratislava	5		NO		
25	Seniordom Vajnory, Alviano 2, Bratislava (Prosenior Care s.r.o),	15		SRO		
26	Večerné zore, n.o., Stará Vajnorská 37, Bratislava	Výmaz z registra 9.12.2013		NO		
27	Stredisko evanjelickej diakonie, Partizánska 2, Bratislava	38		Cirkevná organizácia		
	Spolu ZPS mimo zriaďovateľ. pôsobnosti HM	953				
	Z toho: NePoSS	323				
	VePoSS	630				

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

V ďalšom texte sú analyzované personálne, finančné, prevádzkové podmienky existujúcich služieb na území Bratislavy na základe dotazníkového prieskumu od poskytovateľov SS zariadenie pre seniorov. Údaje sú analyzované len u zariadení pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta, nakoľko návratnosť dotazníkov od neverejných poskytovateľov sociálnych služieb ako aj z mestských častí bola veľmi nízka.

ZPS v zriaďovateľskej pôsobnosti HM	Kapacita	Muži / Ženy	Počet zamestnancov	Vek 80+ rokov	TP BA a MČ	Stupne odkázanosti					Tech. stav	Bezbariérovosť
						II.	III.	IV.	V.	VI.		
Domov seniorov Lamač Na barine 5, Bratislava	195	39 156	56	110	186	48	17	60	18	13	dobrý	áno
Dom tretieho veku Polereckého 2 Bratislava	263	58 205	84	135	200	43	14	110	16	34	dobrý	áno
Gerium, Pri trati 47, Smolnícka 3, Bratislava	80	28 52	50	38	80	4	2	26	10	38	dobrý	áno
Domov seniorov Archa, Rozvodná 25, Bratislava	83	12 71	43	75	83	-	-	29	16	38	zlý	áno
Domov jesene života, Hanulova 7/A, Bratislava	200	64 136	135	108	196	13	6	43	34	104	zlý	áno
Domov pri kríži, Pri kríži 26, Bratislava	176	26 150	60	119	169	8	6	95	31	21	dobrý	áno
Petržalský domov seniorov, Vítova 19/A, Bratislava	60	16 44	37	30	48	-	-	6	10	44	zlý	áno
SPOLU:	1057	243 814	465	615	962	116 11%	45 4%	369 35%	135 13%	254 24%		

Zdroj: Vlastné spracovanie z dotazníkov poskytovateľov sociálnej služby – zariadenie pre seniorov a register PoSS BSK (stav z mája 2018)

Údaje boli zbierané formou dotazníka k termínu 31.5.2018. Z celkovej kapacity zariadení pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy 1 057 miest je 243 miest obsadených mužmi a 814 ženami. Z rodového hľadiska teda možno konštatovať, že **77 % miest resp. služieb v ZPS je poskytovaných ženám**. Vyšší podiel klientov ženského pohlavia vyplýva aj z faktu, že ženy sa dožívajú vyššieho veku ako muži.

Celkovo je v ZPS je zamestnaných 465 zamestnancov, čo pri kapacite 1 057 miest znamená, že **na 1 zamestnanca pripadá 2,3 prijímateľov sociálnej služby**, čo zodpovedá minimálnym personálnym požiadavkám štandardu kvality podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Z celkového počtu zamestnancov má 131 (28,2%) vysokoškolské vzdelanie, 160 zamestnancov (34,4%)

má úplné stredné odborné vzdelanie, 143 zamestnancov (30,8%) má základné vzdelanie a 31 (6,6%) má stredné odborné vzdelanie.

Viac ako polovicu (58,2 %) prijímateľov sociálnej služby v zariadeniach pre seniorov tvoria klienti vo veku viac ako 80 rokov, kde sa predpokladá vyššia miera závislosti na pomoci. Čo sa týka skladby prijímateľov sociálnej služby, 962 prijímateľov (91%) má trvalý pobyt v Bratislave, len 8,6 % prijímateľov je z územia BSK a len 0,2 % z územia iného samosprávneho kraja. Z hľadiska závislosti na pomoci, ktorá je vyjadrená stupňom odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, je z celkovej kapacity 1 057 prijímateľov SS 11% v II. stupni odkázanosti, 4,3 % v III. stupni odkázanosti, 34,9 % v IV. stupni odkázanosti, 12,8 % prijímateľov je v V. stupni odkázanosti a 24 % v VI. stupni odkázanosti. 13,1 % prijímateľov SS nemá posudok o odkázanosti (pravdepodobne je im poskytovaná SS z iných vážnych dôvodov (§ 35 ods.(1) bod b).

Všetky zariadenia pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy majú bezbariérový prístup a prevádzku. Zo 7 zariadení pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy 4 ZPS majú dobrý technický stav, 3 (Domov seniorov Archa, Dom jesene života a Petržalský domov seniorov) však deklarujú zlý technický stav.

Z hľadiska ekonomického ZPS v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy vykazujú značný rozptyl v priemerných bežných výdavkoch na prijímateľa SS na mesiac (od 511€/ mesiac/prijímateľ do 1 295€/mesiac/prijímateľ). Najvyššie výdavky nad 1000€/mesiac/prijímateľa SS vykazujú práve zariadenia, ktoré uvádzajú, že majú zlý technický stav, čo môže mať za následok zvýšené prevádzkové náklady.

Kvantifikácia potrebnosti zariadení pre seniorov

Potrebná kapacita sociálnych služieb na území Bratislavy bola stanovená prostredníctvom normatívo potrieb, ktoré uvádzajú, aký podiel osôb z konkrétnej cieľovej skupiny bude potrebovať danú sociálnu službu. Vzhľadom na to, že zo strany MPSVaR SR neboli vydané usmernenia a metodiky k určeniu potrebnej kapacity sociálnych služieb, boli použité normatívy spracované v Českej republike a aktualizované v roku 2010 (*zdroj: Optimalizace sociálních služeb, Pruša, Víšek 2012*).

Z hľadiska demografického vývoja pri stanovovaní potrebných kapacít boli použité údaje zo *Štúdie demografického potenciálu Hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050, spracovanej INFOSTAT – Výskumné demografické centrum, Branislav Leha, Branislav Šprocha, Boris Vaňo*, podľa ktorej Bratislava patrí k najstarším regiónom na Slovensku, proces populačného starnutia bude však v hlavnom meste prebiehať relatívne málo intenzívne. Najintenzívnejšie starnutie obyvateľstva sa v Bratislave očakáva do roku 2035. V priebehu necelých 20 rokov sa priemerný vek obyvateľstva zvýši o viac ako 4 roky. Starnutie obyvateľov Bratislavy je zrejme aj z vývoja podielov jednotlivých vekových skupín na celkovom počte obyvateľov. Kým podiel mladého obyvateľstva (do 19 rokov) sa do roku 2050 nezmení a podiel obyvateľov v produktívnom veku (20 – 64 rokov) sa výrazne zníži, podiel seniorov (vo veku 65 rokov a viac) sa skoro zdvojnásobí. V roku 2050 bude len o niečo viac ako polovica obyvateľov v produktívnom veku a až 30 % obyvateľov bude v seniorskom veku, zvýši sa aj podiel obyvateľov v najstaršom veku (80 rokov a viac), ktorý narastie zo súčasných 3,9 % na 7,4 % v roku 2050.

Starnutie populácie mesta je v najbližších desaťročiach nezvratné. Bratislava si v tomto nesie „záťaž“ minulého demografického vývoja, kedy sa jej veková štruktúra hlavne vplyvom plodnosti a migrácie stala nevyrovnanou a tieto nerovnomernosti sa v budúcnosti výrazne prejavujú. To, že v Bratislave bude stále menej obyvateľov v produktívnom veku, že podiel obyvateľov vo veku nad 65 rokov postupne dosiahne 30 %, že sa výrazne zvýši počet aj podiel najstarších obyvateľov nad 80 rokov, ktorí často potrebujú špeciálnu zdravotnú a sociálnu starostlivosť, bude mať závažné dopady na chod a fungovanie mesta. Prejaví sa to na trhu práce, na sociálnych výdavkoch a na službách aj infraštruktúre. Z vyššie uvedených dôvodov je potrebné venovať zvýšenú pozornosť na zabezpečenie potrieb cieľovej skupiny seniorov.

Východiskové údaje sú prehľadne zosumarizované v nasledujúcej tabuľke:

Počet obyvateľov Bratislavy v roku 2020 (prognóza – stredný scenár)	434 422	<i>Zdroj: Štúdia demografického potenciálu Hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050, spracovanej INFOSTAT – Výskumné demografické centrum, Branislav Leha, Branislav Šprocha, Boris Vaňo (príloha č. 1 str. 124)</i>
Odporúčané ukazovatele vybavenosti miestami v zariadeniach pre starých občanov (na 10 000 osôb celkom)	47,5	<i>Zdroj: Optimalizace sociálních služeb, Petr Víšek, Ladislav Pruša, Národní centrum sociálních studií, o.p.s., Výskumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., Praha 2012 (Makrosociální analýza potřeby sociálních služeb, str. 48)</i>
Potrebný počet miest v zariadeniach pre seniorov	2 063,5	<i>Vlastný prepočet (434 422 / 10 000 * 47,5)</i>
Počet miest v zariadeniach pre seniorov na území Bratislavy k 14.6.2018 (všetci zriaďovatelia)	2 010	<i>Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb k 14.6.2018, Bratislavský samosprávny kraj, http://www.region-bsk.sk/poskytovatelia-socialnych-sluzieb.aspx</i>
Počet evidovaných žiadostí na umiestnenie v zariadeniach pre seniorov k 31.5.2018 (u poskytovateľov v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta SR Bratislavy)	1 291	<i>Zdroj: Dotazník zameraný na prieskum poskytovateľov sociálnych služieb na území Hlavného mesta Bratislava, jún 2018</i>

Z tabuľky vyplýva, že do roku 2020 je potrebné zvýšiť kapacitu zariadení pre seniorov na území mesta Bratislavy približne o 50 miest. Uvedenej potrebe určenej na základe odporúčaných ukazovateľov vybavenosti územia službami pre seniorov nezodpovedajú požiadavky, ktoré boli zisťované na základe dotazníkového prieskumu u existujúcich poskytovateľov sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov (aj to len u časti, kde boli vrátené dotazníky – prevažne to boli ZPS v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavy), ktoré evidujú pomerne vysoký počet evidovaných žiadostí na umiestnenie (1291), čo predstavuje nárast oproti súčasnej kapacite služieb v zariadení pre seniorov o 64,23 %, kým normatívna potreba predpokladá nárast len o 2,5 %.

Pomerne vysokú disproporciu medzi normatívnou a skutočnou potrebou bude potrebné objektivizovať, nakoľko je bežné, že jeden žiadateľ má podanú žiadosť do viacerých zariadení sociálnych služieb (čo môže poskytovať nepresné informácie o skutočnom počte čakateľov), taktiež je potrebné skúmať zvýšený záujem o pobytové sociálne služby, keď by mali mať prednosť terénne a ambulantné sociálne služby (či je dostatočná ponuka, variabilita a dostupnosť ambulantných a terénnych sociálnych služieb na území Bratislavy).

V rámci strategických cieľov KPSS na najbližšie obdobie je potrebné sa zamerať na rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, ktoré majú v pôsobnosti mestské časti. To predpokladá úzku spoluprácu a sieťovanie sociálnych služieb na území Bratislavy (úzka spolupráca Bratislavy a mestských častí v oblasti sociálnych služieb).

Je bežnou praxou, že jedno zariadenie sociálnych služieb poskytuje viacero druhov sociálnych služieb, čo komplikuje plánovací proces. Pri plánovaní sa vychádza z normatífov vybavenosti územia službami, z potrieb cieľových skupín a tiež by malo poskytovanie služieb prebiehať za podmienok určitej súťaže.

Pre vymedzenie výskytu cieľových skupín sú k dispozícii rôzne zdroje a dáta, ktoré sa čiastočne dopĺňujú, ale aj korigujú, a existujú aj rôzne názory na niektoré sociálne javy a ich výskyt. (sociodemografické analýzy sú spracované v nasledujúcich kapitolách). Východiskové podklady pre tvorbu normatífov pochádzajú z výskumu a následne z publikácie „Obce, města, regiony a sociální služby“, ktoré sú stále akceptované aj v aktuálnych prácach Výskumného ústavu práce a sociálních věcí ČR aj Ministerstvom, práce, sociálních věcí ČR. Ich validita je daná tým, že výskumu predchádzala rada podrobných analýz. Vzájomná konfrontácia rôznych údajov napr. o hypotetickej potrebe služieb a o skutočne poskytovaných službách predstavuje zdroj pre ďalšie analýzy.

Akokoľvek je myšlienka normatífov racionálna, vždy pôjde len o určitý nástroj pre porovnanie, pre analýzy a zisťovanie v mieste, pre prípadnú obhajobu nových projektov, pre diskusiu s poskytovateľmi sociálnych služieb a pre konfrontáciu s inými dátami o cieľových skupinách.

V nasledujúcej tabuľke sú spracované údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo väzbe na mieru závislosti na pomoci a veku osôb vyššieho veku:

Vek osoby	Podiel osôb potrebujuúcich pomoc	Počet obyvateľov BA vo vekovej kategórii (2020)	Podiel osôb, ktoré potrebujú pomoc pri sebaobslužbe				
			Celkom počet osôb	Z toho podľa miery závislosti:			
				minimálna	ľahká	stredná	ťažká
65 – 69 rokov	3,0%	29 928	899	450 (1,5%)	449 (1,5%)		
70 – 74 rokov	7,0%	22 315	1 562	669 (3%)	446 (2%)	447 (2%)	
75 – 79 rokov	10,5%	14 226	1 494	569 (4%)	427 (3%)	427 (3%)	71 (0,5%)
80 – 84 rokov	15,5%	8 622	1 336	560 (6,5%)	345 (4%)	345 (4%)	86 (1%)
85 – 89 rokov	27,0%	5 015	1 354	451 (9%)	401 (8%)	402 (8%)	100 (2%)
90 a viac rokov	79,9%	2 972	2 378	594 (20%)	594 (20%)	595 (20%)	595 (20%)
Spolu		83 078	9 023	3 293	2 662	2 216	852

Zdroj: Optimalizace sociálnych služieb, Petr Víšek, Ladislav Pruša, vlastné spracovanie

Vyššie uvedená tabuľka vymedzuje potrebu sociálnych služieb v závislosti na odkázanosti seniorov na pomoc. Podľa údajov Štúdie demografického potenciálu hlavného mesta SR Bratislavy do roku 2050 bude v roku 2020 cca 19,1 % obyvateľov Bratislavy vo veku 65+ (83 078 obyvateľov) a z nich cca 10,9 % (9 023 osôb) bude odkázaných na pomoc, čiže sú potencionálnymi prijímateľmi sociálnych služieb.

Ďalší pohľad na potrebu miest v zariadeniach pre seniorov poskytujú odporúčané normatívy vybavenosti službami v zariadeniach pre seniorov na 1000 obyvateľov v seniorskom veku:

	Normatív	Počet obyvateľov BA vo vekovej kategórii (projekcia 2020)	Potreba (Počet obyvateľov/1000*normatív)
Na 1000 obyvateľov osôb starších ako 65 rokov	26	83 078	2 160
Na 1000 obyvateľov starších ako 80 rokov	160	16 609	2 657

Zdroj: Optimalizace sociálnych služieb, Petr Víšek, Ladislav Pruša, vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke je uvedená sumarizácia počtu poskytovateľov sociálnych služieb na území Bratislavy. Ide o sociálne služby, ktoré sú v pôsobnosti miestnej samosprávy (HMBA a MČ):

Seniari		Ľudia bez domova (krízové intervencie)		Rodiny s deťmi a mládež	
druh SS	počet	druh SS	počet	druh SS	počet
Zariadenie opatrovateľskej služby	10	Nízkoprahové denné centrum	3	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	2
Denný stacionár	6	Nocľaháreň	4	Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov	15
Opatrovateľská služba	32	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	1		
Denné centrum	22	Terénna sociálna služba krízovej intervencie	4		
Prepravná služba	8				
Zariadenie pre seniorov	27				
SPOLU	105 (78,3%)		12 (8,96%)		17 (12,69%)

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb BSK k 30.6.2018 – vlastné spracovanie

Celkovo podľa údajov registra poskytovateľov sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja k 30.6.2018 pôsobilo na území Bratislavy 134 poskytovateľov sociálnych služieb – tých druhov sociálnych služieb, ktoré má v originálnej pôsobnosti miestna samospráva (HMBA a MČ) pre cieľové

skupiny ľudí bez domova, seniori, a rodiny s deťmi a mládež. Z uvedeného počtu 78,3 % tvoria poskytovatelia sociálnych služieb pre seniorov a poskytujú im 6 druhov služieb, 12,69 % tvoria poskytovatelia sociálnych služieb pre rodiny s deťmi s 2 druhmi služieb a 8,96 % poskytovatelia sociálnych služieb pre ľudí bez domova a v kríze so 4 druhmi služieb.

Na území Hlavného mesta Bratislavy poskytujú sociálne služby aj poskytovatelia v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. Sú to prevažne sociálne služby pre cieľovú skupinu osôb so zdravotným postihnutím. Pre úplnosť je uvedený prehľad týchto zariadení sociálnych služieb, ale nie sú predmetom analýzy existujúcich ani potrebných kapacít.

P.č.	Poskytovatelia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK
01	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých, Lipského 12, E. Zúbka 6
02	Domov sociálnych služieb pre deti a rehabilitačné stredisko ROSA, Dúbravská cesta 1
03	Domov sociálnych služieb Rozsutec, Furmanská 4
04	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, KAMPINO, Mokrohájska 5
05	GAUDEAMUS, zariadenie komunitnej rehabilitácie, Mokrohájska 3
06	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých SIBÍRKA, Sibírska 69
07	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, KAMPINO, Haanova 36 - 38
08	Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača, Pri Vinohradoch 267, Podbrezovská 28
09	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA, Tylova 21
10	Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých, Hontianska 16
11	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Javorinská 7a, Ľubinská 5

Zdroj: Mapa ZSS v pôsobnosti BSK - <http://www.region-bsk.sk/poskytovatelia-socialnych-sluzieb.aspx>

D) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

Medzi sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií patrí **monitorovanie a signalizácia potreby pomoci** – pre tento druh sociálnej služby nie je na území Bratislavy registrovaný žiadny poskytovateľ.

Ďalšou sociálnou službou v tejto skupine je **krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií** – uvedený druh sociálnej služby sa poskytuje osobám, ktoré sú v krízovej sociálnej situácii, alebo v inej obtiažnej životnej situácii, ktorú nemôžu riešiť vlastnými silami a zabezpečuje sa najmä poskytnutím sociálneho poradenstva. Za telekomunikačné technológie sa považuje najmä telefón, fax, internet. Uvedený druh sociálnej služby na území Bratislavy poskytujú 4 neverejní poskytovatelia sociálnej služby:

P.č.	Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	Dátum zápisu do registra	Poznámka
01	Fórum života, Bratislava	12.9.2016	NePoSS
02	Inštitút pre výskum práce a rodiny	25.8.2014	NePoSS
03	Poradňa ALEXIS n.o.	16.10.2016	NePoSS
04	VIERA reštart n.o., Vajnorská 1305/1, Bratislava	28.2.2012	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

E) Podporné služby

K podporným službám patria: odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, podpora samostatného bývania, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v pracovni a poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, **ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy**, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom. Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv

a povinností vykonávajú v súlade so Štatútom HMBA všetky mestské časti. **Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností** je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka, a osobám, ktoré si sami nedokážu uplatňovať práva a právom chránené záujmy (zastupovanie v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, súčinnosť pri spisovaní návrhov na súd, poskytovanie alebo sprostredkovanie poradenstva, spolupráca so zariadeniami, úradmi práce, súdmi, a pod.). Na BSK sú na území HM registrovaní dvaja neverejní poskytovatelia tohto druhu sociálnej služby:

P.č.	Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/výmaz	Poznámka
01	Pomoc obetiam násilia, Cintorínska 3, Bratislava	Obete trestných činov vrátane obetí obchodovania s ľuďmi a domáceho násilia dopravných nehôd katastrof nešťastných udalostí a teroristických útokov.	30.3.2010 Výmaz z registra 15.3.2013	NePoSS
02	VIERA reštart n.o. Vajnorská 1305/1, Bratislava	Opatrovníci, fyzické osoby, ktoré majú záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzické osoby, ktoré si sami nedokážu uplatňovať práva a chrániť práva a právom chránené záujmy.	28.2.2012	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Denné centrá - podľa § 56 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa v dennom centre poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo a zabezpečuje sa záujmová činnosť. Na území Hlavného mesta Bratislavy je registrovaných 29 denných centier s celkovou kapacitou 1561 členov, ktorí ich navštevujú. Sociálnu službu v denných centrách zabezpečujú mestské časti. Zo 17 MČ sú denné centrá registrované v 7 MČ, pričom niektoré MČ prevádzkujú aj viac denných centier, napr. MČ Nové Mesto má registrovaných 8 denných centier s kapacitou 360 miest:

P.č.	Denné centrum	Kapacita	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra
01	Mestská časť Bratislava-Dúbravka	100	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	26.2.2013
02	Mestská časť Bratislava-Dúbravka	100		26.2.2013
03	Mestská časť Bratislava-Dúbravka	100		26.2.2013
04	Mestská časť Bratislava-Dúbravka	30		26.2.2013
05	Mestská časť Bratislava-Karlova Ves	100		12.6.2012
06	Mestská časť Bratislava-Karlova Ves	100		12.6.2012
07	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	40		29.5.2013
08	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	50		29.5.2013
09	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	30		29.5.2013
10	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	40		29.5.2013
11	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	55		29.5.2013
12	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	70		29.5.2013
13	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	30		29.5.2013
14	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto	45		29.5.2013
15	Mestská časť Bratislava-Podunajské Biskupice	30		18.12.2009
16	Mestská časť Bratislava-Podunajské Biskupice	50		18.12.2009
17	Mestská časť Bratislava-Podunajské Biskupice	50		18.12.2009
18	Mestská časť Bratislava-Rača	90		1.1.1996
19	Mestská časť Bratislava-Rača	60		1.1.1996
20	Mestská časť Bratislava-Rača	40		Neuvedené
21	Mestská časť Bratislava-Vajnory	80		30.4.2012
22	Mestská časť Bratislava-Vrakuňa	20		25.9.2015
23	Mestská časť Bratislava – Petržalka (Medved'ova)	20		neuvedené
24	Mestská časť Bratislava – Petržalka (Haanova)	40		neuvedené
25	Mestská časť Bratislava – Petržalka (Strečnianska)	40		neuvedené
26	Mestská časť Bratislava – Petržalka (Osuského)	70		neuvedené
27	Mestská časť Bratislava – Petržalka (Gercenova)	40		neuvedené

28	Mestská časť Bratislava – Petržalka(Vyšehradská)	40		neuveďené
29	Mestská časť Bratislava – Staré Mesto	20		13.3.2018
	SPOLU	1 561		

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z 31.3.2020)

Poskytovanie sociálnej služby v jedálni – poskytuje sa stravovanie osobám, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na zabezpečenie základných životných potrieb, osobám s ŤZP, nepriaznivým zdravotným stavom a osobám v dôchodkovom veku. Stravovanie môže byť zabezpečené aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti. Celkom je na území Bratislavy registrovaných 7 poskytovateľov sociálnej služby v jedálni, z toho 1 neverejný poskytovateľ sociálnej služby a 6 poskytovateľov sociálnych služieb v jedálni zriadených mestskými časťami.

P.č.	Sociálna služba - jedáleň	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra/výmaz	Zriaďovateľ
01	Dom sociálnych služieb Senecio, n.o., Na Grbe 6195/2, Bratislava	Fyzické osoby ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, majú ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšili dôchodkový vek.	13.4.2006	MČ Devínska Nová Ves
02	HESTIA, n.o., Bošániho 2, Bratislava		24.10.2003	NePoSS
03	Mestská časť Bratislava – Karlova Ves, Lackova 4, BA		12.6.2012	MČ Karlova Ves
04	Mestská časť Bratislava – Vrakuňa, Bodvianska 4, BA		25.9.2015	MČ Vrakuňa
05	Ružinovský domov seniorov, Zimná 1, Bratislava		12.1.2010	MČ Ružinov
06	Ružinovský domov seniorov, Sklenárova 14, Bratislava		12.10.2010	MČ Ružinov
07	Seniorcentrum Staré Mesto, Podjavorinskej 771/6, Bratislava		10.11.2009 Výmaz z registra 9.10.2017	MČ Staré Mesto
08	Stredisko sociálnych služieb Bratislava Petržalka		09.09.2009	MČ Petržalka

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Poskytovanie sociálnej služby v práčovni, kde sa utvárajú podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne pre osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, osoby s ŤZP, nepriaznivým zdravotným stavom a osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek.

P.č.	Sociálna služba - práčovňa	Dátum zápisu do registra	Poznámka
01	Slovenský červený kríž územný spolok Bratislava – mesto, Miletičova 586/59, Bratislava	6.8.2012	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny, kde sa utvárajú podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny osobám, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, osoby s ŤZP, nepriaznivým zdravotným stavom a osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek.

P.č.	Stredisko osobnej hygieny	Dátum zápisu do registra	Zriaďovateľ
------	---------------------------	--------------------------	-------------

01	DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia, Námestie 1.mája 4534/1, Bratislava	12.12.2011	NePoSS
02	Domov pre každého – občianske združenie na podporu a hmotné zaopatrenie ľudí, Hradská 2, Bratislava	29.7.1999	NePoSS
03	Domov sv. Jána z Boha n.o., Hattalova 1070/6, Bratislava	20.4.2012	NePoSS

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie

F) Sociálne poradenstvo

Sociálne poradenstvo patrí k nosným odborným činnostiam. Vzhľadom na to, že mnohé subjekty sú zaregistrované ako poskytovatelia len samostatného poradenstva (registrácia na BSK resp. akreditácia v prípade špecializovaného sociálneho poradenstva na MPSVaR SR), bolo zaradené do prehľadu o druhoch sociálnych služieb aj sociálne poradenstvo.

Sociálne poradenstvo – základné je odborná činnosť zameraná na pomoc osobám v nepriaznivej sociálnej situácii. Pozostáva z posúdenia povahy problému, z poskytnutia základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa zákona o sociálnych službách. V registri poskytovateľov sociálnych služieb BSK je zaregistrovaných celkom 19 neverejných poskytovateľov sociálnej služby – základné sociálne poradenstvo. Samospráva (miestna aj regionálna) má definovanú povinnosť poskytovať základné sociálne poradenstvo zo zákona o sociálnych službách (§ 80 a 81).

P.č.	Sociálne poradenstvo - základné	Adresa	Dátum zápisu do registra/výmaz
01	Agentúra podporovaného zamestnávania n.o.	Panenská 29, 811 03 Bratislava	1.1.2000
02	Aliancia žien – Cesta späť	Bratislava – mestská časť Staré mesto	16.12.2016/Výmaz z registra 30.11.2018
03	Centrum samostatného života n.o.	Haanova 10, 851 04 Bratislava	20.4.2011/ Výmaz z registra 29.10.2019
04	Dom sociálnych služieb – MOST n.o.		29.9.2008
05	Doma u Kapucínov n.o.		10.7.2015
06	Domov - DÚHA	Stavbárska 6, 821 07 Bratislava	12.4.2013
07	Domov pre seniorov Krásna hôrka n.o.	Dunajská 4, 811 08 Bratislava	4.2.2013
08	Fórum osamelých matiek	Osuského 1, 851 03 Bratislava	27.5.2011
09	Fórum života	Heydukova 2158/4, 811 08 Bratislava	12.9.2016
10	Organizácia muskulárnych dystrofikov v SR	Vrútocká 17000/8, 821 04 Bratislava	16.12.2011
11	Pomoc obetiam násillia	Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava	30.3.2010
12	Poradňa ALEXIS n.o.		1.12.2014
13	Proti prúdu o.z.		13.12.2011
14	Raná starostlivosť n.o.		15.7.2013
15	Slovenský paralympijský výbor		7.3.2016
16	Slovenský zväz telesne postihnutých	Ševčenkova 19, 851 01 Bratislava	15.6.2012
17	Svetlo nádeje n.o.	Púpavová 24, 841 05 Bratislava	21.8.2007/ Výmaz z registra 10.3.2014
18	Únia materských centier		15.4.2016
19	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava	1.3.2010
20	VIERA reštart n.o.		28.2.2012
21	Združenie na podporu rodiny a rodovej rovnosti		24.10.2014
22	Zväz diabetikov Slovenska	Súťažná 1126/18, 821 08 Bratislava	29.3.2007

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Sociálne poradenstvo – špecializované je zamerané na zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov osôb, rodín alebo komunity a na poskytnutie konkrétnej odbornej pomoci. Špecializované sociálne poradenstvo ako samostatná odborná činnosť sa vykonáva na základe akreditácie na odbornú činnosť v súlade s § 88 zákona o sociálnych službách. V registri poskytovateľov sociálnych služieb BSK je registrovaných 17 poskytovateľov sociálnej služby – špecializované sociálne poradenstvo zamerané

na rôzne cieľové skupiny (najmä ľudia bez domova, osoby so zdravotným postihnutím, zomierajúce a ťažko choré deti a ich rodiny). Všetci poskytovatelia uvedeného druhu sociálnej služby sú neverejnými poskytovateľmi.

P.č.	Sociálne poradenstvo - špecializované	Adresa	Cieľová skupina	Dátum zápisu do registra
1	Agentúra podporovaného zamestnávania n. o.	Panenská 29, 811 03 Bratislava	fyzické osoby so zdravotným postihnutím fyzické osoby s postihnutím pripravujúce sa na pracovné začlenenie formou chránenej dielne alebo podporovaného zamestnávania fyzické osoby adaptujúce sa na zamestnanie v kombinácii s trhom práce a v kontexte so sociálnou adaptáciou komunikáciou.	1.1.2000
2	Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov	Mokrohájska cesta 3, 841 04 Bratislava	poruchové a dysfunkčné rodiny jednotlivci ktorí nezvládajú sociálnu krízu	21.4.2005
3	Autistické centrum Andreas n.o.	Galandova 7, 811 06 Bratislava	osoby s pervazívnou vývinovou poruchou rodičia a zákonní zástupcovia osôb s pervazívnou vývinovou poruchou resp. celá rodina dieťaťa s postihnutím odborní pracovníci organizácie a široká verejnosť	23.11.2005
4	DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia	Kapitulská 308/18, 814 14 Bratislava	Fyzické osoby bez domova, ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať.	2.2.2017
6	Občianske združenie STOPA Slovensko	Pražská 4528/33, 811 04 Bratislava	ľudia bez domova - fyzické osoby v extrémnom sociálnom vylúčení a osoby ohrozené extrémnym sociálnym vylúčením a osoby v nepriaznivej sociálnej situácii žijúce na území mesta Bratislava	9.8.2017
7	Organizácia muskulárnych dystrofiíkov v SR	Vrútocká 17000/8, 821 04 Bratislava	ťažko zdravotne postihnutí občania najmä svalové dystrofiie	22.10.2003
8	OZ Vagus	Račianska 1575/78, 831 02 Bratislava Nové Mesto	Primárne bývalí klienti centra Domec, t.j. ľudia bez domova žijúci na území hlavného mesta SR Bratislavy, ktorí však už majú zabezpečené podporované zamestnanie	13.10.2017
9	PLAMIENOK n. o.	Zadunajská cesta 6A, 851 01 Bratislava	zomierajúce a ťažko choré deti ich rodiny a sociálne okolie	2.7.2007
10	Proti prúdu o.z.	Karpatská 3096/10, 811 01 Bratislava	fyzické osoby bez domova	13.12.2011
11	Rada pre poradenstvo v sociálnej práci	Františkánska 439/2, 811 01 Bratislava	Klienti so špeciálnymi potrebami a ich príbuzní osoby so zmeneným zdravotným stavom týrané a sexuálne zneužívané osoby občania s psychickými poruchami občania s autizmom bezdomovci a iné osoby	2.1.1999
12	Slovenská humanitná rada	Budyšínska 1, 831 03 Bratislava	Osoby žiadajúce o azyl osoby s udeleným azylom osoby s udelenou doplnkovou ochranou a cudzinci s trvalým a prechodným pobytom.	21.1.2016
12	Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom	Námestie 1.mája 1, 811 06 Bratislava	fyzické osoby s autizmom a ich rodiny	26.11.2012
13	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska	Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava	fyzické osoby so zrakovým postihnutím rodinní príslušníci osôb so zrakovým postihnutím	1.3.2010
14	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike	Štúrova 13/6, 811 02 Bratislava	osoby s mentálnym a kombinovaným postihnutím a ich rodiny	17.12.2009
15	Zväz diabetikov Slovenska	Súťažná 1126/18, 821 08 Bratislava	fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s diabetes mellitus, ich rodiny a skupiny osôb, ktoré sú potenciálne ohrozené ochorením na diabetes mellitus	27.6.2011

Zdroj: Register poskytovateľov BSK – vlastné spracovanie (stav z júna 2018)

Nevyhnutným krokom pre zvýšenie efektívnosti financovania všetkých druhov sociálnych služieb je prepojenie systému plánovania, registrácie a financovania sociálnej služby.

1.6 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb boli zisťované formou dotazníkového prieskumu medzi prijímateľmi sociálnych služieb na území Hlavného mesta SR Bratislavy. Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 299 respondentov, z toho 17 % predstavovali muži, 76 % ženy a zvyšných 6 % respondentov neuviedlo svoje pohlavie. Nasledovná tabuľka sumarizuje vekové zloženie respondentov:

Veková kategória	Percentuálny podiel respondentov
≤ 18	0 %
19 – 29	1 %
30 – 39	6 %
40 – 49	3 %
50 – 59	2 %
60 – 69	4 %
70 - 79	23 %
≥ 80	54 %
Neuvedené	7 %
SPOLU	100 %

Okrem modulu zisťujúceho identifikačné údaje respondentov, pozostával dotazník z nasledovných 3 modulov:

Modul 1: Všeobecné otázky týkajúce sa spokojnosti s poskytovanými SS

Modul obsahoval 3 uzatvorené a 1 otvorenú otázku.

Na otázku: „*Ako dlho trvalo, kým bola Vaša žiadosť o poskytnutie sociálnej služby vybavená? (Ako dlho ste čakali na poskytnutie sociálnej služby alebo umiestnenie v zariadení?)*“ odpovedalo najviac respondentov (33 %), že doba vybavenia ich žiadosti trvala **do 3 mesiacov**. Druhú najpočetnejšiu skupinu (26 %) tvorili respondenti, ktorí čakali od 3 do 5 mesiacov, nasledovali tí, ktorí čakali od 5 do 12 mesiacov (20 %), od 1 do 2 rokov (16 %) a od 2 do 3 rokov (3 %). Dotazník neponúkal možnosť pre respondentov, ktorí čakali viac ako 3 roky, avšak 3 % respondentov túto informáciu v dotazníku uviedli. Dvaja respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Na otázku: „*Ako dlho ste prijímateľom sociálnej služby (odkedy ste umiestnený/á v zariadení SS?)*“ odpovedalo najviac respondentov (44 %), že poberateľom sociálnej služby sú **2 až 3 roky**. Druhú najpočetnejšiu skupinu (17 %) respondentov tvoria tí, ktorí sociálnu službu poberajú v časovom úseku od 1 do 2 rokov, nasledovaní skupinou respondentov (13 %) poberajúcich sociálnu službu od 5 do 12 mesiacov a rovnakou skupinou (13 %), ktorá službu poberá viac ako 3 roky. 7 % respondentov uviedlo, že službu poberá od 0 do 3 mesiacov a 6 % z nich ju poberá v časovom úseku od 3 do 5 mesiacov. Na túto otázku neodpovedali 3 respondenti a 1 z nich explicitne uviedol, že v zariadení umiestnený nie je.

Poslednú uzatvorenú otázku tohto modulu „*Ako ste spokojný/á s poskytovanými sociálnymi službami?*“ mali respondenti ohodnotiť známkami od 1 do 5, pričom 1 = najlepšie hodnotenie a 5 = najhoršie hodnotenie. Nie všetci respondenti ohodnotili známkou každú z uvedených možností. Nasledovná tabuľka znázorňuje jednotlivé služby a im pridelený počet hodnotení (v absolútnom vyjadrení) známkami od 1 do 5:

Sociálne služby	1	2	3	4	5	Neuvedené
Pomoc pri seba-obslužných činnostiach	178	52	12	2	6	49
Ubytovanie	161	45	13	3	7	70
Stravovanie	144	66	36	12	5	36
Upratovanie	200	29	12	7	6	45
Záujmová činnosť	178	65	3	6	8	39
Poskytovanie iných ako sociálnych služieb, napr. ošetrovateľské úkony, rehabilitácia, kaderníctvo, pedikúra, bohoslužby	133	39	17	0	10	100

Z tabuľky vidieť, že najviac respondentov hodnotilo vymenované služby najlepším hodnotením – známku 1. Rovnako je však vidieť, že veľa respondentov nehodnotilo uvedené služby vôbec.

Na otvorenú otázku „Čo považujete za najväčší problém v zariadení, v ktorom sa Vám poskytujú sociálne služby?“ odpovedalo 154 respondentov, z ktorých 4 uviedli, že nie sú umiestnení v zariadení a 51 uviedlo, že nemajú žiadny problém. Z ostatných 99 odpovedí sa najčastejšie vyskytovali nasledovné nedostatky:

- nedostatok personálu – ošetrovatelia, lekári,
- spolubývajúci,
- strava,
- spoločné sociálne zariadenie.

Modul 2: Práva prijímateľov sociálnej služby

Modul obsahoval 3 uzavreté otázky.

V rámci prvej otázky tohto modulu: „Ako sa podieľate na určovaní životných podmienok v zariadení? Akou formou máte možnosť vyjadriť svoju nespokojnosť s poskytovanými službami?“ mali respondenti možnosť označiť viac ako 1 odpoveď, ako aj uviesť vlastnú odpoveď. Nasledovná tabuľka znázorňuje počet označení jednotlivých odpovedí v absolútnom vyjadrení.

Odpovede	Celkový počet označení danej odpovede
Poviem to obslužnému personálu (v ten deň)	249
Máme knihu prianí a sťažností	85
Pravidelne máme stretnutia s personálom, kde sa riešia aj naše podnety a návrhy	94
Iné formy (napíšte aké?)	29

Z 29 respondentov, ktorí označili možnosť „Iné formy“ ich popísalo 25, pričom najčastejšie sa opakujúce boli nasledovné:

- oznámenie problému rodinnému príslušníkovi,
- oznámenie prostredníctvom telefónu a/alebo e-mailu;
- využívanie schránky na podnety klientov.

Jeden respondent v tejto možnosti uviedol, že služby zariadenia nevyužíva – je v domácej starostlivosti.

Aj v rámci ďalšej otázky: „Ako máte zabezpečený kontakt s príbuznými?“ mali respondenti možnosť označiť viac ako 1 odpoveď, výsledky znázorňuje nasledovná tabuľka:

Odpovede	Celkový počet označení danej odpovede
Mám mobilný telefón a som v kontakte s nimi	172
Príbuzní ma navštevujú a majú prístup na izbu	154
Máme v zariadení návštevnu miestnosť	91
Kontakt s príbuznými mám pravidelný	129
Kontakt s príbuznými neudržiavam	17
Iné	40

Zo 40 respondentov, ktorí uviedli možnosť „Iné“ bolo textových odpovedí 19, ostatných 21 respondentov len označilo túto možnosť bez konkrétneho textu. Z textových odpovedí sa najčastejšie vyskytovali nasledovné:

- respondent nie je umiestnený v zariadení,
- respondent využíva denný stacionár,
- respondent nemá príbuzných.

Tretia otázka modulu 2 sa týkala zmluvy o poskytnutí sociálnej služby a úhrad za sociálne služby. Respondenti mali odpovedať na 4 otázky áno alebo nie, pričom v jednej otázke mali uviesť aj konkrétne príklady. Vyhodnotenie tejto otázky znázorňuje nasledovná tabuľka.

Otázka	Celkový počet označení „áno“	Celkový počet označení „nie“	Bez odpovede
A) Pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní ste boli zrozumiteľne oboznámený/á s podmienkami poskytovania sociálnej služby?	266	5	28
B) Výška úhrady za poskytované služby zodpovedá kvalite služby a myslíte si, že je primeraná?	224	14	61
C) Platíte ešte aj za iné služby, ktoré poberáte v zariadení? Ak áno, uveďte ktoré.	70	138	91
D) Po zaplatení úhrady za sociálnu službu zostane Vám dostatok peňazí na uspokojenie Vašich potrieb?	185	61	53

Zo 70 respondentov, ktorý označili pri otázke C) možnosť „áno“ ich konkrétny príklad uviedlo 28, pričom najčastejšie sa vyskytujúce odpovede boli nasledovné:

- doprava,
- pedikúra a kaderníctvo,
- memory tréning.

Modul 3: Vaše odporúčania a návrhy

Modul obsahoval 2 uzatvorené otázky. Keďže tento modul sa priamo venoval sociálnym službám, poskytoval aj terminologický výklad základných sociálnych služieb, na ktoré sa respondentov pýtal.

V otázke: „Čo by Vám najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti?“ mali respondenti možnosť označiť najviac 3 odpovede, avšak 14 respondentov označilo viac ako 3 odpovede a 29 respondentov na otázku neodpovedalo vôbec. Nasledovná tabuľka znázorňuje počet označení ponúkaných možností v absolútnom vyjadrení.

Možnosti	Celkový počet označení danej odpovede
Pomoc dobrovoľníkov – neplatená forma	89
Zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb – v odborných činnostiach – osobná starostlivosť	55
Zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb – v obslužných činnostiach – bývanie	22
Zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb – v obslužných činnostiach – stravovanie	35
Zvýšiť kvalitu iných činností	12
Nič nepotrebujem, zariadenie a rodina sa postará o zaistenie starostlivosti bez väčších problémov	100
Peniaze	77
Iné (vypíšte)	37
Neviem/bez odpovede	45

Respondenti mali možnosť vyjadriť vlastný názor v rámci dvoch možností. V prvom prípade mali možnosť vyjadriť, ktoré iné činnosti by mali byť poskytované vo vyššej kvalite. Z celkového počtu 12 označení danej možnosti boli 4 textové, pričom odpovede boli nasledovné:

- „donáška obeda,
- lekár,
- viac personálu,
- pedikúra, lekár“.

V druhom prípade mohli respondenti uviesť inú – vlastnú odpoveď, ktorú dotazník neponúkal. Z celkového počtu 37 označení tejto možnosti bolo 36 textových. Najčastejšie sa vyskytujúce odpovede boli nasledovné:

- zjednodušenie vybavovania príspevkov na úradoch,
- zabezpečenie bezbariérovosti infraštruktúry,
- doprava do denného stacionára,
- kvantita a kvalita zdravotníckeho personálu v zariadeniach.

Otázka 3.2. „Na ktoré oblasti pomoci by sa malo mesto v budúcnosti zamerať?“ bola rozdelená do štyroch skupín možností:

- Na sociálne služby krízovej intervencie;
- Na sociálne služby na podporu rodiny s deťmi;
- Na sociálne služby dlhodobej starostlivosti (s dôrazom na osoby so zdravotným postihnutím a v seniorskom veku)
- Iné druhy služieb.

Každá skupina obsahovala niekoľko možností, pričom respondenti mali označiť maximálne 3 odpovede, avšak spravidla ich označovali viac a v mnohých prípadoch neoznačili žiadnu z možností. Nasledovná tabuľka znázorňuje počet označení jednotlivých odpovedí v rámci skupiny A). Takmer 62 % respondentov na túto otázku neodpovedalo vôbec, resp. neoznačili žiadnu z možností.

A) Sociálne služby krízovej intervencie	Celkový počet označení danej odpovede
Terénna sociálna služba krízovej intervencie	46
Nízkoprahové denné centrum/nízkoprahová sociálna služba pre rodinu s deťmi	51
Nocľaháreň	38
Útulok	32
Zariadenie núdzového bývania	62
Domov na pol ceste	30

Z tabuľky vidieť, že najčastejšie označovaná bola možnosť zriadenia zariadenia núdzového bývania, nasledovaná zriadením nízkoprahového denného centra a poskytovanie terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.

Ďalšia tabuľka znázorňuje počet označení možností pomoci v meste Bratislava v rámci skupiny sociálnych služieb B). Na túto otázku neodpovedalo takmer 70 % respondentov.

B) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	Celkový počet označení danej odpovede
Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)	61
Terénne a ambulancné služby starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (v domácnosti rodiny alebo opatrovateľa)	34
Služby včasnej intervencie	39

Nasledujúca tabuľka znázorňuje počet označení daných odpovedí v rámci skupiny C). Na túto otázku neodpovedalo takmer 12 % respondentov.

C) Sociálne služby dlhodobej starostlivosti	Celkový počet označení danej odpovede
Zastupovanie na úradoch (napr. tlmočník posunkovej reči)	41
Opatrovateľská služba	118
Jedáleň pre dôchodcov	80
Zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov)	151
Zariadenie opatrovateľskej služby na dobu určitú	71
Služby pre občanov so zdravotným postihnutím (denné stacionáre, prepravná služba)	106
Zariadenie podporovaného bývania pre občanov so zdravotným postihnutím	46
Domov sociálnych služieb	52
Špecializované zariadenie	104

Z tabuľky vidieť, že najžiadanejšie formy pomoci sú:

- Zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov);
- Opatrovateľská služba;
- Služby pre občanov so zdravotným postihnutím;
- Špecializované zariadenie.

Najmenej žiadané formy pomoci sú zastupovanie na úradoch, zariadenie podporovaného bývania pre občanov so zdravotným postihnutím a domov sociálnych služieb.

Výsledky hodnotenia poslednej skupiny možností znázorňuje nasledovná tabuľka. Na túto otázku neodpovedalo 62 % respondentov, resp. neoznačili žiadnu z uvedených možností.

D) Iné druhy služieb	Celkový počet označení danej odpovede
Riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím	53
Školy pre osoby so zdravotným postihnutím	50
Starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou (záchytná izba, resocializačné centrá, ...)	46
Iné (vypíšte)	3
Neviem/bez odpovede	35

Len traja respondenti využili možnosť vypísať aj iné druhy služieb, na ktoré by sa v budúcnosti malo mesto Bratislava zamerať. Títo respondenti uviedli nasledovné:

- „sociálny taxík pre dopravu k lekárom s doprovodom 2 opatrovateliek. Rozvoz diétnej stravy z jedálne pre dôchodcov;
- ubytovacia izba pre návštevu mimo Bratislavský kraj (do 10 € za noc);
- stravovanie v iných zariadeniach napr. v školách“.

1.7 Analýza požiadaviek obyvateľov Bratislavy

Požiadavky obyvateľov Bratislavy boli zisťované formou dotazníkového prieskumu. Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 79 respondentov, z toho 13 % predstavovali muži, 75 % ženy a zvyšných 12 % respondentov neuviedlo svoje pohlavie. Išlo prevažne o osoby v produktívnom veku, ako ukazuje nasledovná tabuľka vekového zloženia respondentov:

Veková kategória	Percentuálny podiel respondentov
≤ 18	0 %
19 – 29	0 %
30 – 39	20 %
40 – 49	5 %
50 – 59	49 %
60 – 69	13 %
70 - 79	8 %
≥ 80	0 %
Neuvedené	5 %
SPOLU	100 %

Okrem modulu zisťujúceho identifikačné údaje respondentov, pozostával dotazník z nasledovných 3 modulov:

Modul 1: Všeobecné otázky týkajúce sa spokojnosti života občanov v Bratislave

Modul obsahoval 2 uzatvorené a 1 otvorenú otázku.

Na otázku „Ak zoberiete do úvahy všetky stránky života v meste, ako sa celkovo v meste Bratislava cítite?“ odpovedalo 58 % respondentov, že sú **skôr spokojní**, pričom 41 % respondentov uviedlo, že sú **určite spokojní**. Skôr nespokojný bol jeden respondent.

Z hľadiska vybraných aspektov života v meste Bratislava ohodnotilo známkou 1 (najlepšie hodnotenie) najviac respondentov (77 %) možnosť „Obchody“, nasledovala možnosť „Voľný čas – kultúra“ (68 %) a „Voľný čas – šport“ (52 %). Aspekt „Sociálne služby“ ohodnotilo najviac respondentov (48 %) známkou 3, pričom známkou 1 ohodnotilo tento aspekt 35 % respondentov. Okrem tohto aspektu ohodnotilo najviac respondentov inou známkou ako 1 už len aspekt „Bývanie“ – 41 % respondentov pridelo tomuto aspektu známkou 2, pričom známkou 1 mu pridelo 37 % respondentov.

Modul 1 obsahoval aj jednu otvorenú otázku: „Čo považujete za najväčší problém v Bratislave?“. Najčastejšie sa vyskytujúce odpovede boli nasledovné:

- doprava, kvalita cestných komunikácií a nedostatok parkovacích miest,
- nedostatok zelene,
- špinavé ulice.

Modul 2: Informovanosť o sociálnych službách

Modul obsahoval 1 uzatvorenú otázku: „Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v meste?“. Respondenti mohli v rámci tejto otázky označiť maximálne 2 odpovede, avšak dvaja respondenti označili aj viac ako 2 odpovede. Celkový počet označení jednotlivých možností v zozbieraných dotazníkoch znázorňuje nasledovná tabuľka.

Odpovede	Celkový počet označení danej odpovede
Obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol	60
Kontaktujem organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú	13
Vyhľadám pomoc u priateľov, v rodine	8
Získam informácie z internetu	50
Opýtam sa na úradoch	22
Iné zdroje	2
Popíšte, aké druhy informácií by ste uvítali a akou formou	2

V rámci poslednej možnosti sa konkrétne vyjadril iba 1 respondent, pričom uviedol formu „rozhlasové relácie“.

Modul 3: Sociálne služby

Modul obsahoval 4 uzatvorené otázky. Keďže tento modul sa priamo venoval sociálnym službám, poskytoval aj terminologický výklad základných sociálnych služieb, na ktoré sa respondentov pýtal.

V rámci prvej otázky mali občania uviesť či využívajú vymenované sociálne služby a v prípade, že dané služby využívajú, označiť aj ich spokojnosť s nimi. Sociálne služby, ku ktorým sa respondenti mali možnosť vyjadriť, boli zoradené do nasledovných skupín, pričom vyjadriť sa mali ku každej z nich:

- 3.1.1. poradenstvo (sociálne, psychologické, právne, ...);
- 3.1.2. služby pre seniorov, jedáleň pre seniorov, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, signalizácia potreby pomoci – SOS senior, požičovňa pomôcok, zariadenie opatrovateľskej služby na krátkodobý pobyt, zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov) a pod.;
- 3.1.3. služby pre občanov so zdravotným postihnutím (denné stacionáre, prepravná služba, ...);
- 3.1.4. zariadenie núdzového bývania;
- 3.1.5. služby pre matky s deťmi;
- 3.1.6. útulok/nocľaháreň;
- 3.1.7. nízkoprahové sociálne služby;
- 3.1.8. iné (vypíšte).

Spravidla najviac respondentov uvádzalo, že žiadne z vymenovaných sociálnych služieb nevyužívajú. Sumárny prehľad odpovedí respondentov znázorňuje nasledovná tabuľka. Údaje sú v absolútnom vyjadrení.

Skupiny sociálnych služieb	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	3.1.5.	3.1.6.	3.1.7.	3.1.8.
Využívam a som spokojný/á	6	0	0	0	0	0	0	0
Využívam a nie som spokojný/a	1	3	2	0	2	0	0	0
Nevyužívam	58	68	66	70	70	70	69	0
Neviem	5	5	6	6	4	6	5	1
Bez odpovede	9	3	5	3	3	3	5	77

Možnosť uviesť inú ako vymenovanú službu využil iba 1 respondent, ktorý uviedol že využíva „kluby dôchodcov s denným pobytom“.

V ďalšej otázke: „Ak sa Vaša rodina o niekoho dlhodobo stará, čo by Vám najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti?“ mohli respondenti opäť označiť viac ako 1 odpoveď z nasledovnej ponuky:

Odpovede	Celkový počet označení danej odpovede
Poradenstvo	4
Susedská pomoc	23
Pomoc dobrovoľníkov – neplatená forma	30
Pomoc kvalifikovanej opatrovateľky – platená forma	39
Zaistenie krátkodobých pobytov mimo rodinu pre danú osobu	36
Iné (vypíšte)	3
Nič nepotrebujem, rodina sa postará o zaistenie starostlivosti bez väčších problémov	2
Peniaze	33
Neviem/bez odpovede.	0

Ako vidieť z tabuľky, najčastejšie volili respondenti možnosť 3.2.4. pomoc kvalifikovanej opatrovateľky – platená forma, nasledovala možnosť 3.2.5. zaistenie krátkodobých pobytov mimo rodinu pre danú osobu a 3.2.8. peniaze. Traja respondenti využili aj možnosť vypísať iné ako uvedené možnosti, pričom títo sa zhodli, že problémom je najmä čas, na ktorý im mesto prideli opatrovateľku (4 hodiny, pričom pre pracujúceho člena rodiny to je veľmi málo) a zároveň cena danej služby, ktorá je podľa týchto respondentov príliš vysoká.

Aj v rámci ďalšej otázky: „Ako by ste postupovali v prípade trvalého zdravotného postihnutia (dlhodobej choroby, staroby so stratou sebestačnosti a pod.) člena Vašej rodiny?“ mohli respondenti uviesť viac ako 1 možnosť. Najčastejšie sa vyskytujúca odpoveď (označená celkom 46-krát) bola, že by respondenti využili služby (napr. opatrovateľské) **poskytované v domácom prostredí**. Druhou najčastejšie označovanou možnosťou (označená celkom 35-krát) bolo spoliehanie sa na **inštitúcie poskytujúce trvalú starostlivosť** (napr. zariadenia sociálnych služieb, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby). **Samostatné zabezpečenie starostlivosti** bolo označené len 11-krát.

Otázka 3.4. „Na ktoré oblasti pomoci by sa malo mesto v budúcnosti zamerať?“ bola rozdelená do štyroch skupín možností:

- Na sociálne služby krízovej intervencie;
- Na sociálne služby na podporu rodiny s deťmi;
- Na sociálne služby dlhodobej starostlivosti (s dôrazom na osoby so zdravotným postihnutím a v seniorskom veku)
- Iné druhy služieb.

Každá skupina obsahovala niekoľko možností, pričom respondenti mali označiť maximálne 3 odpovede, avšak spravidla ich označovali viac a v mnohých prípadoch neoznačili žiadnu z možností.

Nasledovná tabuľka znázorňuje počet označení jednotlivých odpovedí v rámci skupiny A). Takmer 36 % respondentov na túto otázku neodpovedalo vôbec, resp. neoznačili žiadnu z možností.

A) Sociálne služby krízovej intervencie	Celkový počet označení danej odpovede
Terénna sociálna služba krízovej intervencie	22
Nízkoprahové denné centrum/nízkoprahová sociálna služba pre rodinu s deťmi	30
Nočľaháreň	4
Útulok	4
Zariadenie núdzového bývania	25
Domov na pol ceste	8

Z tabuľky vidieť, že najčastejšie označovaná bola označovaná možnosť nízkoprahového centra, resp. služieb rodín s deťmi, nasledovaná zriadením zariadenia núdzového bývania a terénnej sociálnej služby.

Ďalšia tabuľka znázorňuje počet označení možností pomoci v meste Bratislava v rámci skupiny sociálnych služieb B). Na túto otázku neodpovedalo takmer 56 % respondentov.

B) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	Celkový počet označení danej odpovede
Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)	8
Terénne a ambulantné služby starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (v domácnosti rodiny alebo opatrovateľa)	18
Služby včasnej intervencie	25

Nasledujúca tabuľka znázorňuje počet označení daných odpovedí v rámci skupiny C). V rámci tejto skupiny otázok odpovedalo takmer 100 % respondentov – iba jeden z nich neoznačil žiadnu možnosť.

C) Sociálne služby dlhodobej starostlivosti	Celkový počet označení danej odpovede
Zastupovanie na úradoch (napr. tlmočník posunkovej reči)	3
Opatrovateľská služba	35
Jedáleň pre dôchodcov	6
Zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov)	52
Zariadenie opatrovateľskej služby na dobu určitú	18
Služby pre občanov so zdravotným postihnutím (denné stacionáre, prepravná služba)	9
Zariadenie podporovaného bývania pre občanov so zdravotným postihnutím	3
Domov sociálnych služieb	12
Špecializované zariadenie	40

Z tabuľky vidieť, že najžiadanejšie formy pomoci sú:

1. Zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov);
2. Špecializované zariadenie (pre osoby odkázané na pomoc so závažnými ochoreniami, napr. Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, demencia);
3. Opatrovateľská služba.

Najmenej žiadané formy pomoci sú zastupovanie na úradoch, zariadenie podporovaného bývania pre občanov so zdravotným postihnutím, jedáleň pre dôchodcov a služby pre občanov so zdravotným postihnutím.

Výsledky hodnotenia poslednej skupiny možností znázorňuje nasledovná tabuľka. Takmer 57 % respondentov vôbec neodpovedalo na túto otázku, resp. neoznačili žiadnu z uvedených možností.

D) Iné druhy služieb	Celkový počet označení danej odpovede
Riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím	25
Školy pre osoby so zdravotným postihnutím	4
Starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou (záchytná izba, resocializačné centrá)	11
Iné (vypíšte)	8
Neviem/bez odpovede	3

Až 8 respondentov využilo možnosť vypísania iných ako vyššie uvedených služieb, pričom najčastejšie uvádzali zriadenie hospicov a zvýšenie dostupnosti opatrovania v domácom prostredí – z hľadiska času aj financií.

1.8 SWOT analýzy

SWOT analýza sa ako nástroj strategického plánovania bežne používa na prehľadnú sumarizáciu silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb pre plánovanú intervenciu. Metodicky dôležité je dodržanie princípu vplyvu, teda že silné a slabé stránky vychádzajú z vnútra organizácie a tým pádom je možné ich priamo ovplyvniť vnútornými rozhodovacími procesmi, zatiaľ čo príležitosti a ohrozenia

prichádzajú z vonkajšieho prostredia, takže ich organizácia nemôže priamo ovplyvniť, iba na nich reagovať.

Nižšie uvedené SWOT analýzy pre tri cieľové skupiny vznikli formou brainstormingu jednotlivých pracovných skupín vytvorených v procese prípravy KPSS.

1.8.1 Seniori

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnosť rôznych druhov sociálnych služieb pre seniorov • Veľký počet zariadení na území mesta • Bezbariérovosť zariadení • Kvalitná vybavenosť zariadení • Poskytovanie informácií občanom • Profesionalita pracovníkov v sociálnych službách na území mesta • Dostatočná sieť nemocníc • Dostupnosť zdravotníckych služieb • Krátky čas na umiestnenie do zariadení – kratšie čakacie doby • Finančne dostupné služby verejných poskytovateľov • Možnosť voľby medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi • Dopravná dostupnosť sociálnych a zdravotníckych služieb (MHD) • Kvalifikovaný personál v zariadeniach • Podpora zo strany Bratislavy pri riešení kapitálových výdavkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok odborného aj obslužného personálu v zariadeniach sociálnych služieb • Psychické a fyzické zaťaženie a vyčerpanie pracovníkov • Nízke finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov • Skladba klientov – narastajúci počet psychických ochorení, závislostí, agresivity klientov • Finančná poddimenzovanosť zariadení sociálnych služieb • Poddimenzovaný rozpočet Bratislavy na sociálne služby • Nízka asertivita pri prijímaní klientov – nevieme povedať nie (ťažké zdravotné diagnózy) • Nízke úhrady od klientov 290-310 eur na klienta na mesiac (VZN) • Nedostatok špecializovaných zariadení • Nedostatok zariadení pre seniorov v krízových životných situáciách / nízkopríjmových • Nedostatočná opatrovateľská služba na území mesta • Absencia prevenčných a vzdelávacích programov pre seniorov • Nedostatočné sieťovanie, spolupráca a súčinnosť Bratislavy a MČ • Nedostatočná súčinnosť a spolupráca Bratislavy s BSK • Nedostatočné motivačné benefity pre zamestnancov sociálnych služieb (napr. doprava, bývanie) • Nedostatočné benefity pre seniorov (napr. doprava)

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zásadná novelizácia zákonov a iných právnych noriem (vrátane štatútu) • Akceptovanie oprávnených pripomienok poskytovateľov a prijímateľov • Klient by mal byť nositeľom financovania (rakúsky a český model) – z toho vyplývajúca možnosť deinštitucionalizácie • Budovanie služieb na komunitnej úrovni – výzvy EŠIF • Prehodnotenie prerozdelenia príjmov štátu (podielové dane) • Lepšia medzirezortná spolupráca MPSVR SR a MZ SR • Zamestnávanie a uznávanie vzdelania zahraničných pracovníkov (krajiny EU) • Zvyšovanie dôchodkov a iných sociálnych dávok pre seniorov 	<ul style="list-style-type: none"> • Poloha Bratislavy na hranici – migrácia pracovných síl • Migrácia obyvateľov s trvalým pobytom verzus obvyklý pobyt (zákon o Bratislave) • Inštitút trvalého pobytu je prežitok, financovanie by malo kopírovať pohyb obyvateľov • Anonymita veľkého mesta – nedostatočná identifikácia a podpora seniorov v krízových situáciách v rámci komunity • Odmeňovanie zamestnancov sociálnych služieb podľa zákona 553/2003 Z. z. • Nízka atraktivita povolania sociálny pracovník • Neprepojenosť MPSVR SR a MZ SR = rezortizmus • Chýba holistický prístup so zákonom 448/2008 • Personálne a kvalifikačné štandardy určuje zákon 448/2008, nízko ohodnocuje zákon 553/2003 • Zásadné legislatívne nedostatky zákona 448/2008 • Ohrozenie klientov z dôvodu nedostatku a preťažnosti personálu • Absencia terénnych a ambulantných služieb s negatívnym dopadom na pobytové sociálne služby • Rôzna diagnostická skladba zariadení • Nevyváženosť zákonných práv a povinností klientov a poskytovateľov a rodinných príslušníkov • Nereálne očakávania rodinných príslušníkov aj klientov (nad rámec zákonných možností v oblasti starostlivosti o zdravotný stav klienta) • Nízkokapacitné zariadenia (do 40 miest) verzus ekonomické možnosti • Nízke príjmy seniorov (dôchodky) • Starnutie obyvateľstva (demografia)

1.8.2 Deti, mládež a rodina

<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> Existencia ubytovní, ktoré môžu využívať rodiny s deťmi Široká ponuka pracovných príležitostí Dobrá občianska vybavenosť (CVČ, ZUŠ, Komunitné centrá, Materské centrá) Existencia vzdelávacích zariadení pre deti so špeciálnymi potrebami Dostatok MVO zameraných na deti a rodinu Dostupnosť informácií pre cieľovú skupinu Bratislava a MČ poskytujú príspevky pre rodiny s deťmi (fakultatívne – nie je na ne právny nárok) 	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> Neexistuje systematické riešenie individuálnej krízovej situácie Neexistuje holistický prístup k riešeniu problémov rodiny – individuálny plán Fakultatívne poskytovanie fakultatívnych príspevkov a služieb pre rodiny s deťmi v rôznych MČ Nedostatočná spolupráca a súčinnosť medzi Bratislavou a MČ, ako aj medzi jednotlivými MČ VZN 1/2006 nezodpovedá aktuálnym potrebám cieľovej skupiny Sociálne služby nie sú prispôbované demografickému vývoju Nízke finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov Nedostatočná motivácia a entuziazmus sociálnych pracovníkov
<p>PRÍLEŽITOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> Novelizácia zákona 448/2008 a iných právnych noriem vrátane štatútu EŠIF a iné grantové schémy Podpora zdravého životného štýlu detí, mládeže a rodín Rozvoj služieb na zosúladienie rodinného a pracovného života Rozvoj služieb podporujúcich rovnosť príležitostí 	<p>OHROZENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> Nekoncepčný legislatívny proces s dopadom na implementačnú prax Nízka participácia MČ a Bratislavy na tvorbe Koncepcie rozvoja sociálnych služieb BSK Nízke štátne sociálne dávky pre deti Nedostatočná spolupráca detských domovov s MČ Nízky spoločenský status rodičovstva Nízka atraktivita povolania sociálny pracovník

1.8.3 Ľudia bez domova

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Odborné personálne kapacity sociálneho oddelenia Bratislavy • Rozmanitá sieť neverejných poskytovateľov sociálnych služieb krízovej intervencie na území mesta • Relatívne vysoký podiel financií Bratislavy určený na krízovú intervenciu (ĽBD) • Využívanie skúseností zo zahraničia • Participácia v medzinárodnom projekte Európska kampaň k ukončovaniu pouličného bezdomovectva • Jasne zadaná dlhodobá vízia a stratégia (Konceptia pomoci ĽBD) • Tradícia a skúsenosti s prácou s ĽBD na území mesta • Prítomnosť vysokých škôl so zameraním na sociálnu prácu • Dobrá spolupráca s mestskou políciou 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná spolupráca medzi odbornými útvarmi Bratislavy • Personálna poddimenzovanosť sociálneho oddelenia Bratislavy • Absencia samostatnej sekcie sociálnych vecí • Nízke finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov • Nepripravenosť a nedostatok sociálnych služieb pre ĽBD (prechodné integračné bývanie, krátkodobé krízové ubytovanie, útulok, nízkoprahové denné centrum, ZOS, ambulancia, terénna sociálna práca, integračné programy, integračné centrum) • Systémový problém s dlhodobou finančnou udržateľnosťou projektov pre ĽBD financovaných Bratislavou • Problematická spolupráca hlavného mesta a MČ a BSK • Nedostatočná spolupráca na úrovni záujmových združení samosprávy • Nedostatok údajov o cieľovej skupine ĽBD • Chýbajúce metodické príručky pre prácu s ĽBD • Chýbajúci dlhodobý krízový plán • Nízka informovanosť ĽBD o dostupných sociálnych službách • Dotačný systém Bratislavy podľa VZN je neefektívny – nie sú nastavené merateľné ukazovatele • Nedostatočné kontrolné mechanizmy kvality poskytovaných sociálnych služieb neverejnými poskytovateľmi v rámci dotačného systému Bratislavy • Neexistujúce mechanizmy prevencie bezdomovectva • Nedostatočná komunikácia Bratislavy s verejnosťou ohľadom ĽBD

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zásadná novelizácia zákonov a iných právnych noriem (vrátane štatútu) • Medzirezortná spolupráca MPSVaR, MV MZ • EŠIF a iné grantové mechanizmy	<ul style="list-style-type: none"> • Negatívny mediálny obraz LBD • Vplyv volebných cyklov na strategické plánovanie práce v oblasti LBD na národnej aj medzinárodnej úrovni • Absencia definície človeka bez domova v legislatíve SR • Návrat obyvateľov z Veľkej Británie kvôli brexitu • Európska migračná kríza • Inštitút trvalého pobytu je prežitok, financovanie by malo kopírovať pohyb obyvateľov • Chýbajúce vzdelávacie programy pre terénnych sociálnych pracovníkov • Nekoncepčný proces tvorby legislatívy s dopadom na implementačnú prax • Nízka atraktivita povolania sociálny pracovník

2 Strategická časť

Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2020 – 2021 konkretizuje a ďalej rozvíja programovú oblasť a nadväzuje na ciele stanovené v predchádzajúcom KPSS. Zároveň berie do úvahy nové skutočnosti, trendy, problémy a výzvy. **Rozvoj a poskytovanie sociálnych služieb naďalej preferuje starostlivosť v domácom prostredí klientov.** S ohľadom na demografické špecifiká je potrebné rozvíjať a vytvárať nové sociálne služby, vrátane pobytových sociálnych služieb rodinného typu (nízkokapacitné), ktoré sú zamerané na uspokojovanie potrieb obyvateľov jednotlivých územných lokalít – komunitné sociálne služby. Ako uvádzajú aj prognózy demografického potenciálu hlavného mesta Bratislavy do roku 2050, dôjde k zvýšeniu stredného veku zo 75 na 79 rokov u mužov a z 81 na 85 rokov u žien. Zvýši sa aj priemerný vek obyvateľstva zo súčasných 42 na 47 rokov, z čoho vyplýva výrazný nárast podielu seniorov na celkovom počte obyvateľov zo súčasných 18 % na 30 %. S nárastom počtu seniorov bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť rozvoju SS, ktoré budú uspokojovať ich potreby na základe ich miery závislosti na pomoci.

Z výsledkov sociálnej analýzy je zrejmé, že veľkokapacitné zariadenia prevládajú na území HMBA nad komunitnými a terénnymi sociálnymi službami, ktoré sa rozvíjajú pomalšie. Z uvedeného dôvodu KPSS na roky 2020 – 2021 je prioritne zameraný na rozvoj komunitných a terénnych sociálnych služieb, zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb a odborný a osobnostný rast zamestnancov sociálnych služieb. Ambíciou KPSS na roky 2020 – 2021 je aj riešenie rozvoja sociálnych služieb z hľadiska dostupnosti jednotlivých druhov a foriem sociálnych služieb, ako aj proporcionality (vyváženosti) jednotlivých druhov a foriem sociálnych služieb.

Stanovené priority a ciele sa odvíjajú primárne podľa štruktúry, ktorá bola definovaná v KPSS 2013 – 2018 (viď kapitola 1.1.1) a podľa cieľových skupín s tým rozdielom, že sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné sociálne služby sú zapracované v rámci cieľov č. 1,2,3. Komunitné plánovanie sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy a ľudské zdroje „ako prierezové témy“ pri všetkých vyššie uvedených cieľoch sú navrhované ako samostatné ciele.

1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (sociálne služby krízovej intervencie)
2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi
3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku
4. Komunitné plánovanie sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy¹⁸
5. Ľudské zdroje

Komunitný plán je aj prostriedkom na optimalizáciu výdavkov v sociálnej oblasti, ktoré každoročne narastajú. S ohľadom aj na tieto skutočnosti je žiadúce, aby sa ekonomické analýzy sledovali v širších súvislostiach vo väzbe na územie hlavného mesta ako celok.

---

¹⁸ Táto priorita sa pôvodne volala Informovanosť a spolupráca. V rámci revízie dokumentu bola priorita redefinovaná a rozšírená. Komunitné plánovanie sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy, tak obsahuje tému informovanosti, spolupráce, ale rozširuje ju o koordinačné a plánovacie aktivity komunitného plánovania.

2.1 Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (sociálne služby krízovej intervencie)

Strategický cieľ č. 1: Prevencia a predchádzanie sociálnej exklúzii a pomoc a podpora pri riešení obtiažnych a krízových životných situácií

Podobne ako iné veľké mestá v zahraničí aj Bratislava vo zvýšenej miere čelí fenoménu bezdomovectva. V roku 2016 bolo na území hlavného mesta sčítaných 2 064 ľudí bez domova, avšak odhaduje sa, že reálne ich môže byť až 5 000. Takmer polovica z nich uviedla, že má dlhodobý zdravotný problém¹⁹.

Na základe SWOT analýzy cieľovej skupiny LBD možno definovať nasledovné dva kľúčové problémy, ktoré sú navzájom prepojené:

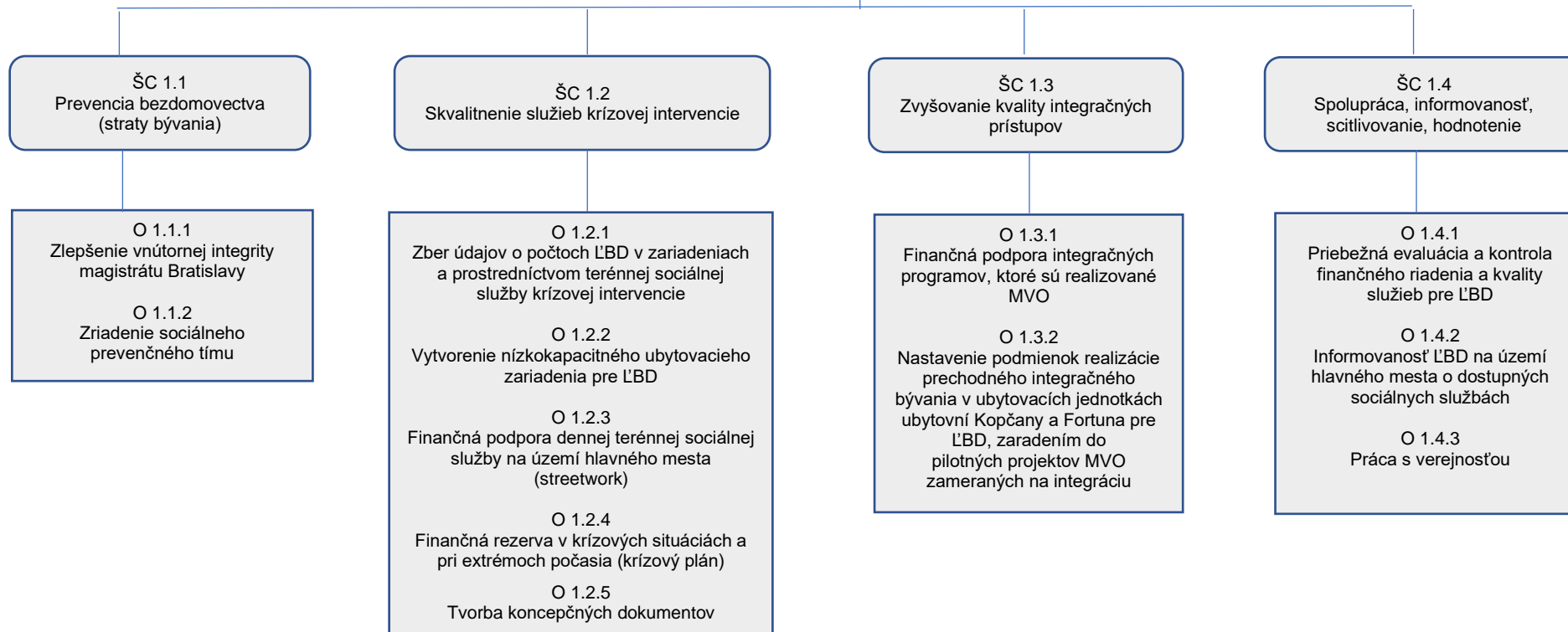
- 1) Nedostatočný, neúplný a neprepojený systém pomoci LBD na území Bratislavy (teda ako je systém schopný pokrývať potreby cieľových skupín);
- 2) Nízka efektivita mechanizmov koordinácie a spolupráce v oblasti LBD (teda ako je nastavené vnútorné fungovanie systému).

---

¹⁹ Text tejto podkapitoly vychádza z dokumentu Konceptia pomoci ľuďom bez domova, ktorý vypracovalo Hlavné mesto SR Bratislava v roku 2017. Zastupiteľstvo hlavného mesta ho schválilo dňa 15. 3. 2018.

Strom cieľov (Ľudia bez domova)

Cieľ č. 1 Prevencia a predchádzanie sociálnej exklúzii a pomoc a podpora pri riešení obtiažnych a krízových životných situácií

V ďalšom texte sú podrobne zadefinované jednotlivé navrhované opatrenia:

Špecifický cieľ 1.1	Prevenia bezdomovectva (straty bývania)
Krátky popis cieľa	Vytvorenie systému včasných preventívnych opatrení na predchádzanie sociálno-patologických javov spojených s bezdomovectvom.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 1.1.1 Zlepšenie vnútornej integrity magistrátu Bratislavy O 1.1.2 Zriadenie sociálneho prevenčného tímu

Opatrenie 1.1.1	Zlepšenie vnútornej integrity magistrátu Bratislavy
Krátky popis opatrenia	1a) Sanácia vzniknutého nedoplatku - spolupráca oddelenia sociálnych vecí s oddelením nájomného bývania, prípadne iného príslušného oddelenia/ sekcie v predmetnej veci pri sanácii vzniknutého nedoplatku na nájomnom. Návrh na doplnenie rámcovej náplne dotknutých oddelení a sekcií magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy. 1b) Sociálne poradenstvo - súčinnosť oddelenia sociálnych vecí s oddelením nájomného bývania pri poskytovaní sociálneho poradenstva neplatičom.
Predpokladané dopady opatrenia	Zníženie fenoménu neplatičstva ako rizikového faktora vzniku bezdomovectva (straty bývania)
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.1.1.1 Zavedenie funkčných mechanizmov sanácie nedoplatku a aktívne sociálne poradenstvo mesta ako nástroj včasnej pomoci

Opatrenie 1.1.2	Zriadenie sociálneho prevenčného tímu
Krátky popis opatrenia	Sociálny prevenčný tím (mestský terénny tím) je pracovná skupina spolupracujúca s rôznymi typmi sociálnych služieb a nájomníkmi v mestských nájomných bytoch. Kmeňové zloženie prevenčného tímu budú tvoriť: <ul style="list-style-type: none"> • 1 koordinátor sociálneho prevenčného tímu (zamestnanec magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy) • 2 členovia sociálneho prevenčného tímu (zamestnanci magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy) • Odborníci zo zariadení sociálnych služieb pracujúcich s LBD, odborníci z terénnej sociálnej služby
Predpokladané dopady opatrenia	Poskytovanie sociálneho poradenstva ako nástroja prevencie .
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	72 000 €/rok (personálne náklady)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.1.1.2 Hlavné mesto vytvorí pozície členov sociálne prevenčného tímu zameraného na ľudí bez domova (mestský terénny tím)

Špecifický cieľ 1.2	Skvalitnenie systému poskytovaných sociálnych služieb krízovej intervencie
Krátky popis cieľa	Cieľom je zabezpečiť pravidelný zber a analýzu údajov o LBD na území hlavného mesta, navýšiť počet zariadení pre LBD a skvalitniť systém poskytovaných sociálnych služieb. Dôraz je kladený aj na rovnomerné rozmiestnenie zariadení na území mesta. Hlavné mesto má nedostatok zariadení, ktoré poskytujú 24 hodinovú starostlivosť pre chorých ľudí bez domova a ľudí bez domova v dôchodkovom veku. Osvedčenou praxou z iných hlavných miest Európy je realizácia zariadení s nižšou kapacitou pre 20 – 30 klientov.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 1.2.1 Zber údajov o počtoch LBD v zariadeniach a prostredníctvom terénnej sociálnej služby krízovej intervencie O 1.2.2 Vytvorenie nízkokapacitného ubytovacieho zariadenia pre LBD O 1.2.3 Finančná podpora dennej terénnej sociálnej práce /sociálnej služby na území hlavného mesta (streetwork) O 1.2.4 Finančná rezerva v krízových situáciách a pri extrémoch počasia (krízový plán) O 1.2.5 Tvorba koncepčných dokumentov: (i) Prevencia vzniku extrémnej formy sociálneho vylúčenia a znižovanie rizík spojených s extrémnym sociálnym vylúčením, (ii) „Housing first“, (iii) Vypracovanie dokumentu práce s osobami pracujúcimi v Sex biznise, (iv.)Vypracovanie dokumentu práce s užívateľmi „Harm reduction“

Opatrenie 1.2.1	O 1.2.1 Zber údajov o počtoch LBD v zariadeniach a prostredníctvom terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
Krátky popis opatrenia	Zber údajov o počtoch LBD, ktorí sa nachádzajú na ulici – roofless, prostredníctvom terénnej sociálnej služby krízovej intervencie, nízkoprahových ubytovacích zariadení a nízkoprahových denných centier. Cieľom je plošný monitoring a výstupom mapa lokalít, kde sa zdržiavajú LBD – roofless.
Predpokladané dopady opatrenia	Dostupnosť aktualizovaných informácií o počte a stave LBD na území mesta.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MČ, MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020 – 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.2.1.1 Kvartálny zber dát v zariadeniach A 1.2.1.2 Ročný zber dát v teréne A 1.2.1.3 Vytvorenie jednotného evidenčného systému LBD

Opatrenie 1.2.2	Vytvorenie nízkokapacitného ubytovacieho zariadenia pre LBD
Krátky popis opatrenia	Zriadenie zariadenia hlavným mestom, ktoré bude prevádzkovaný vybranou MVO. Ide o vybudovanie absentujúceho zariadenia z dôvodu zabezpečenia efektívneho fungovania základnej siete pomoci pre LBD. Zariadenie poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pracovnú terapiu. Prevádzkovaný bude MVO na základe zmluvy s hlavným mestom.
Predpokladané dopady opatrenia	Doplnenie chýbajúceho druhu zariadenia v rámci základnej siete pomoci.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	- (Bratislava poskytne priestory, vybraná MVO zabezpečí vybavenie a zariadenie)
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.2.2.1 Výber prevádzkovateľa zariadenia A 1.2.2.2 Uzavretie zmluvného vzťahu medzi prevádzkovateľom a hlavným mestom

Opatrenie 1.2.3	Finančná podpora terénnej sociálnej práce na území hlavného mesta (streetwork)
Krátky popis opatrenia	K 30.6.2018 bola upravená finančná podpora dennej terénnej sociálnej činnosti, resp. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie na 137 804 EUR (pre rok 2018). Cieľom opatrenia je postupné percentuálne navyšovanie finančnej podpory tejto sociálnej služby pre

	registrovaných alebo akreditovaných poskytovateľov, ako jeden z nástrojov pomoci ľuďom bez domova. Prioritou je podpora uvedenej činnosti na území mesta.
Predpokladané dopady opatrenia	Posilnenie terénnej sociálnej práce, terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	300 000 € / rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	5
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.2.3.1 Financovanie formou vyhovievania žiadostí o finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby v zmysle zákona 448/2008 Z.z.

Opatrenie 1.2.4	Finančná rezerva v krízových situáciách a pri extrémoch počasia (krízový plán)
Krátky popis opatrenia	Každoročné vytvorenie krízového plánu pre prípad dlhodobých mrazov, horúčav a iných nečakaných krízových situácií.
Predpokladané dopady opatrenia	Sanácia LBD v krízových situáciách a pri extrémoch počasia
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	30 000 € / rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.2.4.1 Každoročné vytvorenie krízového plánu

Opatrenie 1.2.5	Tvorba koncepčných dokumentov
Krátky popis opatrenia	Tvorba koncepčných dokumentov: (i) Prevencia vzniku extrémnej formy sociálneho vylúčenia a znižovanie rizík spojených s extrémnym sociálnym vylúčením, (ii) „Housing first“, (iii) Vypracovanie dokumentu práce s osobami pracujúcimi v Sex biznise, (iv.) Vypracovanie dokumentu práce s užívateľmi „Harm reduction“
Predpokladané dopady opatrenia	Určenie cieľov, aktivít a finančných rámcov vo vybraných kľúčových témach týkajúcich sa krízovej intervencie
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO, MČ
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.2.5.1 Spracovanie dokumentov participatívnou formou za účasti MVO a MČ A 1.2.5.2 Schválenie dokumentov MsZ

Špecifický cieľ 1.3	Zvyšovanie kvality integračných prístupov pri práci s EBD
Krátky popis cieľa	Finančná podpora integračných programov, nastavenie podmienok realizácie prechodného integračného bývania a integrácia najmä jednotlivcov, rodiny, jednotlivcov - užívateľov návykových látok, resp. pod substitučnou liečbou. Dôraz sa bude klásť na intenzívnu prácu s klientom v pilotnom projekte. Doba pobytu klientov v prechodnom integračnom programe bude stanovená na časové obdobie 1 rok.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 1.3.1 Finančná podpora integračných programov, ktoré sú realizované MVO O 1.3.2 Nastavenie podmienok realizácie prechodného integračného bývania v ubytovacích jednotkách ubytovní Kopčany a Fortuna pre EBD, zaradením do pilotných projektov MVO zameraných na integráciu

Opatrenie 1.3.1.	Finančná podpora integračných programov, ktoré sú realizované MVO
Krátky popis opatrenia	Podpora inovatívnych, integračných programov zameraných na prevenciu a ukončovanie bezdomovectva prostredníctvom bývania v zmysle efektívnosti, účelnosti, hospodárnosti a merateľnosti ukazovateľov na území hlavného mesta.
Predpokladané dopady opatrenia	Ukončovanie pouličného bezdomovectva
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	2020: 180 000 € 2021: 200 000 €
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.3.1.1 Výber projektov na základe výzvy na predkladanie žiadostí o dotáciu v súlade s VZN č. 16/2012 o poskytovaní dotácií a návratných finančných výpomocí z rozpočtu hlavného mesta

Opatrenie 1.3.2.	Nastavenie podmienok realizácie prechodného integračného bývania v ubytovacích jednotkách ubytovní Kopčany a Fortuna pre EBD, zaradením do pilotných projektov MVO zameraných na integráciu
Krátky popis opatrenia	Vyčlenených bude 23 ubytovacích jednotiek v ubytovniach Fortuna a Kopčany. Prechodné integračné bývanie bude poskytované na dobu maximálne 1 rok. Sociálny pracovník, delegovaný MVO, bude pracovať s klientom a zároveň bude pre klienta oporou v prípade krízových situácií. Pre realizáciu prechodného integračného bývania je potrebné zosúladiť interné normy mesta (najmä VZN č. 1/2006 a štatúty ubytovní).
Predpokladané dopady opatrenia	Ukončenie bezdomovectva - návrat EBD do spoločnosti.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.3.2.1 Úprava VZN č. 1/2006 a štatútov ubytovní Fortuna a Kopčany A 1.3.2.2 Pilotná realizácia prechodného integračného bývania v ubytovniach Fortuna a Kopčany

Špecifický cieľ 1.4	Spolupráca aktérov, informovanosť EBD, scitlivosť verejnosti, evaluácia a kontrola
Krátky popis cieľa	Neustále zlepšovanie sociálnych politík vo vzťahu k EBD prostredníctvom podpory spolupráce zúčastnených organizácií, práce s verejnosťou a hodnotenia účinnosti vykonaných opatrení.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 1.4.1 Priebežná evaluácia a kontrola finančného riadenia a kvality služieb pre EBD O 1.4.2 Informovanie EBD na území hlavného mesta o dostupných sociálnych službách

	O 1.4.3 Práca s verejnosťou
--	-----------------------------

Opatrenie 1.4.1.	Priebežná evaluácia a kontrola finančného riadenia a kvality služieb pre LBD
Krátky popis opatrenia	Finančné riadenie podlieha internej kontrole hlavného mesta, kvalita služieb externej kontrole zo strany MPSVR SR.
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie kvality a hospodárnosti sociálnych služieb krízovej intervencie
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MVO, MPSVaR SR
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.4.1.1 Od 1. 9. 2019 začne MPSVR SR hodnotiť podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby. Poverený zamestnanec hlavného mesta môže kontrolovať finančné riadenie kedykoľvek. Súčasťou kontrolných a hodnotiacich mechanizmov bude aj vytvorenie participatívnej skupiny na základe iniciatívy hlavného mesta, zloženej zo zástupcov mesta, mestských častí, neziskových organizácií, ľudí bez domova a odborníkov. Skupina sa bude pravidelne stretávať každých 6 mesiacov a jej úlohou bude evaluácia naplánovaných aktivít v zmysle Konceptie LBD a KPSS.

Opatrenie 1.4.2.	Informovanie LBD na území hlavného mesta o dostupných sociálnych službách
Krátky popis opatrenia	Zlepšovanie informovanosti LBD na území hlavného mesta o dostupných sociálnych službách (prostredníctvom streetworku, webovej stránky hl. mesta, cirkví (farností), časopisu in ba a časopisu Nota Bene a na vybraných miestach hlavného mesta.
Predpokladané dopady opatrenia	LBD sú informovaní a lepšie využívajú dostupné sociálne služby
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA, MČ, MVO, Cirkev, VUC
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.4.2.1 Vytvorenie informácií pre cieľovú skupinu LBD. A 1.4.2.2 Distribúcia informácií pre cieľovú skupinu LBD.

Opatrenie 1.4.3	Práca s verejnosťou
Krátky popis opatrenia	Vydávanie tlačových správ ohľadom naplnení a realizovaní cieľov Konceptie pomoci ľuďom bez domova a KPSS s cieľom informovania a scitlivovania verejnosti. Využívanie priestoru v médiách a na sociálnych sieťach na prezentáciu problematiky LBD. Účasť na otvorených diskusiách s obyvateľmi mestských častí ako nástroj scitlivovania verejnosti.
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšená informovanosť obyvateľov mesta o LBD
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	HMBA
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 1.4.3.1 Výber a realizácia vhodných informačných a prezentačných nástrojov pre informovanie verejnosti o problematike LBD a dosiahnutých výsledkoch.

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií HMBA na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2020 – 2021 pre strategický cieľ č.1 – Sociálne služby krízovej intervencie (bežné výdavky v €):²⁰

Ciele a opatrenia	2020	2021	Spolu
ŠC 1.1 Prevencia bezdomovectva			
O 1.1.1	0	0	0
O 1.1.2	72 000	72 000	144 000
ŠC 1.2 Monitorovanie EBD			
O 1.2.1	0	0	0
O 1.2.2	0	0	0
O 1.2.3	300 000	300 000	600 000
O 1.2.4	30 000	30 000	60 000
O 1.2.5	0	0	0
ŠC 1.3 Zvyšovanie kvality integračných prístupov			
O 1.3.1	180 000	200 000	380 000
O 1.3.2	0	0	0
ŠC 1.4 Spolupráca, informovanosť, scitlivosť, hodnotenie			
O 1.4.1	0	0	0
O 1.4.2	0	0	0
O 1.4.3	0	0	0
SPOLU	654 000	674 000	1 328 000

Na zabezpečenie strategického cieľa č. 1 na obdobie rokov 2020 – 2021 bude musieť HMBA vyčleniť objem v rozpočte vo výške 1 328 000 EUR.

²⁰ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Finančnej tabuľky.

2.2 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Strategický cieľ č. 2: Vytvorenie priaznivých životných podmienok pre rodiny s deťmi

Zo socio-demografických analýz vyplýva, že v strategickvej časti bude potrebné zamerať pozornosť na sociálne služby na zosúladienie rodinného a pracovného života pre rodiny s deťmi, nakoľko z celkového počtu detí od 0 do 3 rokov veku dieťaťa služba je poskytovaná len 1,85 % deťom v rodinách. (bližšie vid' str. 47,48)

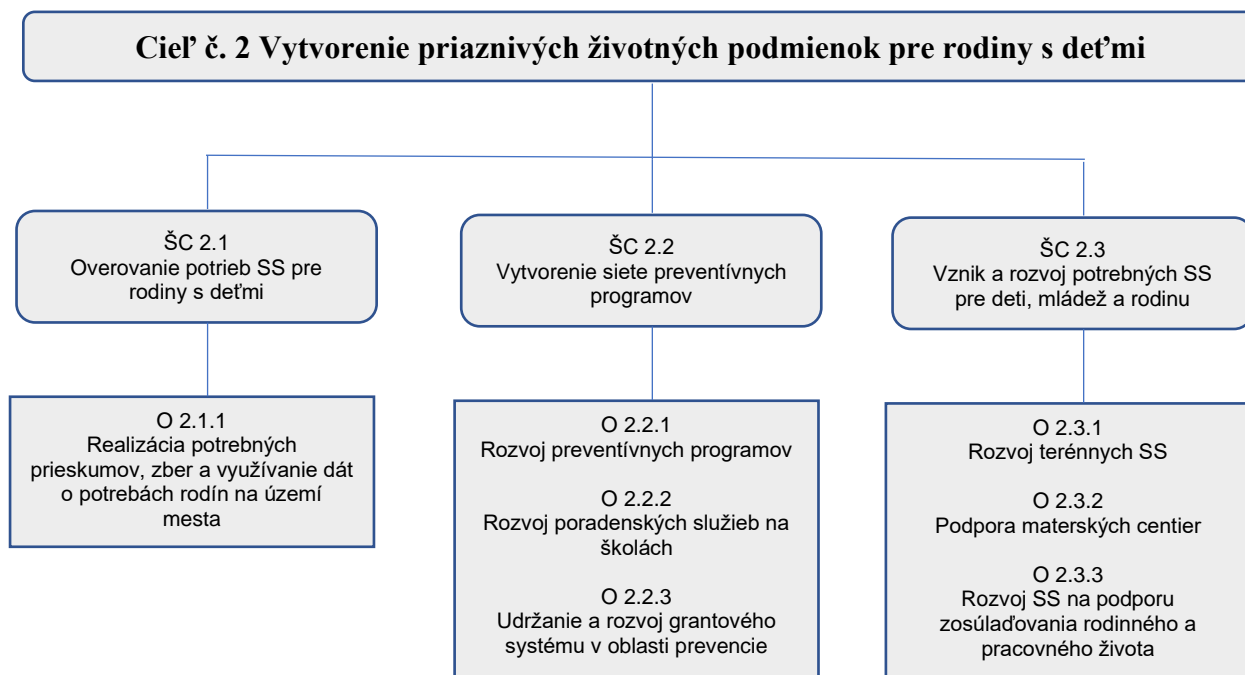
Zo SWOT analýzy (slabých stránok) pre cieľovú skupinu Deti, mládež a rodina ako hlavné problémy možno definovať:

Problém č. 1 Absencia komplexného a systematického prístupu k riešeniu problémov rodiny;

Problém č. 2 Nedostatočné finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov;

Problém č. 3 Nedostatočná spolupráca a súčinnosť medzi HMBA, MČ.

Strom cieľov (rodiny s deťmi)

Špecifický cieľ 2.1	Overovanie potrieb SS pre rodiny s deťmi
Krátky popis cieľa	Pre efektívne plánovanie SS pre rodiny s deťmi je dôležité priebežné zisťovanie potrieb na základe prieskumov, zbere a vyhodnocovania dát (cca 1x ročne). Pre vkladanie a spracovanie týchto dát je vhodné vytvoriť databázu, ktorá umožní aj komparáciu.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 2.1.1 Realizácia potrebných prieskumov, zber a využívanie dát o potrebách rodín na území mesta

Opatrenie 2.1.1	O 2.1.1 Realizácia potrebných prieskumov, zber a využívanie dát o potrebách rodín na území mesta
Krátky popis opatrenia	Jednou zo základných podmienok pre dôsledné plánovanie potrebných sociálnych služieb je reagovať na skutočné potreby rodín s deťmi. K tomuto účelu je potrebné zabezpečiť: <ul style="list-style-type: none"> a) Realizáciu potrebných prieskumov a výskumov k overeniu potrebnosti. b) Funkčný zber a využívanie všetkých existujúcich a dostupných dát a analýz, ktoré sú k dispozícii.
Predpokladané dopady opatrenia	Zabezpečenie efektívneho plánovania na základe zistených potrieb.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	2 000 €/rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, MČ
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	každoročne
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.1.1.1 Určenie ukazovateľov charakterizujúcich potrebu rodín A 2.1.1.2 Výber ukazovateľov z existujúcich dát a analýz A 2.1.1.3 Vytvorenie databázového programu na vyhodnocovanie a porovnanie zozbieraných dát A 2.1.1. Realizovanie potrebných prieskumov a výskumov A 2.1.1.5 Hodnotiaca správa o potrebách rodín za príslušné (hodnotiace) obdobie

Špecifický cieľ 2.2	Vytvorenie siete preventívnych programov
Krátky popis cieľa	V rámci tohto cieľa sa zabezpečí široká ponuka preventívnych programov, ktoré budú špecificky zamerané na aktuálne potrebné oblasti rizikového chovania detí a mládeže. Pôjde o rôznorodé, dlhodobé a systematické programy pre špecifické cieľové skupiny (MŠ, ZŠ, SŠ, ale aj ďalšie skupiny ohrozených detí a mládeže a ich rodičov).
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 2.2.1 Rozvoj preventívnych programov O 2.2.2 Rozvoj poradenských služieb na školách O 2.2.3 Udržanie a rozvoj grantového systému v oblasti prevencie

Opatrenie 2.2.1	Rozvoj preventívnych programov
Krátky popis opatrenia	V spolupráci aj so školami bude potrebné riešiť komplexne prevenciu kriminality a drogových závislostí. Tieto aktivity môžu byť doplnané prednáškami mestskej a štátnej polície, OZ a pod. organizáciami, ktoré sa tejto problematike venujú. Preventívne programy so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi a mládežou (peer aktivisti, športové podujatia, kultúrne podujatia, súťaže).
Predpokladané dopady opatrenia	Možnosť preventívne pôsobiť na deti a mládež, minimalizovať rizikové správanie cieľových skupín, vhodné využívanie voľného času detí a mládeže.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	MZ SR (dotácie podľa § 2ods.1 písm.l) zákona č. 525/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MZ SR)
Predpokladaný počet subjektov	25 (HMBA, MČ, ZŠ, Polícia, OZ...)
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.2.1.1 Rozvoj programov na prevenciu sociálno- patologických javov A 2.2.1.2 Zabezpečenie finančných prostriedkov na realizáciu preventívnych programov z dotácií MZ SR

Opatrenie 2.2.2	O 2.2.2 Rozvoj poradenských služieb na školách
Krátky popis opatrenia	Cieľom opatrenia je rozvinúť spoluprácu so ZŠ v oblasti riešenia a výmeny informácií pri rôznych sociálno-patologických javoch na školách (drogy,

	šikanovanie, týranie, kyberšikanovanie, ...) ako aj adresnej spolupráce pri žiakoch z rodín z málo podnetného sociálneho prostredia.
Predpokladané dopady opatrenia	Včasná a účinnejšie riešenie problémov.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	Granty a dotácie z MŠ SR
Predpokladaný počet subjektov	20
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.2.2.1 Získanie finančných zdrojov na realizáciu opatrenia (sledovanie výziev, napísanie projektu,...) a realizácia opatrenia

Opatrenie 2.2.3	Udržanie a rozvoj grantového systému v oblasti prevencie
Krátky popis opatrenia	V súčasnosti HMBA má zverejnený grantový program pre voľný čas, šport a sociálne aktivity a zásady predeľovania finančného príspevku vo výške 70 €/ročne mnohohodným rodinám (viac ako 4 deti). Zmyslom opatrenia je zjednotiť grantové schémy a zásady pridelovania finančných príspevkov a v grantovom systéme zachovať samostatnú podporu pre preventívne programy a programové aktivity, ktoré sú v súlade s rozvojovými dokumentmi HMBA (PHSR, KPSS, koncepcie rozvoja rôznych oblastí,....).
Predpokladané dopady opatrenia	Efektívne vynakladanie finančných zdrojov mesta, jednotný efektívny systém poskytovania podpory.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	- (viď Opatrenie 4.1.5.)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	1
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.2.3.1 Úprava pravidiel pre granty v sociálnej oblasti a tvorba ucelenej koncepcie grantových systémov v sociálnej oblasti a financovanie služieb v meste A 2.2.3.2 Pravidlá pre tvorbu návrhu rozpočtu v sociálnej oblasti so zaistením prostriedkov na granty A 2.2.3.3 Vyhlásovanie grantov na každý rok podľa zverejnených kritérií a pravidiel

Špecifický cieľ 2.3	Vznik a rozvoj potrebných SS pre deti, mládež a rodinu
Krátky popis cieľa	Cieľom je zaistiť ponuku kvalitných sociálnych služieb pre rodiny s deťmi, ktoré budú mať preventívny charakter a podporný charakter pre fungovanie rodín, ktoré pomôžu predchádzať a riešiť problémy v rodine, zosúladovanie rodinného a pracovného života ako základu pre „zdravý“ rozvoj detí a mladistvých.
Opatrenie, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 2.3.1 Rozvoj terénnych SS O 2.3.2 Podpora materských centier O 2.3.3 Rozvoj SS na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života

Opatrenie 2.3.1	Rozvoj terénnych SS
Krátky popis opatrenia	Cieľom opatrenia je zabezpečiť rozšírenie terénnej sociálnej služby krízovej intervencie zameranej na vyhľadávanie rizikovým chovaním ohrozené rodiny v ich prirodzenom prostredí, poskytovať im základnú pomoc, prípadne sprostredkovať im pomoc v existujúcich zariadeniach a motivovať ich k riešeniu problémov a predchádzať tak rizikovému chovaniu. Ide predovšetkým o pokrytie problematiky drog, ale aj ďalšieho rizikového správania (kriminalita, agresívne správanie,...) detí a mládeže. Dôležitým prvkom je spolupráca terénnych sociálnych pracovníkov a jednotlivých organizácií. V súčasnosti sú v registri poskytovateľov SS BSK registrovaní 5 neverejní poskytovatelia terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.
Predpokladané dopady opatrenia	Včasná a efektívnejšie riešenie problémov detí, mládeže a rodín Zvýšenie efektivity a účinnosti poskytovaných služieb.

Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	155 000 € /rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	1
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.3.1.1 Podpora výkonu sociálnej služby krízovej intervencie a spolupráca s ostatnými organizáciami poskytujúcimi sociálnu službu krízovej intervencie

Opatrenie 2.3.2	Podpora materských (rodinných) centier
Krátky popis opatrenia	Materské centrá zriaďujú spravidla matky na rodičovskej dovolenke, ktoré sa zároveň podieľajú na ich samospráve a zaisťujú programy, umožňujú matkám s malými deťmi na rodičovskej dovolenke vyjsť z izolácie. Materské centrá organizujú programy pre matky, rodičov, deti – vzdelávacie, voľnočasové, rekvalifikačné a ďalšie akcie.
Predpokladané dopady opatrenia	Odvzdávanie a výmena skúseností rodičov na rodičovskej dovolenke, prostredníctvom „detských kútikov“ možnosť podporovať ekonomickú nezávislosť na štáte a príspevkoch, predchádzanie nezamestnanosti po rodičovskej dovolenke, informácie o potrebe služieb na zosúladovanie rodinného a pracovného života
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Finančná (závisí od zistených potrieb) a nefinančná podpora
Predpokladané zdroje krytia	HMBA a MČ
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.3.2.1 Informačný portál o činnosti materských/rodičovských centier na území HMBA A 2.3.2 Mapovanie potrieb materských/rodičovských centier na území HMBA A 2.3.3 Poskytnutie finančnej a nefinančnej podpory materským/rodičovským centrám na území HMBA

Opatrenie 2.3.3	Rozvoj SS na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života
Krátky popis opatrenia	Novela zákona o sociálnych službách účinná od 1.1.2018 zaradila medzi sociálne služby zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku (bývalé detské jasle). Zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku majú podporovať návrat rodičov na trh práce. Na území HMBA bolo k dátumu zhotovovania správy registrovaných 15 poskytovateľov sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku s celkovou kapacitou 359 miest, čo pokrýva cca 2,11 % detí vo veku do 3 rokov veku. V krajinách EÚ 28 tieto služby pokrývajú 28 % z celkového počtu detí do 3 rokov veku.
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie zamestnanosti rodičov s rodičovskými povinnosťami, zlepšenie podmienok na zosúladenie rodičovských a pracovných povinností a rodinného života.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	2 - 3
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 2.3.3.1 Určenie pravidiel na poskytovanie podpory pre poskytovateľov služieb starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa- na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života.

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií HMBA na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2020 – 2021 pre strategický cieľ č.2 – Rodiny s deťmi (bežné výdavky v €):^{21,22}

Ciele a opatrenia	2020	2021	Spolu
ŠC 2.1 Overovanie potrieb SS pre rodiny s deťmi			
O 2.1.1	2 000	2 000	4 000
ŠC 2.2 Vytvorenie siete preventívnych programov			
O 2.2.1	0	0	00
O 2.2.2	0	0	0
O 2.2.3	0	0	0
ŠC 2.3 Vznik a rozvoj potrebných SS pre deti, mládež a rodinu			
O 2.3.1	155 000	155 000	310 000
O 2.3.2	0	0	0
O 2.3.3	0	0	0
SPOLU	157 000	157 000	314 000

Na zabezpečenie strategického cieľa č. 2 na obdobie rokov 2020 – 2021 bude musieť HMBA vyčleniť objem v rozpočte vo výške 314 000 EUR.

²¹ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Finančnej tabuľky.

²² Novela zákona č. 305/2005 súčinnosťou od 1.4.2018, v zmysle § 69 odst.1, ukladá obci povinnosť poskytnúť príspevok na uľahčenie osamostatnenia sa mladého dospelého vo výške 30% zo sumy poskytnutej detským domovom (tzv. príspevok na osamostatnenie mladého dospelého po prepustení z detského domova). V rámci rozpočtu sú na túto oblasť nad rámec deklarovaného rozpočtu alokované financie vo výške 13 150 EUR na rok 2020, 5 100 EUR na rok 2021. S ohľadom na proces tvorby komunitného plánu sociálnych služieb nebola táto prenesená pôsobnosť štátnej správy zapracovaná do špecifických cieľov, či opatrení.

2.3 Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Strategický cieľ č. 3: Dôstojný a bezpečný život občanov so zdravotným postihnutím a seniorov podporený dostatkom komplexných sociálnych služieb, s cieľom dosiahnuť a čo najdlhšie udržať samostatnosť a nezávislosť

Socio – demografická analýza poukazuje na zvyšujúci sa počet obyvateľov v poproduktívnom veku, zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva, zvyšovanie počtu obyvateľov nad 80 rokov (skupina, v ktorej je najvyšší počet osôb odkázaných na poskytovanie niektorej zo sociálnych služieb). Prognóza vývoja počtu obyvateľov taktiež naznačuje, že v časovom horizonte 5 a viac rokov budú kapacity pobytových sociálnych služieb, ale aj možnosti terénnej opatrovateľskej služby, nepostačujúce.

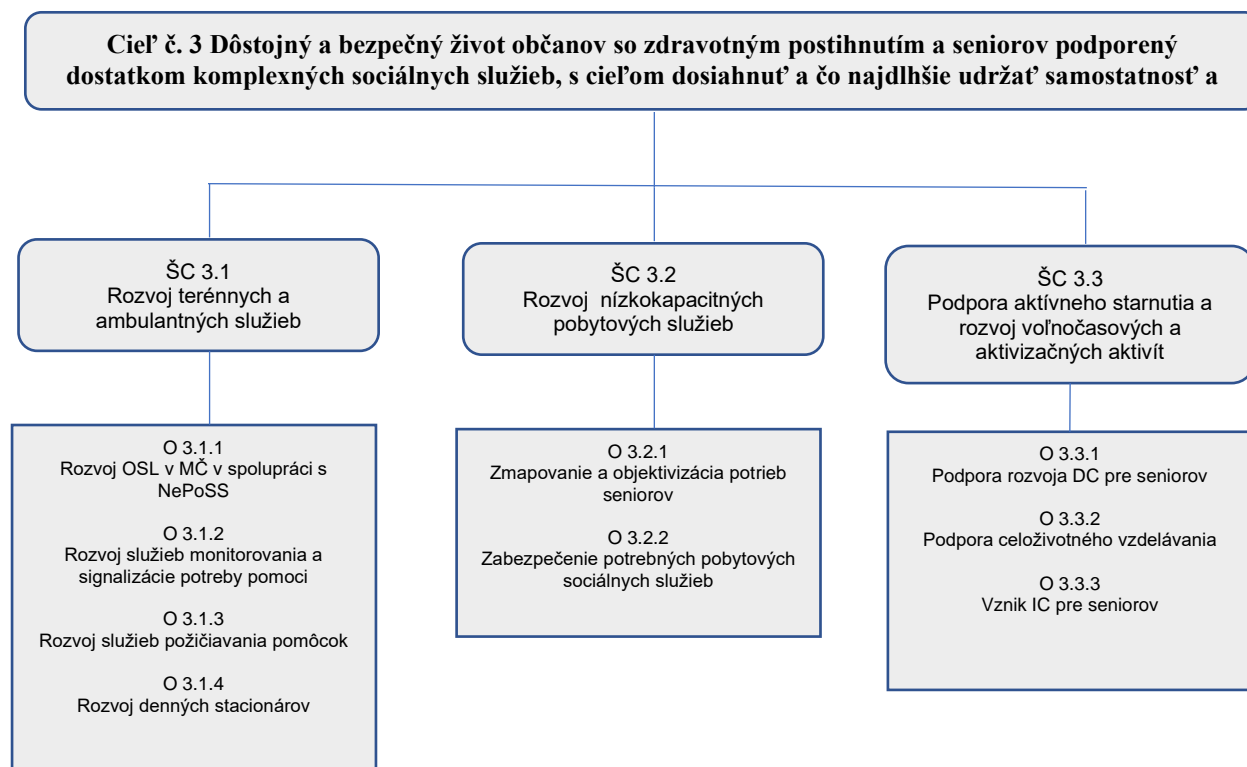
Zo SWOT analýzy cieľovej skupiny seniorov zo slabých stránok možno definovať nasledovné problémy:

Problém č. 1: Rôznorodá (nevhodná) skladba klientov v jednotlivých druhoch sociálnych služieb pre seniorov

Problém č. 2: Nedostatok finančných zdrojov na zabezpečenie sociálnych služieb pre seniorov

Problém č. 2.1: Personálne podmienky pre zabezpečenie kvalitných sociálnych služieb

Strom cieľov (seniori)

Špecifický cieľ 3.1	Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
Krátky popis cieľa	Zabezpečiť poskytovanie potrebných sociálnych služieb, ktoré umožnia seniorom a občanom so zdravotným postihnutím zotrvať v domácom, prirodzenom prostredí. Terénne a ambulantné sociálne služby by mali v nasledujúcom období byť najrýchlejšie sa rozvíjajúcou oblasťou sociálnych služieb. Rozvoj zdravotníckych technológií a rozvoj a zvyšujúca sa kvalita bývania umožňujú, aby stále väčší rozsah starostlivosti, ktorá bola predtým poskytovaná v rámci pobytových služieb bol zabezpečený v domácnostiach občanov. Rozvíjajúca sa domáca opatrovateľská služba by mala prispieť k nahrádzaniu kapacít pobytových sociálnych služieb.
Opatrenie, ktoré vedú k naplneniu cieľa	3.1.1 Rozvoj opatrovateľskej služby v MČ v spolupráci s NePoSS 3.1.2 Rozvoj služieb signalizácie a monitorovanie potreby 3.1.3 Rozvoj služieb požičiavania pomôcok 3.1.4 Rozvoj denných stacionárov

Opatrenie 3.1.1	Rozvoj opatrovateľskej služby v MČ v spolupráci s NePoSS
Krátky popis opatrenia	V registri poskytovateľov SS BSK (aj MPSVaR) je celkovo na území HMBA registrovaných 13 verejných poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby a 18 neverejných poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby. Informácie o výdavkoch neverejných poskytovateľoch opatrovateľskej služby nie sú dostupné ani vo výročných správach, nakoľko ich poskytujú v rámci pobytových zariadení napr. v uvádzaných druhoch SS sú uvedené, ale už v klasifikácii výdavkov sú pravdepodobne zahrnuté v pobytových službách (napr. HESTIA, n.o. VS za rok 2017). Je veľmi náročné získať relevantné údaje o počte opatrovaných osôb na území mesta. Z dostupných zdrojov (schválené alebo upravené rozpočty na rok 2018 MČ) zverejnených na webových sídlach bolo zistené, že na rok 2018 bolo v rámci HMBA naplánovaných 2 569 887 € (okrem DNV – nedostupné údaje o rozpočte). V čase zisťovania údajov (september 2018) bola miera čerpania rôzna (napr. MČ Karlova Ves vykazovala za obdobie január – august 2018 čerpanie vo výške 3,77 %, naopak MČ Nové Mesto čerpanie vo výške 67,9 %). V záujme rozvoja opatrovateľskej služby na území HMBA je potrebné analyzovať potrebu a dostupnosť domácej opatrovateľskej služby.
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života seniorov odkázaných na pomoc a zotrvanie v prirodzenom rodinnom prostredí.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	3 490 000 € (podpora neverejných poskytovateľov) 5 000 € (Analýzy dát a koordinácia spolupráce)
Predpokladané zdroje krytia	MČ, EŠIF (ESF), HMBA
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	MČ, HMBA, poskytovatelia terénnych sociálnych služieb
Predpokladaný počet subjektov	35
Predpokladané obdobie realizácie	2020 – 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.1.1.1 Na základe uzavretého Memoranda o spolupráci s MČ realizovať v oblasti zabezpečenia dostupnosti opatrovateľskej služby a pokrytia potrieb pracovné stretnutia, za účelom špecifikácie postupov pri koordinácii a kooperácii poskytovania opatrovateľskej služby na území mesta. A 3.1.1.2 Analýza poskytovaných služieb domácej opatrovateľskej služby na území HMBA za účelom získania vstupných dát o rozsahu pokrytia potrieb (počet opatrovaných vs. potreba, dostupnosť v území, a pod.)

Opatrenie 3.1.2	Rozvoj služieb signalizácie a monitorovania potreby pomoci
Krátky popis opatrenia	Pre uvedený druh sociálnej služby nie je na území HMBA registrovaný žiadny poskytovateľ sociálnej služby. Podľa § 52 zákona č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov o sociálnych službách je poskytovanie nepretržitej, dištančnej, hlasovej, písomnej alebo elektronickej komunikácie s osobou, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav prostredníctvom signalizačného zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života seniorov a osôb so zdravotným postihnutím, zabezpečenie pocitu istoty a bezpečia a umožnenie zotrvať občanom v domácom prostredí
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	2 300 € (zriadenie služby)

Predpokladané zdroje krytia	HMBA, EŠIF
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2020 – 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.1.2.1 Osveta o význame uvedeného druhu SS a zisťovanie záujmu A 3.1.2.2 Nákup technického zariadenia (10 ks) a uzavretie zmluvy o poskytovaní služieb s dodávateľom technického zariadenia A 3.1.2.3 Návrh prevádzkového poriadku SS signalizácia a monitorovanie potreby pomoci

Opatrenie 3.1.3	Rozvoj služieb požičiavania pomôcok
Krátky popis opatrenia	Na území BSK zabezpečuje SS požičiavanie pomôcok neverejný poskytovateľ Únia nevidiacich a slabozrakých pre cieľovú skupinu osoby so zrakovým postihnutím. Na území mesta absentujú iní poskytovatelia SS, ktorí by zabezpečovali uvedený druh SS. Požičiavanie pomôcok do domácnosti pri zabezpečovaní starostlivosti o odkázaného člena rodiny prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby uľahčí starostlivosť v domácom prostredí.
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života seniorov a osôb so zdravotným postihnutím, zabezpečenie pocitu istoty a bezpečia a umožnenie zotrvať občanom vo domácom prostredí
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	20 000 €
Predpokladané zdroje krytia	EŠIF
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2020 – 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.1.3.1 Prieskum záujmu obyvateľov o uvedený druh SS A 3.1.3.2 Zriadenie a registrácia SS podľa § 47 zákona o sociálnych službách – Požičiavanie pomôcok, príp. podpora neverejných poskytovateľov a zlepšenie podmienok pre fungovanie SS poskytujúcich požičiavanie pomôcok

Opatrenie 3.1.4	Rozvoj denných stacionárov
Krátky popis opatrenia	V čase vypracovania správy bolo na území HMBA SS v dennom stacionári poskytuje SS 6 subjektov, z toho 2 verejní poskytovatelia SS a 4 neverejní poskytovatelia sociálnych služieb s celkovou kapacitou 87 miest.
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života seniorov a osôb so zdravotným postihnutím, zabezpečenie pocitu istoty a bezpečia a umožnenie zotrvať občanom vo domácom prostredí.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	EŠIF, MČ
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	MČ
Predpokladaný počet subjektov	17
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.1.4.1 Prieskum záujmu u seniorov a osôb so ZP o uvedený druh SS A 3.1.4.2 Rozšírenie kapacít Denného stacionára podľa výsledkov prieskumu

Špecifický cieľ 3.2	Rozvoj nízkokapacitných pobytových sociálnych služieb
Krátky popis cieľa	Rozvoj pobytových sociálnych služieb rodinného typu s nízkou kapacitou s dôrazom na komunitný charakter a dostupnosť geografickú, finančnú resp. sociálnu a proporcionalitu – zabezpečiť poskytovanie potrebných sociálnych služieb pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nemôžu zotrvať v prirodzenom prostredí.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	3.2.1 Zmapovanie a objektivizácia potrieb seniorov na území Bratislavy smerom k rozvoju potrebných pobytových sociálnych služieb 3.2.2 Zabezpečenie potrebných pobytových sociálnych služieb

Opatrenie 3.2.1	Zmapovanie a objektivizácia potrieb seniorov na území Bratislavy smerom k rozvoju potrebných pobytových sociálnych služieb
Krátky popis opatrenia	K júnu 2018 je registrovaná kapacita v zariadeniach pre seniorov na území HMBA s celkovým počtom miest 2010. Podľa odporúčaných ukazovateľov vybavenosti pobytovými službami pre starých ľudí (47,5 miest/10 000 osôb celkom) je potrebný počet cca 2 065, čo znamená rozdiel oproti normatívnej potrebe cca 55 miest. Z dostupných zverejnených zdrojov neverejných poskytovateľov SS a MČ v zariadeniach pre seniorov (informácie neboli úplné – nie všetky zariadenia zverejnili počet čakaťel'ov) je evidovaných 431 záujemcov o umiestnenie. Spolu s počtom čakaťel'ov v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA to predstavuje 1 722 záujemcov o umiestnenie. Kým z normatívnej potreby vychádza požiadavka o navýšenie počtu miest oproti súčasnému stavu cca o 2,5 %, z evidencie záujemcov o umiestnenie vyplýva požiadavka o navýšenie počtu miest o 85,7 % oproti súčasnému stavu. Z uvedeného dôvodu je potrebné zmapovať a objektivizovať potreby rozšírenia kapacít v ZPS na území HMBA.
Predpokladané dopady opatrenia	Overenie skutočnej potreby miest v zariadeniach pre seniorov na území HMBA ako nutná podmienka pre zahájenie prípravy investičnej akcie a zaistenie externých zdrojov (EŠIF) na výstavbu ZPS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	15 000 €
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA v spolupráci s MČ
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.2.1.1 Realizácia prieskumu potrieb seniorov odkázaných na pomoc A 3.2.1.2 Tvorba koncepcie pre realizáciu zistených potrieb

Opatrenie 3.2.2	Zabezpečenie potrebných pobytových sociálnych služieb
Krátky popis opatrenia	HMBA má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 7 zariadení pre seniorov, z ktorých 4 majú kapacitu od 176 do 263 miest - veľkokapacitné zariadenia. V ďalších 3 zariadeniach pre seniorov je kapacita od 60 do 83 miest. Súčasný trendy aj zákon o sociálnych službách umožňuje budovanie zariadení s maximálnou kapacitou 40 miest. Vzhľadom na demografický vývoj a starnutie populácie je žiadúce, aby aj HMBA malo zariadenie pre seniorov spĺňajúce štandard a požiadavky súčasnej doby, keď zariadenie by malo vytvárať podmienky čo najviac približujúce sa domovu resp. domácomu prostrediu.
Predpokladané dopady opatrenia	Rozšírenie kapacity služieb zariadenia pre seniorov na území HMBA o 40 miest pre záujemcov (čakaťel'ov), ktorí nemôžu zostať v domácom prostredí.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Nie je možné odhadnúť, záleží na lokalite a iných vstupných údajoch.
Predpokladané zdroje krytia	EŠIF, HMBA
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	1
Predpokladané obdobie realizácie	2020 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.2.2.1 Vytýpanie lokality v súlade s územným plánom A 3.2.2.2 Projektová príprava A 3.2.2.3 Výstavba zariadenia pre seniorov s kapacitou 40 miest

Špecifický cieľ 3.3	Podpora aktívneho starnutia – rozvoj voľnočasových a aktivizačných aktivít
Krátky popis cieľa	Cieľom je ponúknuť širokú ponuku voľnočasových, vzdelávacích a aktivizačných aktivít pre seniorov v meste umožňujúcich aktívne starnutie ako súčasť životného štýlu. Prostriedkom je podpora vzdelávacích a aktivizačných programov a podpora vzniku informačného centra pre seniorov.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 3.3.1 Podpora rozvoja DC pre seniorov O 3.3.2 Podpora celoživotného vzdelávania O 3.3.3 Vznik IC pre seniorov

Opatrenie 3.3.1	Podpora rozvoja Denných centier pre seniorov
Krátky popis opatrenia	Na území Hlavného mesta SR Bratislavy podľa Štúdie demografického potenciálu spracovanej Infostatom – Výskumným demografickým centrom, na základe prognózy obyvateľov Bratislavy – stredný scenár, bude v roku 2020 vo veku nad 65 rokov 83 078 občanov, čo predstavuje 19,12 % z celkového počtu obyvateľov. V súčasnosti je na území Hlavného mesta SR Bratislavy registrovaných 28 denných centier s celkovou kapacitou členov 1560, čo pokrýva 1,8 % tejto populácie. <i>Podľa Programu aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020 sa uvádza, že nárast počtu seniorov (v roku 2011 bol počet občanov nad 65 rokov 61 224, čo predstavovalo 14,8 % z celkového počtu obyvateľov) vytvára tlak na rozvoj sociálnych služieb. Odborníci však tvrdia, že rovnako dôležitá by mala byť aj snaha udržať seniorov čo najdlhšie fit. K tomu smeruje aj nový obsah sociálnej politiky hlavného mesta, ktorá sa celý rok systematicky sústreďuje na rozvoj kvality života seniorov v Bratislave.</i>
Predpokladané dopady opatrenia	Denné centrá vytvárajú priestor pre spoločenské začlenenie seniorov. Rozvojom denných centier na území Bratislavy sa zvýšia možnosti pre aktívne starnutie, taktiež sa vytvoria možnosti a predpoklady pre vzdelávacie a aktivizačné programy. Rozvoj a podpora týchto druhov sociálnych služieb a aktivít má preventívny charakter a dopadom bude zvýšený počet seniorov v domácom (prirodzenom prostredí) a zníženie dopytu po pobytových sociálnych služieb.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	5 000 €
Predpokladané zdroje krytia	Rozpočty MČ (DC – vznik a rozvoj DC) HMBA (prieskumy, aktivizačné programy) Granty, sponzori (podpora programov)
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	MČ, HMBA, Jednota dôchodcov Slovenska a iné záujmové združenia seniorov.
Predpokladaný počet subjektov	20
Predpokladané obdobie realizácie	2020 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A. 3.3.1.1 Zmapovanie záujmu o rozvoj denných centier v jednotlivých MČ v súčinnosti s Radou seniorov primátora A. 3.3.1.2 Aktívne zapojenie seniorov a záujmových združení seniorov do vytvárania programovej ponuky denných centier A. 3.3.1.3 Vytváranie nových aktivizačných programov (napr. v spolupráci s ÚVZ „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo mám nad 65 a teším sa, že žijem zdravo“), preventívnych projektov zameraných na ochranu proti zneužívaniu a zlému zaobchádzaniu so staršími ľuďmi (v spolupráci s MV SR v rámci projektu „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť násilia), preventívnych programov spotrebiteľskej gramotnosti, a pod.

Opatrenie 3.3.2	Podpora celoživotného vzdelávania
Krátky popis opatrenia	Na území Hlavného mesta SR Bratislavy podľa Štúdie demografického potenciálu spracovanej Infostatom – Výskumným demografickým centrom, na základe prognózy obyvateľov Bratislavy – stredný scenár, bude v roku 2020 vo veku nad 65 rokov 83 078 občanov, čo predstavuje 19,12 % z celkového počtu obyvateľov. V súčasnosti je na území Hlavného mesta SR Bratislavy registrovaných 28 denných centier s celkovou kapacitou členov 1560, čo pokrýva 1,8 % tejto populácie. <i>Podľa Programu aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020 sa uvádza, že nárast počtu seniorov (v roku 2011 bol počet občanov nad 65 rokov 61 224, čo predstavovalo 14,8 % z celkového počtu obyvateľov) vytvára tlak na rozvoj sociálnych služieb. Odborníci však tvrdia, že rovnako dôležitá by mala byť aj snaha udržať seniorov čo najdlhšie fit. K tomu smeruje aj nový obsah sociálnej politiky hlavného mesta, ktorá sa celý rok systematicky sústreďuje na rozvoj kvality života seniorov v Bratislave.</i>
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie kvality života, uspokojovanie vyšších individuálnych potrieb, vyplnenie voľného času, rozvoj a udržanie schopností a zručností, aktivizácia, zvyšovanie povedomia a informácií o spoločenskom vývoji a zmenách
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	20 000 € / ročne

Predpokladané zdroje krytia	Rozpočty MČ (neformálne vzdelávanie - priestory) HMBA (UTV a Letnú BUS) Granty, sponzori (podpora programov, kurzov,)
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	MČ, Jednota dôchodcov Slovenska a iné záujmové združenia seniorov, HMBA, UKBA ČĎV, ZŠ
Predpokladaný počet subjektov	20
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A. 3.3.2.1 Podporovať neformálne vzdelávanie a samovzdelávanie seniorov (napr. študijné krúžky, napr. poskytnutím priestorov na toto vzdelávanie, kurzy tréningu pamäte, PC kurzy, kurzy finančnej gramotnosti, a pod.). A. 3.3.2.2 Motivovať a zvýšiť počet záujemcov o štúdium na UTV v spolupráci s UKBA s ČĎV (na 36 odboroch celoživotného vzdelávania) A. 3.3.2.3 Každoročne podporovať Letnú bratislavskú Univerziádu seniorov A. 3.3.2.4 Podpora aktívneho starnutia v rámci fyzickej kondície seniorov (napr. program FTVŠ)

Vysvetlivka: UKBA ČĎV – Univerzita Komenského Bratislava, Centrum ďalšieho vzdelávania

Opatrenie 3.3.3	Vznik informačného centra pre seniorov
Krátky popis opatrenia	Cieľom je vznik informačného centra pre voľný čas seniorov – centra fungujúceho ako informačné centrum, ktoré sústreďuje informácie pre seniorov a spolupracujúcich s poskytovateľmi voľnočasových, vzdelávacích aktivít a záujmovými združeniami na odovzdávanie informácií.
Predpokladané dopady opatrenia	Sprostredkovanie kontaktu so spoločenským prostredím
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, granty, nadácie
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 3.3.3.1 Vznik IC pre seniorov

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií HMBA na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2020 – 2021 pre strategický cieľ č.3 – Seniori (bežné výdavky v €):²³

Ciele a opatrenia	2020	2021	Spolu
ŠC 3.1 Rozvoj terénnych a ambulatných služieb			
O 3.1.1	1 495 000	2 000 000	3 495 000
O 3.1.2	2 300	0	2 300
O 3.1.3	0	20 000	20 000
O 3.1.4	0	0	0
ŠC 3.2 Rozvoj nízkokapacitných pobytových služieb			
O 3.2.1	15 000	0	15 000
O 3.2.2	0	0	0
ŠC 3.3 Podpora aktívneho starnutia			
O 3.3.1	5 000	0	5 000
O 3.3.2	20 000	20 000	40 000
O 3.3.3	0	0	0
SPOLU	1 537 300	2 040 000	3 577 300

²³ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Finančnej tabuľky.

Na zabezpečenie strategického cieľa č. 3 na obdobie rokov 2020 – 2021 bude musieť HMBA vyčleniť objem v rozpočte vo výške 3 557 300 EUR.

2.4 Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov v rámci komunitného plánovania

Strategický cieľ č. 4: Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov v rámci komunitného plánovania

Už z realizovaných analýz, ako aj dotazníkového prieskumu vyplývalo, že na území Hlavného mesta Bratislavy absentuje informovanie a komunikácia o sociálnych službách. Preto je neoddeliteľnou časťou nastavenia komunitného plánovania v hl. meste Bratislava zameranie na systematické poskytovanie aktuálnych a komplexných informácií o dostupnosti jednotlivých druhov sociálnych služieb a o podmienkach ich poskytovania.

Model komunitného plánovania na vyhotovenie Komunitného plánu sociálnych služieb 2022-2030 je indikatívny a môže byť upravený podľa zistených potrieb aktérov. Komunitné plánovanie bude sprevádzané hodnotením, z ktorého vziđu Zásady komunitného plánovania pre HMBA. Zásady HMBA by mali formulovať potrebu po komunitnom plánovaní „šitú na mieru“ hlavnému mestu.

SWOT analýzy zo slabých stránok možno definovať nasledovné problémy²⁴:

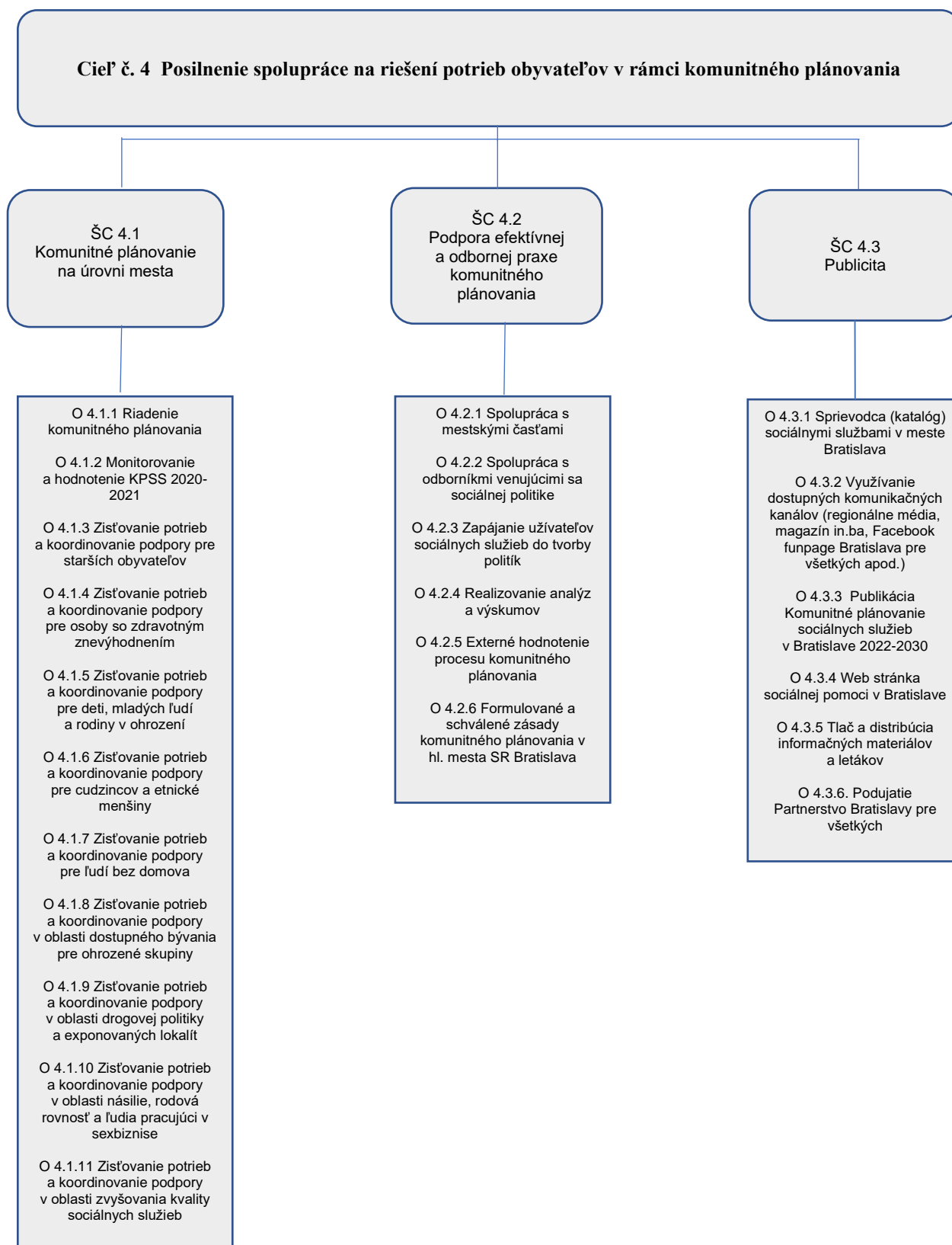
Problém č. 1: Nedostatočná súčinnosť a spolupráca Hlavného mesta Bratislavy, mestských častí a ďalších aktérov

Problém č. 2: Nízka informovanosť cieľových skupín obyvateľov o dostupných sociálnych službách

Problém č. 3: Nedostatočná komunikácia hlavného mesta Bratislavy s verejnosťou

---

²⁴Pomenovanie slabých stránok SWOT analýzy vychádza z pôvodnej kapitoly Informovanosť a spolupráca Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2019 – 2023. Popis opatrenia bol však revidovaný.

Strom cieľov (Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov v rámci komunitného plánovania)

Špecifický cieľ 4.1	Komunitné plánovanie na úrovni mesta
Krátky popis cieľa	Ťažisko aktivít komunitného plánovania spočíva na zisťovaní potrieb, koordinovaní, plánovaní podpory a následnom monitorovaní a hodnotení. To je zabezpečené najmä pomocou súboru pracovných skupín založených na partnerstve.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	<ul style="list-style-type: none"> O 4.1.1 Riadenie komunitného plánovania O 4.1.2 Monitorovanie a hodnotenie KPSS 2020-2021 O 4.1.3 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre starších obyvateľov O 4.1.4 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre osoby so zdravotným znevýhodnením O 4.1.5 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre deti, mladých ľudí a rodiny v ohrození O 4.1.6 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre cudzincov a etnické menšiny O 4.1.7 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre ľudí bez domova O 4.1.8 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti dostupného bývania pre ohrozené skupiny O 4.1.9 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti drogovej politiky a exponovaných lokalít O 4.1.10 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti násilie, rodová rovnosť a ľudia pracujúci v sexbiznise O 4.1.11 Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti zvyšovania kvality sociálnych služieb

Opatrenie 4.1.1	Riadenie komunitného plánovania
Krátky popis opatrenia	Riadiaca skupina uskutočňuje strategické rozhodnutia počas komunitného plánovania. Riadiaca skupina je zložená z vedúcich pracovných skupín. Pre transparentnosť (vedúci pracovných skupín sú typicky zamestnancami sekcie sociálnych vecí hl. mesta SR Bratislavy) sú do riadiacej skupiny menovaný primátorom na návrh sociálnej komisie ako členovia aj predstavitelia cieľových skupín a poskytovateľov sociálnych služieb zapojených do komunitného plánovania. Riadiaca komisia prerokúva a schvaľuje zápisy zo stretnutí pracovných skupín (ktorého súčasťou sú aj zápisy akčných skupín). Skupina sa stretáva približne každých 6 týždňov. Riadiaca skupina zároveň informuje a formuluje požiadavky smerom ku Komisii sociálnych vecí, zdravotníctva a rozvoja bývania, k politickému vedeniu HMBA a mestskej rade. Zároveň má prehľad o všetkých finančných operáciách spojených s komunitným plánovaním.
Predpokladané dopady opatrenia	Riadenie komunitného plánovania.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 2
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.1.1 Menovanie a zasadnutia riadiacej skupiny

Opatrenie 4.1.2	Monitorovanie a hodnotenie KPSS 2020-2021
Krátky popis opatrenia	Pre účely monitorovania bude zriadený monitorovací tím, ktorý bude poskytovať informácie členom Riadiacej skupiny KPSS o tom, či sa skutočný stav realizácie KPSS zhoduje so schváleným plánom. Monitoring bude zameraný najmä na plnenie stanovených cieľov a opatrení a na vyhodnocovanie dosiahnutých výstupov. Zistenia z monitorovania sa odovzdávajú osobám, ktorých sa týkajú alebo ich činnosť ovplyvňujú, a sú tiež priebežne zverejňované na webovej stránke HMBA. Riadiaci výbor raz ročne pripraví správu o plnení KPSS a predloží ju na jedno zo zasadnutí Mestského zastupiteľstva v prvom kvartáli kalendárneho roka. Táto správa tiež bude každoročne zverejnená na webovej stránke HMBA.
Predpokladané dopady opatrenia	Monitorovanie a hodnotenie cieľov, opatrení a aktivít.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 10
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021

Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.2.1 Zriadenie monitorovacieho tímu predkladajúceho správy o realizácii KPSS A 4.3.2.2 Preloženie správy o plnení KPSS mestskému zastupiteľstvu A 4.3.2.3 Zverejnenie správy na webovej stránke HMBA
----------------------------------	---

Opatrenie 4.1.3	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre starších obyvateľov
Krátky popis opatrenia	Bude zostavená pracovná skupina Starší obyvateľia, ktorá predstavuje prvok verejného záväzku riešenia problémov cieľovej skupiny. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb. HMBA vyhlási grantovú výzvu spojenú s riešeniami problémov v danej oblasti.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy starších obyvateľov
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie vo výške 80 000 €/rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.3.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Starší obyvateľia, spracovanie podnetov pracovnej skupiny A 4.3.3.2 Poskytnutie grantov organizáciám na aktivity vedúce k riešeniu problémov starších obyvateľov

Opatrenie 4.1.4	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre osoby so zdravotným znevýhodnením
Krátky popis opatrenia	Bude zostavená pracovná skupina Starší obyvateľia, ktorá predstavuje prvok verejného záväzku riešenia problémov cieľovej skupiny. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb. HMBA vyhlási dotačnú výzvu spojenú s riešeniami problémov v danej oblasti.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy osôb so zdravotným znevýhodnením
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie vo výške 50 000 €/rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.4.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Osoby so zdravotným postihnutím, spracovanie podnetov pracovnej skupiny A 4.3.4.2 Poskytnutie grantov organizáciám na aktivity vedúce k riešeniu problémov osôb so zdravotným postihnutím

Opatrenie 4.1.5	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre deti, mladých ľudí a rodiny v ohrození
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy detí, mladých ľudí a rodín v ohrození.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie vo výške 55 000 € /rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.5.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Deti, mladí ľudia a rodiny v ohrození, spracovanie podnetov pracovnej skupiny

	A 4.3.5.2 Poskytnutie grantov organizáciám na aktivity riešiace problémy života detí, mladých ľudí a rodín v ohrození
--	---

Opatrenie 4.1.6	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre cudzincov a etnické menšiny
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy cudzincov a etnických menšín.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie 30 000 €/rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.6.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Cudzinci a etnické menšiny, spracovanie podnetov pracovnej skupiny A 4.3.6.2 Poskytnutie grantov organizáciám na aktivity riešiace problémy cudzincov a etnických menšín

Opatrenie 4.1.7	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory pre ľudí bez domova
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy ľudí bez domova.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	- (viď Opatrenie 1.3.1.)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.7.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Ľudia bez domova, spracovanie podnetov pracovnej skupiny

Opatrenie 4.1.8	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti dostupného bývania pre ohrozené skupiny
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík dostupného bývania pre ohrozené skupiny.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.8.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Dostupné bývanie pre ohrozené skupiny, spracovanie podnetov, ktoré vstúpi z pracovnej skupiny

Opatrenie 4.1.9	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti drogovej politiky a exponovaných lokalít
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy spojené s drogovou politikou a exponovanými lokalitami (akými je napr. ul. Obchodná)
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie 180 000 €/rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021

Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.9.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Drogová politika a exponované lokality, spracovanie podnetov z pracovnej skupiny A 4.3.9.2 Poskytnutie grantov organizáciám na riešenie problémov spojených s drogovou politikou a exponovanými lokalitami
----------------------------------	--

Opatrenie 4.1.10	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti násilie, rodová rovnosť a ľudia pracujúci v sexbiznise
Krátky popis opatrenia	Pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie efektívnych politík riešiacich problémy spojené s násilím, rodovou rovnosťou a ľuďmi pracujúcimi v sexbiznise
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie 50 000 €/rok (grantová výzva)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.10.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Násilie, rodová rovnosť a ľudia pracujúci v sexbiznise, spracovanie podnetov pracovnej skupiny A 4.3.10.2 Poskytnutie grantov organizáciám na riešenie tém spojených s násilím, rodovou rovnosťou a ľuďmi pracujúcimi v sexbiznise

Opatrenie 4.1.11	Zisťovanie potrieb a koordinovanie podpory v oblasti zvyšovania kvality sociálnych služieb
Krátky popis opatrenia	Táto prierezová pracovná skupina predstavuje participatívny prvok a zároveň prvok verejného záväzku. Podľa princípov komunitného plánovania je pracovná skupina zložená zo zadávateľov (predstavitelia magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, príp. MČ), poskytovateľov sociálnych služieb, a užívateľov sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Podpora opatrení vedúcich k zvýšenej kvalite života užívateľov sociálnych služieb, či k možnosti sociálnych služieb byť dostatočne nízkoprahové pre ohrozených neužívateľov sociálnych služieb, tj. ľudí pre ktorých sú služby nedostupné, alebo ich odmietajú hoci ich potrebujú.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Min. fin. plnenie 60 000 € /rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 12
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.3.11.1 Zriadenie a fungovanie pracovnej skupiny Podpora kvalitných sociálnych služieb a služieb sociálnej podpory, spracovanie podnetov pracovnej skupiny

Špecifický cieľ 4.2	Podpora efektívnej a odbornej praxe komunitného plánovania
Krátky popis cieľa	Opatrenia špecifického cieľa majú zabezpečiť efektívnejšie a odbornejšie komunitné plánovanie cez dialóg s kľúčovými aktérmi a odborníkmi v komunitnom plánovaní a podporu realizovania analýz a výskumov.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 4.2.1 Spolupráca s mestskými časťami O 4.2.2 Spolupráca s odborníkmi venujúcimi sa sociálnej politike O 4.2.3 Zapájanie užívateľov sociálnych služieb do tvorby politík O 4.2.4 Realizovanie analýz a výskumov O 4.2.5 Externé hodnotenie procesu komunitného plánovania O 4.2.6 Formulované a schválené zásady komunitného plánovania v hl. mesta SR Bratislava

Opatrenie 4.2.1	Spolupráca s mestskými časťami
Krátky popis opatrenia	Na zabezpečenie väčšej efektivity v nastavovaní sociálnej politiky, pri rešpektovaní vzájomných kompetencií budú do spolupráce na komunitnom plánovaní prizvané aj mestské časti. MČ sa môžu stať súčasťou tematických pracovných skupín. S ohľadom na záujmy MČ vo veľkej časti tematických pracovných skupín bude existovať pracovná skupina „Panel mestských častí“, kde budú odborní pracovníci mestských častí informovaný o priebehu vo všetkých pracovných skupinách bez

	toho aby sa všetkých zúčastnili. Podnety z Panely mestských častí budú tlmočené relevantným pracovným skupinám.
Predpokladané dopady opatrenia	Systémová a kvalitná spolupráca medzi jednotlivými hlavnými aktérmi, ktorí sú zodpovední za uspokojovanie potrieb občanov na území HMBA, komplexnejšie poskytovanie sociálnych služieb občanom – zvýšená spokojnosť občanov.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	18
Predpokladané obdobie realizácie	2019 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.1.1.1 Nastavenie modelu spolupráce, oslovenie MČ A 4.1.1.2 Zostavenie, podpísanie a schválenie memoranda o spolupráci s MČ A 4.1.1.3 Zapojenie MČ do komunitného plánovania A 4.1.1.4 Zhodnotenie spolupráce

Opatrenie 4.2.2	Spolupráca s odborníkmi venujúcimi sa sociálnej politike
Krátky popis opatrenia	Počas komunitného plánovania sa stretáva skupina odborníkov a odborníčok venujúci sa sociálnej politike. Jednak sa stretáva skupina metodikov komunitného plánovania („Metodický panel“), ktorá reflektuje proces nastavovania KPSS v hl. meste SR Bratislave Očakáva sa, že v skupine budú zahraniční experti. Skupina sa začína stretávať v roku 2020 pri nastavovaní procesu a spolupracuje s externým subjektom vykonávajúcim evaluáciu KPSS. Ďalšou skupinou odborníkov sú predstavitelia relevantných inštitúcií, ktorým sú tlmočené podnety z komunitného plánovania.
Predpokladané dopady opatrenia	Nastavenie komunitného plánovania v HMBA bude reflektovať aktuálne výzvy a trendy sociálnej politiky, tak aby prispievalo k efektívnemu a funkčnému realizovaniu sociálnej politiky v kompetenciách HMBA.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	2 000 €/rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.1.2.1 Nastavenie modelu spolupráce, oslovenie odborníkov a odborníčok A 4.1.2.2 Konzultácie A 4.1.2.3 Zhodnotenie spolupráce

Opatrenie 4.2.3	Zapájanie užívateľov sociálnych služieb do tvorby politik
Krátky popis opatrenia	S ohľadom na potrebu efektívnych riešení, ktoré sú navrhované pre ľudí, sú do procesu plánovania KPSS zapojení tiež ľudia, ktorí majú priamu skúsenosť so sociálnymi problémami. Spôsobom zapojenia týchto ľudí sú participatívne skupiny. Participatívne skupiny sú skupiny ľudí so skúsenosťou konkrétnej sociálnej situácie (napr. bytovej núdze, seniorského veku apod.). Stretávanie sa funguje ako spôsob zhromažďovania kolektívnych znalostí spojených s potrebnými problémami a riešeniami životných situácií (nedostupnosť zrozumiteľných informácií, neexistujúce služby pre niektorú zo skupín apod.) Výstupom sú konkrétne odporúčania pre realizovanie politik, ktoré sú zdieľané na stretnutiach pracovných skupín. Zástupca participatívnej skupiny je štandardným členom pracovnej skupiny komunitného plánovania.
Predpokladané dopady opatrenia	Efektívnejšie nastavovania politik odpovedajúce na potreby marginalizovaných ľudí.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	22 000 €
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	Min. 5
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.1.3.1 Vyhlásenie výzvy na podporu aktivít participatívnych skupín A 4.1.3.2 Metodické školenia participatívnych skupín A 4.1.3.3 Realizácia aktivít participatívnych skupín A 4.1.3.4 Zhodnotenie spolupráce

Opatrenie 4.2.4	Realizovanie analýz a výskumov
Krátky popis opatrenia	V rámci plnenia opatrenia je vytvorená vstupná analýza potrebnosti sociálnych služieb a iných služieb sociálnej podpory obyvateľov mesta Bratislavy a zabezpečenie ďalších analýz, ktoré sa ukážu potrebné pre nastavovanie politík v sociálnej oblasti v HMBA.
Predpokladané dopady opatrenia	Efektívnejšie politiky nastavované pomocou analýz a výskumov mapujúcich potrebnosť podpory.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	50 000 €/rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, externé s
Predpokladaný počet subjektov	Min. 3
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.1.3.1 Realizácia vstupnej analýzy komunitného plánovania A 4.1.3.2 Realizácia ďalších analýz

Opatrenie 4.2.5	Externé hodnotenie procesu komunitného plánovania
Krátky popis opatrenia	Nezávislé, externé hodnotenie komunitného plánovania sociálnych služieb a iných podporných služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Nástroj komunitného plánovania sociálnych vecí bude šitý na mieru výzvam spojených s koordinovaním a plánovaním sociálnych služieb na úrovni hlavného mesta, tak aby bral do úvahy skúsenosti jednotlivých aktérov zapojených do vytvárania nového modelu komunitného plánovania.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	10 000 €
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, externý subjekt
Predpokladaný počet subjektov	Min. 2
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.2.1.1 Realizácia externej analýzy A 4.2.1.2 Vytvorenie verejne prístupnej metodiky komunitného plánovania.

Opatrenie 4.2.6	Formulované a schválené zásady komunitného plánovania v hl. mesta Bratislava
Krátky popis opatrenia	Definovanie zásad komunitného plánovania na základe externého hodnotenia. Podpora kvalitného, efektívneho a odborného poskytovania sociálnych služieb a služieb sociálnej podpory na území HMBA.
Predpokladané dopady opatrenia	Kontinuálne a udržateľné posilnenie efektivity a kvality poskytovaných sociálnych služieb a iných služieb sociálnej podpory pre obyvateľov HMBA.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, externý subjekt
Predpokladaný počet subjektov	Min. 2
Predpokladané obdobie realizácie	2020-2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4. 2. 2. 1 Sformulovanie a schválenie zásad podľa externej evaluácie

Špecifický cieľ 4.3	Publicita (zabezpečenie informovanosti)
Krátky popis cieľa	Zabezpečiť, aby sa k obyvateľom dostávali prístupnou formou všetky potrebné informácie o službách a programoch, ktoré môžu využívať. Informačné systémy, na ktorých budú participovať všetci poskytovatelia SS, zabezpečia dostupnosť informácií o SS a doplnkových službách pre všetkých občanov mesta, ale tiež informovanosť medzi poskytovateľmi SS navzájom.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	4.3.1 Sprievodca (katalóg) sociálnymi službami v meste Bratislava 4.3.2 Informačné (klientske) centrá (kútky) na magistráte a MČ 4.3.3 Sekcia v informačnom magazíne in.ba a v spravodajoch MČ 4.3.4 Spolupráca s regionálnymi médiami 4.3.5 Tlač a distribúcia informačných materiálov a letákov o SS 4.3.6 Webový portál ku KPSS a sociálnym službám 4.3.7 Databáza poskytovateľov SS na území Bratislavy

--	--

Opatrenie 4.3.1	Sprivodca (katalóg) sociálnymi službami v meste Bratislava
Krátky popis opatrenia	HMBA v spolupráci s MČ spracuje a vydá Katalóg sociálnych služieb na území hlavného mesta Bratislava. Katalóg sa bude aktualizovať každé 2-3 roky. Katalóg sa bude distribuovať do informačných (klientskych) centier, na verejne prístupné miesta v meste (zdravotnícke zariadenia, poskytovateľom SS,...)
Predpokladané dopady opatrenia	Zlepšenie informovanosti verejnosti a užívateľov SS a zabezpečenie jednoduchého prístupu k základným informáciám pre občanov mesta. Posilni sa tiež spolupráca a zainteresovanosť poskytovateľov na zverejňovaní aktuálnych informácií v oblasti SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	25 000 €
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, MČ
Predpokladaný počet subjektov	Cca 200 zapojených subjektov do spolupráce Cca 50 000 domácností
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.1.1 Spracovanie databázy poskytovateľov SS na území mesta A 4.4.1.2 Zriadenie pracovnej skupiny na prípravu katalógu (štruktúra katalógu, triedenie a vyhľadávanie informácií v ňom, rozsah informácií, príprava podkladov pre spracovateľov, atď.) A 4.4.1.3 VO na spracovateľa a tlač katalógu A 4.4.1.4 Distribúcia katalógu A 4.4.1.5 Aktualizácia katalógu

Opatrenie 4.3.2	Informačné (klientske) centrá (kútiky) na magistráte, v MČ a vo vytypovaných organizáciách
Krátky popis opatrenia	Zaistiť prístup k základným informáciám o všetkých sociálnych službách a súvisiacich službách všetkým záujemcom o sociálnu službu prostredníctvom špecializovaných pracovísk na klientskych a informačných centrách MČ a HMBA (cca 20 informačných miest). Informačné miesta budú obsahovať základné informácie (letáky, brožúry, katalógy o SS,...). Informačné centrá by mali byť na úradoch v každej MČ.
Predpokladané dopady opatrenia	Lahší prístup k informáciám o sociálnych a súvisiacich službách pre občanov mesta.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	5 000 € (nákup informačných stojanov)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, MČ
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ
Predpokladaný počet subjektov	Cca 20 subjektov zapojených do spolupráce
Predpokladané obdobie realizácie	Od 2019 zriadenie info kútikov, ich aktualizácia priebežne
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.2.1 Monitoring existujúcich info centier a ich činnosť A 4.4.2.2 Nákup info stojanov a zriadenie informačných kútikov v organizáciách, ako napr. nemocnice, polikliniky, a pod. A 4.4.2.3 Zaistenie pravidelnej aktualizácie info kútikov

Opatrenie 4.3.3	Sekcia (informačné okienko o SS) v informačnom magazíne in.ba a v mestských novinách MČ
Krátky popis opatrenia	HMBA ako aj MČ vydávajú pravidelne v mesačných alebo dvojmesačných cykloch „mestské noviny“ distribuované do domácností obyvateľov MČ. Cieľom opatrenia je zaistiť v nich špeciálnu sekciu pre pravidelné zverejňovanie aktuálnych a prehľadných informácií z oblasti sociálnych služieb, ktoré budú dodávať poskytovatelia SS resp. MČ.
Predpokladané dopady opatrenia	Zaistenie adresnosti informácií pre občanov mesta (noviny sú distribuované do každej domácnosti)
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, MČ
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ

Predpokladaný počet subjektov	Cca 85 000 domácností
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.3.1 Zabezpečenie súčinnosti MČ s poskytovateľmi SS a pravidelné zasielanie informácií vydavateľom mestských novín v dohodnutých termínoch

Opatrenie 4.3.4	Spolupráca s regionálnymi médiami
Krátky popis opatrenia	Pravidelné zasielanie tlačových správ regionálnym médiám (Bratislavské noviny, TV Karlova Ves, Devínskonovoveská TV, Dúbravská TV, TV Centrum, Televízia Nové Mesto, TV Bratislava, TV Ružinov, a iné) a usporadúvanie tlačových konferencií.
Predpokladané dopady opatrenia	Doplnenia spektra informačných možností o ďalší dôležitý informačný kanál.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	HMBA, MČ
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ, poskytovatelia SS
Predpokladaný počet subjektov	Cca 30 – 40 zapojených subjektov
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.4.1 Pravidelné zasielanie tlačových správ, prípadne usporiadanie tlačových konferencií v spolupráci so zainteresovanými subjektami

Opatrenie 4.3.5	Tlač a distribúcia informačných materiálov a letákov o SS
Krátky popis opatrenia	Pravidelná príprava, tvorba a tlač aktuálnych informačných materiálov (letáky, brožúry, a pod.) k cieľnému informovaniu užívateľov a poskytovateľov o možnostiach využívania služieb a programov, či o zmenách v poskytovaní SS. Predpokladá sa distribúcia materiálov aj prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov či škôl (napr. pre rodičov a deti), na ÚPSVaR oddelenie hmotnej núdze, a pod.
Predpokladané dopady opatrenia	Doplnenie spektra informačných možností, cieľná informačná stratégia k aktuálnym potrebám užívateľov a poskytovateľov SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Poskytovatelia SS by mali zabezpečiť finančné zdroje na vydávanie materiálov v rámci dotácií a grantov.
Predpokladané zdroje krytia	Vlastné zdroje poskytovateľov SS a organizácií, granty, dotácie.
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	Poskytovatelia SS, HMBA a MČ
Predpokladaný počet subjektov	-
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.5.1 Pravidelná príprava a tlač aktuálnych materiálov poskytovateľov SS a samospráv a ich distribúcia do informačných centier a infokútikov A 4.4.5.2 Zabezpečenie finančných zdrojov na tlač a distribúciu informačných materiálov z rozpočtov popriprade z grantov

Opatrenie 4.3.6	Webový portál ku KPSS a sociálnym službám
Krátky popis opatrenia	Zabezpečiť združovanie všetkých relevantných informácií o komunitnom plánovaní a sociálnych službách v meste na jednom internetovom portáli. Webový portál by mal obsahovať i prístupné databázy poskytovateľov SS na území Bratislavy, databázy vzdelávacích a informačných akcií v sociálnej oblasti. Predpokladom je vytvorenie samostatného portálu, ktorý bude spravovaný v spolupráci s poskytovateľmi SS v meste a s MČ.
Predpokladané dopady opatrenia	Sprehľadnenie a skvalitnenie informácií pre občanov mesta aj poskytovateľov SS s možnosťou jednoduchej a permanentnej aktualizácie všetkých zverejnených informácií.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	15 000 €
Predpokladané zdroje krytia	EŠIF – zriadenie, prevádzka HMBA a MČ
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ a poskytovatelia SS
Predpokladaný počet subjektov	Cca 150 zapojených subjektov
Predpokladané obdobie realizácie	2020 – zriadenie, prevádzka a aktualizácia do roku 2023

Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.6.1 Zriadenie portálu a jeho prepojenie s existujúcimi stránkami HMBA, MČ a poskytovateľov SS A 4.4.6.2 Oslovenie všetkých poskytovateľov SS a ich zapojenie do systému aktualizácie A 4.4.6.3 Prevádzka portálu, jeho pravidelné aktualizácie za spolupráce zapojených subjektov A 4.4.6.4 Pravidelná informačná kampaň k existencii portálu
----------------------------------	--

Opatrenie 4.3.7	Databáza poskytovateľov SS na území Bratislavy
Krátky popis opatrenia	Databáza poskytovateľov SS na území Bratislavy poskytne štruktúrované a systematicky usporiadané informácie o všetkých poskytovateľoch SS na území mesta Bratislavy v slovenskom a v anglickom jazyku.
Predpokladané dopady opatrenia	Prehľadné, komplexné a ľahko dostupné informácie o SS pre žiadateľov a užívateľov SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	EŠIF – zriadenie databázy, rozpočty samosprávy – aktualizácia databáz
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	HMBA, MČ a poskytovatelia SS
Predpokladaný počet subjektov	Cca 200
Predpokladané obdobie realizácie	2019 - zriadenie, prevádzka a aktualizácia do roku 2023
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 4.4.7.1 Oslovenie poskytovateľov SS so žiadosťou o spoluprácu na tvorbe a aktualizácii databáz A 4.4.7.2 Zabezpečenie prekladu do anglického jazyka A 4.4.7.3 Pravidelná aktualizácia databáz A 4.4.7.4 Pravidelná informačná kampaň o existencii databáz

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií HMBA na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2020 – 2021 pre strategický cieľ č.4 – Komunitné plánovanie HMBA (bežné výdavky v €):²⁵

Ciele a opatrenia	2020	2021	Spolu
ŠC 4.1 Komunitné plánovanie na úrovni mesta			
O 4.1.1	0	0	0
O 4.1.2	0	0	0
O 4.1.3	80 000	80 000	160 000
O 4.1.4	50 000	50 000	100 000
O 4.1.5	55 000	55 000	110 000
O 4.1.6	30 000	30 000	60 000
O 4.1.7	0	0	0
O 4.1.8	0	0	0
O 4.1.9	180 000	180 000	360 000
O 4.1.10	50 000	50 000	100 000
O 4.1.11	60 000	60 000	120 000
O 4.1.12	1 000	1 000	2 000
ŠC 4.2 Podpora efektívnej a odbornej praxe komunitného plánovania			
O 4.2.1	0	0	0
O 4.2.2	2 000	2 000	4 000
O 4.2.3	22 000	0	22 000
O 4.2.4	50 000	50 000	100 000
O 4.2.5	10 000	0	10 000
O 4.2.6	0	0	0
ŠC 4.3 Publicita			
O 4.3.1	25 000	0	25 000
O 4.3.2	5 000	0	5 000
O 4.3.3	0	0	0
O 4.3.4	0	0	0
O 4.3.5	0	0	0
O 4.3.6	15 000	0	15 000
O 4.3.7	0	0	0
SPOLU	605 000	558 000	1 193 000

Na zabezpečenie strategického cieľa č. 4 na obdobie rokov 2020 – 2021 bude musieť HMBA vyčleniť objem v rozpočte vo výške 1 193 000 EUR.

²⁵ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Finančnej tabuľky.

2.5 Rozvoj ľudských zdrojov

Strategický cieľ č. 5: Rozvoj ľudských zdrojov

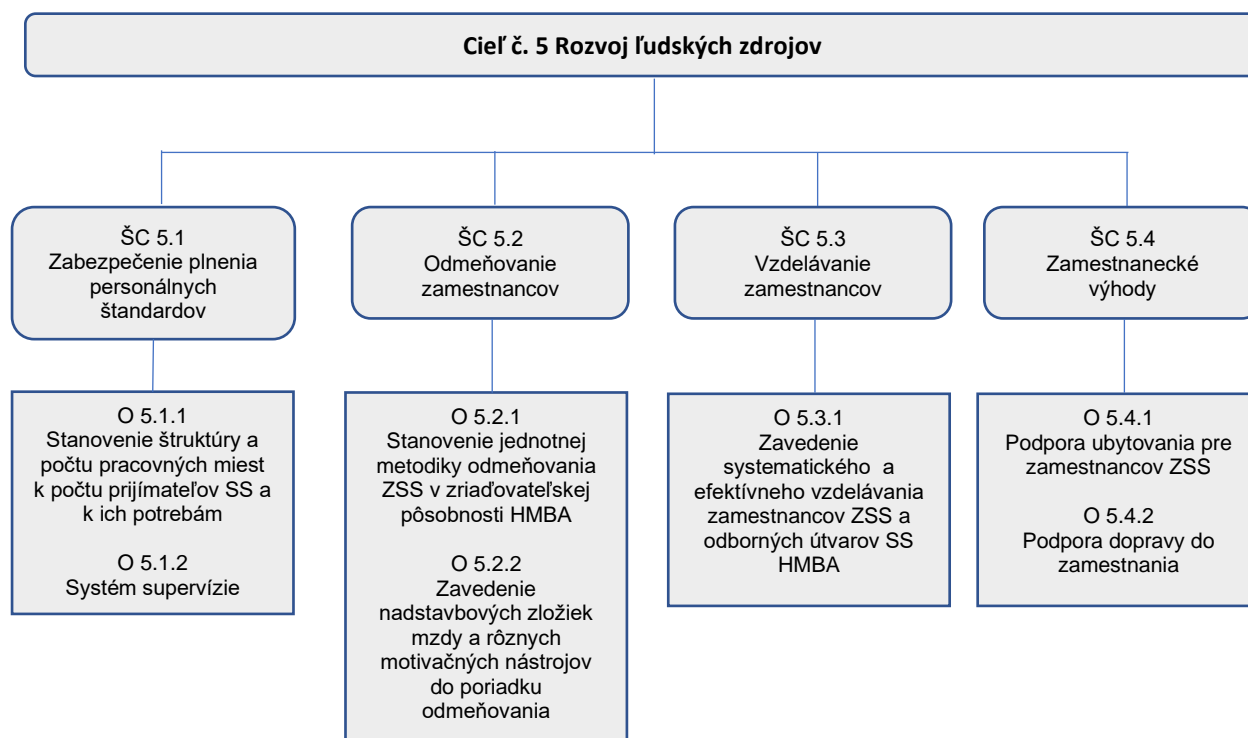
Ľudské zdroje sú najhodnotnejším kapitálom každej organizácie a práve ich rozvoj rozhoduje o úspechu či neúspechu organizácie alebo služieb. HMBA si uvedomuje hodnotu a význam ľudských zdrojov pre úspešné plnenie cieľov KPSS, a preto ako jeden zo strategických cieľov si určilo cieľ č. 5 – Rozvoj ľudských zdrojov. Podobne ako cieľ č. 4, aj tento cieľ je „prierezový“ a úspešné plnenie strategických cieľov č. 1, 2 a 3, ktoré sú definované smerom k potrebám jednotlivých cieľových skupín (ľudia v krízových situáciách, rodiny s deťmi a mládež a seniari), je závislé od kvality „personálu“ a kvalitných informácií o sociálnych službách.

Zo SWOT analýzy zo slabých stránok možno definovať nasledovné problémy týkajúce sa ľudských zdrojov (EZ):

Problém č. 1: Nedostatok odborného a obslužného personálu v zariadeniach sociálnych služieb aj na odborných útvaroch zabezpečujúcich sociálne služby hlavného mesta SR Bratislavy

Problém č. 2: Migrácia pracovných síl

Strom cieľov (rozvoj ľudských zdrojov)

Špecifický cieľ 5.1	Zabezpečenie plnenia personálnych štandardov v ZSS
Krátky popis cieľa	Poskytovatelia SS sú povinní v zmysle zákona o SS mať vypracovanú štruktúru zamestnancov a počet pracovných miest, ktorý zodpovedá definovanej strategickému vízií zariadenia, cieľom organizácie a aktuálnemu počtu prijímateľov SS. Kvalifikačné požiadavky na zamestnancov, povinnosti a kompetencie musia byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a zabezpečením individuálnych potrieb prijímateľov SS. V ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA s celkovou kapacitou 1 159 miest (7 ZpS s kapacitou 1 071 miest, 3 ZOS s kapacitou 80 miest a 1 DS s kapacitou 8 miest) je zamestnaných 320,25 odborných zamestnancov. Personálna poddimenzovanosť v ZSS sa pohybuje od 10 do 57 % a fluktuácia sa pohybuje od 30 do 95 %.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 5.1.1 Stanovenie štruktúry a počtu pracovných miest k počtu prijímateľov SS a k ich potrebám O 5.1.2 Systém supervízie

Opatrenie 5.1.1	Stanovenie štruktúry a počtu pracovných miest k počtu prijímateľov SS a k ich potrebám
Krátky popis opatrenia	Organigram spracovaný na kapacitu ZSS zohľadňujúci potreby prijímateľov SS, minimálne personálne štandardy so stanovením štruktúry odborného, obslužného, podporného a pomocného personálu je základným predpokladom pre kvalitné poskytovanie sociálnych služieb.
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb a spokojnosť prijímateľov sociálnych služieb.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Je závislá od počtu „neobsadených pracovných miest“ zodpovedajúcich personálnym štandardom kvality.
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.1.1.1 Monitoring personálnej a kvalifikačnej úrovne v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA A 5.1.1.2 Podpora personálnej politiky v ZSS vo vzťahu k prijímaniu a stabilizácii zamestnancov formou personálnej agentúry vybranou VO, vlastnými náborovými aktivitami s možnosťou zamestnávania občanov tretích krajín

Opatrenie 5.1.2	Systém supervízie
Krátky popis opatrenia	V zmysle zákona o SS poskytovatelia SS musia mať vypracovaný plán supervízie, ktorý sa aktívne realizuje a hodnotí. Supervízia je využívaná pre zabezpečenie a zvýšenie kvality profesijnej činnosti resp. kompetencie sociálnych pracovníkov. Supervízia patrí k najúčinnjším nástrojom podpory a pomoci sociálnym poradcem, sociálnym pracovníkom a cez nich aj samotným prijímateľom sociálnych služieb. V ZSS sa supervízie uskutočňovali doposiaľ mesačne resp. štvrťročne a boli skupinového charakteru.
Predpokladané dopady opatrenia	Profesijný rast zamestnancov ZSS, znižovanie rizika vzniku syndrómu vyhorenia u zamestnancov ZSS, zvyšovanie kvality poskytovaných SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	30 000 €/rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný realizátor a spolupracujúce subjekty	-
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.1.2.1 Plán supervízie v ZSS – riadiaca supervízia pre manažment ZSS, skupinové a individuálne supervízie A 5.1.2.2 Vyhodnotenie supervízie

Špecifický cieľ 5.2	Odmeňovanie zamestnancov
Krátky popis cieľa	Jedným z aspektov riadenia ZSS, ktorý je citlivo vnímaný manažmentom zariadenia i zamestnancami je manažment odmeňovania. Základom systému odmeňovania je peňažná odmena a systém nepeňažných benefitov organizácie. Odmeňovanie zamestnancov v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA je definované v Poriadku odmeňovania a platnej Kolektívnej zmluve. Mzda a odmeny zamestnancov sú stanovené podľa platných mzdových predpisov (zákon č. 553/2003 Z.z. Zákon o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme).
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 5.2.1 Stanovenie jednotnej metodiky odmeňovania ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA O 5.2.2 Zavedenie nadstavbových zložiek mzdy a rôznych motivačných nástrojov do poriadku odmeňovania

Opatrenie 5.2.1	Stanovenie jednotnej metodiky odmeňovania ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA
Krátky popis opatrenia	Príprava a uplatnenie princípu jednotnej metodiky odmeňovania a zvyšovania osobných príplatkov (nastavenie jednotného poriadku odmeňovania) rovnakým princípom a výškou všetkým zariadeniam, v rámci ktorej bude zadaný jednotný postup plánovania, pridelenia a vyplácania osobných príplatkov. Dôležitý krok z pohľadu plánovania financií v rozpočte, kedy sa na základe disponibilných zdrojov budú do budúcnosti všetkým zariadeniam navyšovať financie na osobné príplatky rovnakým percentom alebo sumou.
Predpokladané dopady opatrenia	Transparentnosť a zavedenie zásady rovnakého prístupu k poskytovateľom SS, spokojnosť zamestnancov, zvýšenie kvality poskytovaných SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	-
Predpokladané zdroje krytia	-
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.2.1.1 Analýza odmeňovania zamestnancov ZSS a vyhodnotenie vo vzťahu k využívaniu motivačných nástrojov z poriadku odmeňovania

Opatrenie 5.2.2	Zavedenie nadstavbových zložiek mzdy a rôznych motivačných nástrojov do poriadku odmeňovania
Krátky popis opatrenia	Pri spracovaní analýzy sa zistilo, že v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti HMBA pohybuje fluktuácia od 30 do 95 %. Fluktuácia má za následok zníženie kvality poskytovaných SS, nakoľko sa zamestnanci často menia, čo zvyšuje požiadavky na zaškolenie, u prijímateľov SS zvykanie si na nových zamestnancov a pod. Cieľom opatrenia 5.2.2 je zaviesť rôzne inováčné formy motivačných nástrojov odmeňovania, ktoré prispievajú k stabilizácii zamestnancov.
Predpokladané dopady opatrenia	Stabilizácia zamestnancov, zníženie fluktuácie zamestnancov, zvýšenie kvality poskytovaných SS a zvýšenie spokojnosti prijímateľov SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Cca 50 000 €/rok (za predpokladu odmeny 150€/zamestnanec/rok)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.2.2.1 Novela poriadku odmeňovania s doplnením nadstavbových zložiek mzdy a inováčných motivačných nástrojov – odmeny z fondu vedúceho, odmeny z výsledky, dovolenková a vianočná odmena.

Špecifický cieľ 5.3	Vzdelávanie zamestnancov
Krátky popis cieľa	Úspech každej organizácie alebo firmy je závislý od kvalifikačnej a odbornej úrovne svojich zamestnancov. Organizácia, ktorá má záujem na vlastnom rozvoji musí sledovať vývojové trendy v oblasti, v ktorej poskytuje služby. Zároveň musí zabezpečiť neustále vzdelávanie zamestnancov. Kľúčovým rozhodnutím je určiť, v ktorých oblastiach budú zamestnanci vzdelávaní, t.j. ktoré znalosti a zručnosti sú potrebné na splnenie strategických cieľov organizácie.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 5.3.1 Zavedenie systematického a efektívneho vzdelávania zamestnancov ZSS a odborných útvarov SS HMBA

Opatrenie 5.3.1	Zavedenie systematického a efektívneho vzdelávania zamestnancov ZSS a odborných útvarov SS HMBA
Krátky popis opatrenia	Opatrenie vzťahujúce sa k vzdelávaniu a rozvoju zamestnancov zahŕňa súčasne poznatky o koncepcii a metódach vzdelávania zamestnancov, vrátane metód využívajúcich moderné informačné technológie.
Predpokladané dopady opatrenia	Zvýšenie kompetencií a zručností zamestnancov, zvýšenie kvality poskytovaných SS a spokojnosti prijímateľov SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	20 000 € /rok
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.3.1.1 Identifikácia skutočných potrieb vzdelávania A 5.3.1.2 Plánovanie vzdelávania zamestnancov (pre riadiacich zamestnancov, pre odborných zamestnancov, pre obslužný a pomocný personál,...) A 5.3.1.3 Realizácia vzdelávacích aktivít A 5.3.1.4 Monitorovanie a vyhodnotenie efektívnosti vzdelávania

Špecifický cieľ 5.4	Zamestnanecké výhody
Krátky popis cieľa	Účelom zamestnaneckých výhod je poskytnúť zamestnancom ďalšie peňažné a nepeňažné plnenia v oblasti sociálnych a ekonomických potrieb a záujmov nad rámec Kolektívnej zmluvy, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú zamestnanci odborovo organizovaní a touto formou rozvíjať prosperitu zamestnávateľa. V súčasnosti zamestnávateľa poskytovateľov SS poskytujú nasledovné benefity: polročné odmeny, možnosť ďalšieho vzdelávania, kurzov a odborných školení, stravné lístky, cestovné, III. pilier, vianočné balíčky, športové a kultúrne podujatia, fyzioterapeutická starostlivosť, pomoc zamestnávateľa pri hľadaní ubytovania, odporúčanie k žiadosti o obecný, nájomný byt.
Opatrenia, ktoré vedú k naplneniu cieľa	O 5.4.1 Podpora ubytovania pre zamestnancov ZSS O 5.4.2 Podpora dopravy do zamestnania

Opatrenie 5.4.1	Podpora ubytovania pre zamestnancov ZSS
Krátky popis opatrenia	HMBA sa snaží venovať pozornosť vytváraniu priaznivých pracovných podmienok pre zamestnancov ZSS. Jedným z významných prvkov pozitívnej stabilizácie zamestnancov je ponuka ubytovania. Vedenie HMBA schválilo zámer na prenájom ubytovacích jednotiek pre odborný personál v Domove tretieho veku. Takto sa uvažuje postupovať aj v ostatných zariadeniach (Domov seniorov Lamač, Domov pri Kríži). Domov tretieho veku má k dispozícii 2 bytové jednotky a plánuje do budúcnosti vyčleniť 10 bytových jednotiek pre potreby ubytovania zamestnancov. Postupnou rekonštrukciou ubytovne Fortuna (VI. poschodie) sa získa 24 bytových jednotiek pre účely ubytovania zamestnancov ZSS.
Predpokladané dopady opatrenia	Stabilizácia zamestnancov ZSS, zvýšenie spokojnosti prijímateľov SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	KV v závislosti od rozsahu rekonštrukčných prác
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	4
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.4.1.1 Spracovanie zámeru rekonštrukcie časti ubytovacích buniek v ZSS na ubytovacie kapacity pre personál ZSS A 5.4.1.2 Zabezpečenie kapitálových zdrojov na rekonštrukciu ubytovacích kapacít pre zamestnancov ZSS A 5.4.1.3 Rekonštrukcia ZSS pre účely ubytovania zamestnancov ZSS.

Opatrenie 5.4.2	Podpora dopravy do zamestnania
Krátky popis opatrenia	Účelom opatrenia 5.4.2 je motivácia a stabilizácia zamestnancov v ZSS. Pre zamestnancov značnou časťou rodinných rozpočtov je aj cestovné v rámci BA (doprava do zamestnania). Vedenie HMBA zadalo odborným útvarom pripraviť podklady na vyplácanie mesačného príspevku na dopravu do zamestnania pre každého zamestnanca zariadenia sociálnych služieb. Vyplácanie príspevku bude potrebné upraviť aj vo vnútorných predpisoch ZSS.
Predpokladané dopady opatrenia	Stabilizácia zamestnancov ZSS, zníženie fluktuácie zamestnancov v ZSS, zvýšenie kvality poskytovaných SS.
Predpokladaná výška finančných zdrojov na realizáciu opatrenia	Cca 20 000 €/rok (priemerne 5 €/zamestnanec/mesiac)
Predpokladané zdroje krytia	HMBA
Predpokladaný počet subjektov	10
Predpokladané obdobie realizácie	2020 - 2021
Aktivity pre naplnenie opatrenia	A 5.4.2.1 Analýza počtu potencionálnych poberateľov príspevku na dopravu do zamestnania A 5.4.2.2 Rokovanie s DPMBA o technickom, ekonomickom zabezpečení finančných príspevkov na dopravu

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií HMBA na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2020 – 2021 pre strategický cieľ č. 5 – Rozvoj ľudských zdrojov (bežné výdavky v €):²⁶

Ciele a opatrenia	2020	2021	Spolu
ŠC 5.1 Zabezpečenie plnenia personálnych štandardov v ZSS			
O 5.1.1	0	0	0
O 5.1.2	30 000	30 000	60 000
ŠC 5.2 Odmeňovanie zamestnancov			
O 5.2.1	0	0	0
O 5.2.2	50 000	50 000	100 000
ŠC 5.3 Vzdelávanie zamestnancov			
O 5.3.1	20 000	20 000	40 000
ŠC 5.4 Zamestnanecké výhody			
O 5.4.1	0	0	0
O 5.4.2	20 000	20 000	40 000
SPOLU	120 000	120 000	240 000

Na zabezpečenie strategického cieľa č. 5 na obdobie rokov 2020 – 2021 bude musieť HMBA vyčleniť objem v rozpočte vo výške 240 000 EUR.

²⁶ ²⁶ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Finančnej tabuľky.

2.6 Sumarizačná finančná tabuľka KPSS na roky 2020 – 2021

Celková odhadovaná finančná náročnosť opatrení navrhnutých v rámci KPSS je zhrnutá v nasledovnej tabuľke:²⁷

SC č.	O. č.	2020	2021	Spolu
SC č. 1	O 1.1.1	0	0	0
	O 1.2.2	72 000	72 000	144 000
	O 1.2.1	0	0	0
	O 1.2.2	0	0	0
	O 1.2.3	300 000	300 000	600 000
	O 1.2.4	30 000	30 000	60 000
	O 1.2.5	0	0	0
	O 1.3.1	180 000	200 000	380 000
	O 1.3.2	0	0	0
	O 1.4.1	0	0	0
	O 1.4.2	0	0	0
O 1.4.3	0	0	0	
SC č. 2	O 2.1.1	2 000	2 000	4 000
	O 2.2.1	0	0	0
	O 2.2.2	0	0	0
	O 2.2.3	0	0	0
	O 2.3.1	155 000	155 000	310 000
	O 2.3.2	0	0	0
O 2.3.3	0	0	0	
SC č. 3	O 3.1.1	1495000	2000000	3495000
	O 3.1.2	2 300	0	2 300
	O 3.1.3	0	20 000	20 000
	O 3.1.4	0	0	0
	O 3.2.1	15 000	0	15 000
	O 3.2.2	0	0	0
	O 3.3.1	5 000	0	5 000
	O 3.3.2	20 000	20 000	40 000
O 3.3.3	0	0	0	
SC č. 4	O 4.1.1	0	0	0
	O 4.1.2	0	0	0
	O 4.1.3	80 000	80 000	160 000
	O 4.1.4	50 000	50 000	100 000
	O 4.1.5	55 000	55 000	110 000
	O 4.1.6	30 000	30 000	60 000
	O 4.1.7	0	0	0
	O 4.1.8	0	0	0
	O 4.1.9	180 000	180 000	360 000
	O 4.1.10	50 000	50 000	100 000
	O 4.1.11	60 000	60 000	120 000
	O 4.2.1	0	0	0
	O 4.2.2	2 000	2 000	4 000
	O 4.2.3	22 000	0	22 000
	O 4.2.4	50 000	50 000	100 000
	O 4.2.5	10 000	0	10 000
	O 4.2.6	0	0	0
	O 4.3.1	25 000	0	25 000
	O 4.3.2	5 000	0	5 000
	O 4.3.3	0	0	0
	O 4.3.4	0	0	0
	O 4.3.5	0	0	0
	O 4.3.6	15 000	0	15 000
O 4.3.7	0	0	0	
SC č. 5	O 5.1.1	0	0	0
	O 5.1.2	30 000	30 000	60 000
	O 5.2.1	0	0	0
	O 5.2.2	50 000	50 000	100 000

²⁷ V zmysle Úvodnej poznámky došlo aj k prepracovaniu Sumarizačnej finančnej tabuľky.

	O 5.3.1	20 000	20 000	40 000
	O 5.4.1	0	0	0
	O 5.4.2	20 000	20 000	40 000
	SPOLU	3 003 320	3 479 021	6 508 300

Poznámka: V súlade s metodikou tvorby KPSS tabuľka zahŕňa iba výdavky uvedené v tomto KPSS. Bežné rozpočtové výdavky spojené napr. s prevádzkou zariadení pre seniorov tu nie sú zahrnuté. Rovnako tak, ako je uvedené v obsahu Úvodnej poznámky výdavky na roky 2020 – 2021 nie sú vyčerpávajúco popísané.

Príloha č. 1 – Výdavky do sociálnej oblasti za roky 2015 – 2017

Mestské časti/ Bratislava	Skutočné čerpanie výdavkov za roky 2015 – 2017 (€)			Výdavky do sociálnej oblasti za roky 2015 – 2017 (€) a ich podiel na celkových výdavkoch (%)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Záhorská Bystrica	1 945 411	2 008 751	2 442 712	37 032 1,9 %	29 021 1,44 %	29 021 1,44 %
Vrakuňa	8 930 025	7 559 251	8 078 000	92 479 1,03 %	100 976 1,34 %	143 896 1,78 %
Vajnory (BV)	2 432 110	2 313 080	2 595 622	19 368 0,80 %	27 203,35 1,18 %	29 480 1,14 %
Rusovce (BV)	1 711 273	1 785 807	1 913 475	5 800 0,34 %	5 850 0,33 %	5 950 0,31 %
Rača	8 502 607	8 566 125	9 831 828	373 399 4,39 %	447 695 5,22 %	439 560 4,47 %
Petržalka (BV) (VC)	25 658 818 27 972 741	28 035 050 30 345 184	30 348 608 35 666 011	1 110 409 3,97 %	1 232 026 4,1 %	1 464 816 4,1 %
Lamač	1 645 548	1 737 015	1 920 593	80 125 4,8 %	81 228 4,8 %	77 437 4,0 %
Dúbravka	6 087 489	7 167 002	13 476 533	247 453 5,51 %	335 695,74 4,68 %	358 018,2 2,66 %
Jarovce	1 235 378	1 393 653	1 337 496	13 810 1,09 %	13 516 0,97 %	12 940 0,97 %
Ružinov	27 904 244	28 542 763	33 732 050	3 350 355 12,0 %	3 330 694 11,67 %	3 960 640 11,74 %
Staré Mesto	19 033 096	23 155 729	23 793 008	2 248 472 11,81 %	2 408 855 10,4 %	2 441 238 10,26 %
Nové Mesto (BV)	15 266 223	16 623 287	17 950 053	578 512 3,79 %	524 373 3,15 %	575 540 3,2 %
Devínska Nová Ves (BV)	5 534 301	5 969 110	6 456 113	224 043 4,05 %	274 373 4,6 %	278 705 4,32 %
Karlova Ves (BV) (VC)	9 220 883 9 541 476	10 186 323 10 540 159	11 007 952	131 123 1,42 %	119 002 1,13 %	159 719 1,45 %
Devín	667 030	653 045	719 936	2 502 3,75 %	2 705 4,14 %	1 895 2,63 %
Podunajské Biskupice (BV) (VC)	6 050 169 13 246 998	6 567 860 7 787 960	6 510 550*	203 371 3,36 %	191 840 2,92 %	239 408 3,68 %*
Čunovo (BV) (CV)	528 600 701 446	624 246 802 447	582 112 684 025	- -	5 698 0,91 %	5 508 0,95 %
Bratislava (BV)	214 877 531	246 241 733	251 690 238	11 118 744 5,17 %	12 086 249 4,9 %	13 006 730 5,2 %
Spolu:			424 488 850			23 230 500,2 5,47 %

*Poznámka: ZÚ nezverejnený – údaj z návrhu rozpočtu

BV = bežné výdavky

VC = výdavky celkom

Zoznam použitých zdrojov

1. ACADEMIA ISTROPOLITANA NOVA. 2010. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy [online]. Zastupiteľstvo.bratislava.sk. 2010. Dostupné na internete: <https://zastupitelstvo.bratislava.sk/data/att/32066.pdf>
2. AUREX. 2013. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 [online]. Region-bsk.sk. 2013. Dostupné na internete: <http://www.region-bsk.sk/clanok/program-hospodarskeho-a-socialneho-rozvoja-na-roky-2014-2020-352939.aspx>
3. CSOMOR, G. 2017. Porovnávanie nákladov bezdomovectva a bývania s podporou v Bratislave [online]. Ceit.sk. 2017. Dostupné na internete: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2017/Csomor/analyza_nakladov_bezdomovectva_csomor_vu_2017.pdf
4. GBELECOVÁ, M.; MIŠKANINOVÁ, V.; KOREC, J.; KUČÁROVÁ, K. 2017. Konceptia pomoci ľuďom bez domova. URBEM PAUPERTAS – MESTO CHUDOBE [online]. Zastupiteľstvo.bratislava.sk. 2017. Dostupné na internete: <https://zastupitelstvo.bratislava.sk/data/att/22184.pdf>
5. <http://inba.sk/>
6. <https://bratislava.sk/sk/rozpocet-a-hospodarenie>
7. <https://bratislava.sk/sk/zastupitelstvo>
8. <https://bratislava.sk/sk/zaverecny-ucet>
9. INFOSTAT. 2005. *Slovník demografických pojmov*. Bratislava : STATIS Bratislava, 2005. 72 s. ISBN 80-85659-40-9. Dostupné na internete: http://www.infostat.sk/vdc/pdf/slovník_2verdd.pdf
10. INFOSTAT. 2016. Štúdia demografického potenciálu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy do roku 2050 [online]. Bratislava.blob.core.windows.net. 2016. Dostupné na internete: <https://bratislava.blob.core.windows.net/media/Default/Dokumenty/Str%C3%A1nky/Chcem%20vediet/%C5%A0%C3%BAdia%20demografick%C3%A9ho%20potenci%C3%A1lu%20Bratislavy.PDF>
11. INŠTITÚT PRE VÝSKUM PRÁCE A RODINY. 2016. Záverečná správa z výskumu a sčítania ľudí bez domova na území mesta Bratislavy v roku 2016 [online]. Ceit.sk. 2016. Dostupné na internete: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2016/Ondrusova/zaverecna_sprava_scitanie_ondrusova_2016.pdf
12. Konceptia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja. 2010.
13. MONTARRY n.o. 2012. Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy [online]. Bratislava.blob.core.windows.net. 2012. Dostupné na internete: <https://bratislava.blob.core.windows.net/media/Default/Dokumenty/Str%C3%A1nky/Komunitn>

[%C3%BD%20pl%C3%A1n%20soci%C3%A1lnych%20slu%C5%BEieb%20hlavn%C3%A9ho%20mesta%20SR%20Bratislavy.pdf](#)

14. MPSVaR SR. 2014. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 [online]. Employment.gov.sk. 2014. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-2015-2020.pdf>
15. MPSVaR SR. 2014. Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020 [online]. Employment.gov.sk. 2014. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/rada-vlady-sr-prava-seniorov/npas-2014-2020.pdf>
16. MPSVaR SR. 2016. Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020 [online]. Employment.gov.sk. 2016. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/rodina-soc-pomoc/soc-sluzby/narodny-akcny-plan-prechodu-z-institucionalnej-komunitnu-starostlivost-systeme-socialnych-sluzieb-roky-2016-2020.pdf>
17. MPSVaR SR. 2018. Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2017 [online]. Employment.gov.sk. 2018. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/sprava-socialnej-situacii-obyvateľstva-slovenskej-republiky-za-rok-2017.pdf>
18. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 [online]. Employment.gov.sk. 2014. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/narodny-program-rozvoja-zivotnych-podmienok-osob-so-zdravotnym-postihnutim-roky-2014-2020.pdf>
19. Realizačné plány KPSS hlavného mesta SR za príslušné roky
20. Rozpočet hlavného mesta SR Bratislavy roky 2017 a 2018
21. SOCIA. 2018. *Komunitný plán sociálnych služieb – metodická príručka*. Socia, ISBN – 978 – 80 – 89851 – 08 – 9
22. MPSVaR SR. 2011. Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike. [online]. Employment.gov.sk. 2011. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/legislativa/dokumenty-zoznamy-pod/strategia-deinstitucionalizacie-systemu-socialnych-sluzieb-nahradnej-starostlivosti-1.pdf>
23. VÍŠEK, P.; PRUŠA, L.; et al. 2012. *Optimalizace sociálních služeb*. Praha : Výzkumný ústav práce sociálních věcí, v.v.i., 2012. 130 s. ISBN 978-80-7416-099-8
24. Vyhodnotenie plnenia Realizačného plánu KPSS hlavného mesta SR Bratislava za príslušné roky
25. Zákon č. 447/2008 Z. z. o kompenzáciách sociálnych dôsledkov ŤZP
26. Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov
27. Zákon NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine
28. Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
29. Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
30. Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

31. Zákon SNR č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov
32. Záverečný účet hlavného mesta SR Bratislavy za príslušné roky